
HARVARD LAW LIBRARY
3 2044 061 773 925

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV. ANG.
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

1 f 50

1877-IK ÉVI

ORSZÁGGYÜLÉSI

TÖRVÉNYCZIKKEK.

BUDAPEST, 1877.

KIADJA RÁTH MÓR.

(A HAAS PALOTÁBAN.)

Wigand F. K. nyomdája Pozsonyban.

TARTALOM.

A*

Lap

☞ Az 1877. XXII. t.-cz. némely iv fején **tévedésből**: XXI. t.-czikkül van nyomtatva, minek szives elnézése és kiigazitása kéretik.

I. Törvényczikk

némely törvényhatóságok véglegesen megállapitott területének az 1876-ik évi XXXIII. tcz. rendelkezése folytán törvénybe iktatásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 13-án. Kihirdettetett az országgyülés képviselö házában 1877. évi márcziushó 16-án, a förendi házban márcziushó 17-én.)

1. §.

Az 1876. évi XXXIII. törvényczikk 1-ső és 3-ik §§-ban területileg szabályozott törvényhatóságok közül, a terület végleges megállapitásánál érintetlenül hagyattak a következő megyék, névszerint: Csik, Fogaras, Brassó, Bihar, Szepes, Torontál, Somogy, Baranya, Komárom, Esztergom.

2. §.

Az ugyanazon törvényczikk 1-ső és 3-ik §§-ban felsorolt többi törvényhatóságok véglegesen megállapitott területe törvénybe iktattatik, a mint következik:

1. Egyesült Beszterczе-Naszód megyét képezik:

a) az egész volt Beszterczе vidéke, beleértve Beszterczét is;

b) a volt Naszód vidéke, azon két községe kivételével, melyek Maros-Torda megyéhez csatoltattak (7. d);

c) a volt Doboka megyének következő községei: Kusma, Sófalva, Szeredfalva, Harina, Netz, Galatz, Bilak, Simontelke, Kis-Budak, Várhely, Sirling, Berlád, Solymos, Nagy-Sajó, Árdány, Friss, Alsó-Sebes, Felső-Sebes, Alsó-Balázsfalva, Felső-Balázsfalva, Kajla és Szász-Bongard;

d) a volt Belső-Szolnok megyének következő községei: Entradám, Priszlop, Csépán, Luska, Oláh-Nemegye, Oláh-Németi, Magyar-Nemegye és Tóhát.

2. *Az egyesült Szolnok-Doboka megyét képezik:*

a) a volt Belső-Szolnok megye összes községei azok kivételével, melyek belőle az egyesült Besztercze-Naszód megyéhez csatoltattak (1. d);

b) a volt Doboka megyének következő községei: Komlós-Ujfalu, Füzes-Szt.-Péter, Füzes, Csáki-Gorbó, Paptelke, Kalocsa, Vajdaháza, Szótelke, Récze-Keresztur, Kecskeháta, Völcs, Pánczélcseh, Magyar-Derzse, Köblös, Alsó-Töők, Felső-Töők, Igricze, Tótfalu, Szarvaskend, Esztény, Poklostelke, Moró, Doboka, Kendilóna, Lozsárd, Onok, Tötör, Kecsed-Szilvás, Kecsed, Nagy-Iklód, Kis-Jenő, Kis-Iklód, Viz-Szilvás, Hesdát, Mikola, Boncz-Nyires, Szekuláj, Szt.-Egyed, Pujon, Szt.-Gothard, Czege, Göcz, Császári, Vajda-Szt.-Iván, Mohaly, Oláh-Vásárhely, Erdő-Szombattelke, Kötke, Szt.-Márton, Nagy-Devecser, Kis-Devecser, Noszoly, Buza, Feketelak, Melegföldvár, Kapor, Szász-Zsombor, Mányik, Veres-Egyháza, Kékes, Szt.-Miklós, Czente, Vicze, M.-Borzás, Kétej, Dellő-Apáti, Szász-Uj-Ős, Aranyos-Móricz,

Szász-Máté, Szász-Ujfalu, Bödön, Ents, Fellak, Szász-Szt.-Jakab, Sz.-Czegő, Árokalja, Kerlés, Sárvár, Sajó-Keresztur, Sajó-Szt.-András, Kentelke, Sajó-Mogyorós, Szt.-Katolna-Dorna;

c) a volt Kővárvidéknek következő községei: Csokmány, Aranymező, Pojnicza, Pirosa, Kucsulát, Kis-Solymos, Kozla, Csula, Letka, Lemény, Toplicza, Purkáriu (Purkerecz), Dióspatak, Kis-Nyires, Resztolcz, Révkörtvélyes, Büdöspataka, Mályán, Kis-Berszó, Ilonda-Pataka, Szakatura, Sásza, Nagy-Buny, Frinkfalva, Zsugásztra, Románfalva, Szelnicze, Drága-Vilma, Groppa, Preluka, Magura, Russor, Brébfalva, Csernefalva, Kápolnok-Monostor, Szt.-Kápolnok, Vaád, Fonácz, Laczkonya, Berencze, Kis-Körtvélyes, Gárbonácz, Gyertyános, Kovács-Kápolnok, Csokotés, Kötelesmező, Plopis és Blózsa;

d) Szamosujvár;

e) Szék.

3. *Szatmár megyébe kebeleztettek* a volt Kővár vidékének következő községei:

Kapnik-Bánya, Karullya, Szakállas-

falva, Kölcse, Kovás, Remete, Berkeszpatak, Butyásza, Kis-Buny, Váralja, Fericse, Durusa, Nagy-Körtvélyes, Gaura, Stezser, Hovrilla, Somkutpatak, Jeder, Gyökeres, N.-Nyires, Tölgyes, Törökfalva, Csolt, N.-Somkut, Berkesz, Nagy-Fentős, P.-Fentős, Fehérszék, Lukácsfalva, Dánfalva, Pribékfalva, Magosfalva, Hosszufalu, Kis-Fentős, Szappanpataka, Erdőaranyos, Koltó-Katalin, Hagymás-Lápos, Puszta-Hidegkut, Kolcér, Kis-Bozinta, Ó-Bozinta és Szaszar.

4. *Szilágy megyét képezik:*

a) a volt Közép-Szolnok megye;

b) a volt Kraszna megye;

c) a volt Doboka megyének következő községei: Őrmező, Tihó, Borzáva, Galgó, Farkasmező, Kettősmező, Balázsháza, Somróujfalu, Felső-Kékes-Nyárló, Romlott, Galponya, Alsó-Kékes-Nyárló, Csömörlő, Magyar-Egregy, Ördögkut, Pósa, Vaskapu, Szt.-Péterfalva, Puszta-Rajtolcz, Felegregy, Bodja, Szt.-György, Vármező, továbbá Rákos és Kendermező;

d) Kolozsmegyéből a következő községek: Nagy-Rajtólcz, Kásapatak, ez utóbbi Huta nevü praediummal együtt;

e) Zilah.

5. *Kolozs megyét képezik:*

a) az eddigi Kolozsmegye valamennyi községe a Szilágymegyébe (4. d) a Torda-Aranyos megyébe (6. d) valamint a Maros-Torda megyébe (7. c) kebelezett községei kivételével;

b) a volt Doboka megyének következő községei: Szt.-Mária, Kendermál, Puszta-Szt.-Mihály, Hidalmás, Bányika, Drág, Milvány, Dall, Ugrucz, Adalin, Kis-Esküllő, Ördögkeresztur, N.-Esküllő, M.-Fodorháza, Sólyomkő, Babucz, Kovácsi, Sz.-M.-Macskás, Gyula, Csomafája, Bodok, Kide, Magyar-Ujfalu, Borsa, Válaszut, Bonczhida, Gyulatelke, Marokháza, Bogács, Ombuz, Szava, Gyeke, Hosszu-Macskás;

c) Kolozs.

6. *Az egyesült Torda-Aranyos megyét képezik:*

a) a volt Torda megyének következő községei: Tur, Bányabükk, Csürülye, Hesdát, Indal, Kis-Fenes, Komjátszeg, Koppánd, Magyar-Szilvás, Mikes, Oláh-Rákos, Puszta-Csán, Puszta-Szt.-Király, Puszta-Szt.-Márton, Szelicse, Szelistye,

Szent-László, Magyar-Peterd, Felső-Peterd, Közép-Peterd, Szind, Alsó-Jára, Bikalat, Hagymás, Kákova, Kis-Oklos, Magura, Nagy-Oklos, Puszta-Egres, Ruha-Egres, Runk, Szurduk, Felső-Füle, Magyar-Léta, Magyarosság, Oláh-Léta, Sütmeg, Felső-Fülehavas, Érczpataka, Kisbánya-Havasa, Berkes, Kisbánya-Bikalat havassal, Alsó-Füle, Asszonyfalva, Toroczkó, Bedelő, Bórév, Gyertyános, Toroczkó-Szt.-György, Alsó-Podsága, Alsó-Szolcsva, Felső-Podsága, Felső-Szolcsva, Lupsa, Lunka, Sásza-Vincza, Vidaly, Gyéres, Gyéres-Szt.-Király, Aranyos-Lona, Egerbegy, Mező-N.-Csán, Mező-Szt.-Jakab, Cikud, Mező-Bőő, Felső-Detrehem, Alsó-Detrehem, Mező-Kook, Mező-Örke, Keresztes, Mező-Sályi, Gerebenes, Soóspatak, Mező-Uraly, Pete, Szt.-Margita, Ujfalu, Mező-Kapus, Maros-Orbó, Magyar-Dellő, Nagy-Ikland, Kis-Ikland, Mező-Záh, Oláh-Dellő, Vajdaszeg, Soós-Szt.-Márton, Gerend, Hadrév, Kecze, Gerend-Keresztur, Maros-Ludas, Maros-Bogáth, Dátos, Maros-Lekencze, Mező-Bodon, Mező-Szengyel, Mező-Szakál, Mező-Keménytelke, Mező-Tóhát, Torda;

b) a volt Aranyosszék;

c) Alsó-Fehérmegyéből a következő községek: Brezest, Szártos, Offenbánya, Muncsel, Felső-Csóra, Albák, Szkerisóra, Nyágra, Felső-Vidra, Alsó-Vidra, Szekatura, Csertés, Ponorel, Topánfalva, Bisztra;

d) Kolozs megyéből a következő községek: Velkér, Méhes.

7. *Az egyesült Maros-Torda megyét képezik:*

a) a volt Maros szék;

b) a volt Torda megyének következő községei: Abafája, Pusztaalmás, Bala, Berectelke, Felfalu, Magyar-Fülpös, Felső-Idecs, Alsó-Idecs, Körtvekapu, Lővér, Majos, Póka, Radnótfája, Magyar-Régen, Erdő-Szakál, Vajda-Szt.-Ivány, Toldalag, Unoka, Vécs, Andrenyásza, Déda, Disznajó, Füleháza, Göde, Maros-Hodák, Holt-Maros, Orosz-Idecs, Idecspataka, Maros-Kövesd, Ligeth, Magyaró, Mesterháza, Palota, Ratosnya, Alsó-Répa, Oláh-Toplicza, Adorján, Görgény-Hodák, Kakucs, Kincses, Kásva, Alsó-Kőhér, Felső-Kőhér, Libánfalva, Görgény-Oroszfalu, Alsó-Oroszi, Felső-Oroszi, Or-

sova, Görgény-Sóakna, Sorophháza, Görgény-Szt.-Imre, Soós-Szt.-Márton, Szent-Mihály-Telke, Üvegcsür, Magyar-Bölkény, Oláh-Bölkény, Erdő-Csinád, Gernyeszeg, Hétbükk, Kis-Illye, Maros-Jára, Körtvélyfája, Oláh-Nádas, Petele, M.-Péterlaka, Pókakeresztur, Sáromberke, Sárpatak. Kis-Szederjes, Nagy-Szederjes, Erdő-Szengyel, Oláh-Telek, Várhegy;

c) Kolozsmegyéből a következő községek: Nagy-Ercse, Szt.-Márton, Kis-Nyulas, Nagy-Ölyves, Felső-Répa;

d) a volt Naszód-Vidékének következő községei: Maros-Oroszfalu, Monosfalu;

e) Szászrégen.

8. *Udvarhely megyét képezik:*

a) az egész volt Udvarhelyszék, kivévén Telegdi-Baczon községet (15. g);

b) Székely-Udvarhely;

c) Oláhfalu;

d) a volt Küküllő megyéből: Oláh-Hidegkut, Oláh-Andrásfalva; a volt Felső-Fehérmegyéből: Felek, Szederjes, Petek, Felső-Rákos; a volt Segesvár székből: Bene (Méhburg), Erked; a volt Kőhalom székből: Darócz és Zsombor

községek, ez utóbbi a volt Felső-Fehér-megyében feküdt részével együtt.

9. *Kis-Küküllö megyét képezik:*

a) a volt Küküllő megye az Udvarhely megyébe kebelezett községein kivül (8. d);

b) a volt Medgyes-székből a következő községek: Kőrös, Bogács, Felső-Bajom (Bázna), Völcz, Nagy-Ekemező, Kis-Ekemező;

c) Erzsébetváros.

10. *Alsó-Fehér megyét képezik:*

a) az eddigi Alsó-Fehér megye, kivévén a Torda-Aranyos megyéhez (6. c) és Szeben megyéhez (14. e) csatolt községeket;

b) Gyulafehérvár;

c) Abrudbánya;

d) Vizakna.

11. *Hunyad megyét képezik:*

a) a volt Hunyad megye;

b) a volt Szászváros-szék Szászvárossal együtt;

c) a volt Zaránd megyének következő községei: Baldovin, Birtin, Brotuna, Bulcsesd, Cebea, Dobróc, Grohót, Karács, Karásztó, Kazanesd, Kőrös-

bánya, Leanc, Lunka, Mestakon, Obersia, Prihogyesd, Ribica, Ribicsora, Riska, Riskulica, Steja, Tataresd, Ternáva, Tomesd, Tomnatek; Tyulesd, Ujbaresd, A.-Váca, F.-Váca, Vaka, Valemare, Zsunk, Blezseny, Boica, Brád, Bucsesd, Bukuresd, Cerecel, Dupapiatra, Hercegány, Kájanel, Kalamanesd, Kracsunesd, Krisesor, Kuréty, A.-Lunkoj, F.-Lunkoj, Mihelény, Ormindea, Pestyera, Podele, Potingány, Rovina, Ruda, Sicsuri, Szelistye, Szkrófa, Sztanizsa, Tresztia, Valeabrad, Zdrapc, Csungány, Prevalény, Bászárábászá, Strimba;

d) Vajdahunyad;

e) Hátszeg.

12. Arad megyébe kebeleztettek a volt Zaránd megyének következő községei: Acsuca, Acsuva, Bányesd, Bogyesd, Brusztur, Bugyesd, Csucs, Csermusa, Kohesd, Dumbráva, Gross, Guravoj, Kis-Halmágy, N.-Halmágy, Juonesdi, Krisztesti, Lazur, Leasza, Lestyora, Lungsóra, Magulicsa, Mermesd, Ocs, Ocsisor, Pleskuca, Pojána, Pojenár, Rosztocs, Szirb, Talács, Ternavica, Tisza, Vidra, Vosdocs.

13. *Nagy-Küküllő megyét képezik:*

a) a volt Kőhalomszék, kivéve az Udvarhely megyéhez csatolt községeit (8. d);

b) a volt Segesvárszék, Segesvárt is oda értve, kivévén Udvarhely megyéhez csatolt községeit (8. d);

c) a volt Nagy-Sinkszék;

d) a volt Medgyesszék, Medgyest is oda értve, kivévén azonban Kis-Küküllő megyéhez csatolt községeit (9. b);

e) a volt Felső-Fehér megyének következő községei: Ágostonfalva, Ürmös, Alsó-Rákos, Bogáth, Datk, Héviz, Hidegkut, Királyhalma, Longodár, Máthéfalva, Moha, Pálos, Voldorf, Almakerék, Bese, Fehéregyháza, Földszin, Héjjasfalva, Réten, Keresd, Sárpatak, Szász-Ujfalu, Rudály, Volkány, Zoltány, Alsó-Gezés, Bürkös, Felső-Gezés, Kövesd, Oláh-Ivánfalva, Szász-Zalathna, Vecsérd, Bólya, Hidegviz, Ingodály, Isztina, Mártonfalva, Mártontelke, Mihályfalva, Péterfalva, Rovás, Salkó, Saldorf, Szász-Vesződ;

f) a volt Ujegyházszéknek következő községei: Magare (Magarei), Abtsdorf (Apátfalva).

14. Szeben megyét képezik:

a) a volt Szebenszék, beleértve Nagy-Szebent is;

b) a volt Szászsebesszék és Szászsebes város;

c) a volt Szerdahelyszék;

d) a volt Ujegyházszék, Nagy-Küküllő megyéhez csatolt községein kivül (13. f);

e) Alsó-Fehérmegyéből a következő községek: Mág, Szecsel, Ecsellő, Sebeshely, Szász-Csór, Láz, Kákova, Kápolna, Sugag;

f) a volt Felső-Fehér megyének következő községei: Hortobágyfalva (Kornicel), Szt.-Jánoshegye (Nucsed).

15. Háromszék megyét képezik:

a) a volt Háromszék;

b) a volt Felső-Fehér megyének következő községei: Márkos, Nyén, Bodola, Bodza, Lüget, Nyáros-Patak, Előpatak, Hidvég, Árapatak, Erősd, Bükszád, Mikó-Ujfalu, Alsó-Volál, Felső-Volál, Karatna, Peselnek, Száraz-Patak;

c) Sepsi-Szt.-György;

d) Kézdivásárhely;

e) Illyefalva;

f) Bereczk;

g) a volt Udvarhelyszékből: Telegdi-Baczon község (8. a).

16. Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyét képezik:

a) a volt Jászság községei, u. m. Árokszállás, Dózsa, Fényszaru, Jákóhalma, Jászapáthi, Jász-Alsó-Szt.-György, Jászberény, Jász-Felső-Szt.-György, Jász-Ladány, Jász-Kisér, Mihálytelek;

b) a volt Nagy-Kunság községei, u. m. Karczag, Kis-Uj-Szállás, Kunhegyes, Kun-Szent-Márton, Madaras, Turkeve;

c) Heves megyéből a következő községek: Monostor (Kerekudvar pusztával), Alattyán, Besenszög, Kőtelek, Nagy-Körü, Tisza-Sülly, Szt.-Imre, Tisza-Derzs, Tisza-Abád, Tisza-Szalók, Kenderes, Bura, Tisza-Beő, Fegyvernek, Tisza-Roff, Török-Szt.-Miklós, Tisza-Püspöki, Szajól, Csépa, Czibakháza, Földvár, Inoka, Tisza-Kürt, Nagy-Rév, Szelevény, Sas, Tisza-Ugh, Várkony, Vezseny, Szolnok, Mezőtur, végre Dévaványa, de ez a közigazgatásilag hozzá tartozott Cséfán nevü pusz-

tája nélkül, mely utóbbi Békés megyébe kebeleztetett (22. c);

d) a volt Pest-Pilis és Solt megyéből Jánoshida község.

17. Heves megyét képezik:

A volt Heves- és Külső-Szolnok megyének következő községei: Besenyő, Dormánd, Deménd, Erdőtelek, Eger-Szalók, Füzes-Abony, Kááál, Kompolt, Kerecsend, Maklár, Mező-Tárkány, Nagy-Tálya, Szóláth, Aldebrő, Detk, Domoszló, Feldebrő, Felső-Nána, Halmáj, Kápolna, Karácsond, Ludas, Markaz, Szt.-Mária, Tófalu, Ugra, Verpelét, Vécs, Visonta, Átány, Bod, Boczonád, Érk, Heves, Kömlő, Méra, Nagy-Füged, Pély, Zaránk, Tarna-Örs, Tarna, Szt.-Miklós, Visznek, Vezekény, Zsadány, Apcz, Csány, Ecséd, Fancsal, Hasznos, Hatvan, Horth, Pásztó, Szt.-Jakab, Szurdok-Püspöki, Tar, Atkár, Adács, Gyöngyös-Püspöki, Gyöngyös-Halász, Oroszi, Pata, Rhéde, Szücsi, Solymos, Sáár, Tarján, Vámos-Györk, Veresmart, Balla, Badony, Derecske, Dorogháza, Erdőkövesd, Füzes, Istenmezeje, Ivád, Mindszent, Maczonka, Nádujfalu, Nagy-Bátony, Pétervásár, Parád, Recsk,

Szuha, Várasszó, Aranyos, Bekölcze, Bátor, Bocs, Bakta, Csehi, Felnémet, Fedémes, Lelesz, Mikófalva, Szarvaskeő, Szücs, Szent-Erzsébet, Szt.-Domonkos, Sirok, Szék, Szajla, Terpes, Kis-Köre, Nagy-Iván, Poroszló, Sarud, Tisza-Halász, T.-Nána, T.-Füred, T.-Igar, T.-Eőrs, T.-Szőllős, T.-Eörvény, Eger, Gyöngyös.

18. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyét képezik:

a) a volt Pest-Pilis-Solt t. e. megyék, Jánoshida kivételével (16. d);

b) a volt Kis-Kunság és a volt Jász-Kun kerületnek következő községei: Fülöp-Szállás, Halas, Kis-Kun-Félegyháza, Kun-Szt.-Miklós, Laczháza, Majsa, Szabadszállás, Szank, Lajos-Mizse, Kerekegyháza, Karajenő, Szent-László és Kocsér puszta, valamint a Jász-Kun kerületnek részint Pestmegye, részint a Kis-Kunság területén fekvő egyéb pusztái.

19. Hajdu megyét képezik:

a) a volt Hajdu városok, u. m. Nánás, Dorog, Böszörmény, Hadház, Szoboszló, Vámos-Péres;

b) Szabolcs megyéből a következő községek: Csege, Balmaz-Ujváros, Tég-

lás, Egyek, Nádudvar, Püspök-Ladány, Szováth, Tetétlen, Földes és Józsa-Szt.-György kertész község;

c) Bihar megyéből a következő községek: Kaba, Mike-Pércs, Sámson.

20. Szabolcs megyét képezik:

a volt Szabolcs megye, a Hajdu megyéhez (19. a) és Bihar megyéhez csatolt (XXXIII. tcz. 1. §-a 20) községeken kivül.

21. Csongrád megyét képezik:

a) az eddigi Csongrád megye, Sámson község és Szőllős nevü pusztája kivételével, melyek Békés megyébe kebeleztettek (22. a);

b) a volt Kis-Kunságból Dorozsma község, Átokháza és Üllés pusztáival.

22. Tóth-Komlós község Békés megyénél meghagyatván, ugyanazon megyéhez csatoltattak:

a) Csongrád megyéből Sámson község Szőllős nevü pusztával;

b) Csanád megyéből Földvár község és puszta, valamint Székegyháza puszta;

c) a volt Heves- és Külső-Szolnok

megyéből, eddig Dévaványához tartozott Cséfán nevü puszta.

23. Temes megyét képezik:

a) az eddigi Temes megye;

b) az eddigi Krassó megyéből a következő községek: Fehértemplom, Jaszenova, Dupla, Uj-Palánka, Ó-Palánka, Rótkirchen, Vracsevga, Ablián, Krusicza, Rebenberg.

24. Krassó megyét képezik:

Az eddigi Krassó megye, kivévén a Temes megyéhez csatolt községeit (23. b), valamint a Szörény megyéhez csatolt Vámamarga községet.

3. §.

Ott, hol a puszták vagy más hasonnemü területek és községet nem képező telepek az 1876. évi XXXIII. vagy jelen törvényczikkben akár a területbe foglalva, akár külön nem emlittetnek, mindenütt azon községgel mentek át, vagy maradtak, a melyhez közigazgatásilag tényleg tartoztak.

II. Törvényczikk

Köncsög, Matkó és Bugacz pusztáknak Kecskemét város törvényhatósága aláhelyezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi mércziushó 13-án. Kihirdettetett az országgyülés képviselöházában 1877. évi márcziushó 16-án, a förendek házában márcziushó 17-én.)

1. §.

Köncsög, Matkó és Bugacz puszták Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye törvényhatósági területéből kikebeleztetnek és Kecskemét város hatósága alá helyeztetnek.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.

III. Törvényczikk

Körmöczbánya, Korpona és Bakabánya szab. kir. városok bekebelezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 13-án. Kihirdettetett az országgyülés képviselö házában 1877. évi márcziushó 16-án, a förendek házában márcziushó 17-én.)

1. §.

Az 1876: XX. tcz. 1-ső §-ában foglalt felhatalmazás alapján a belügyminister Körmöczbánya, Korpona és Bakabánya szab. kir. városok törvényhatósági hovatartozása iránt akként intézkedvén, hogy:

a) Körmöczbánya szab. kir. város Bars megyébe;

b) Korpona és Bakabánya szab. kir. városok Hont megyébe kebeleztettek;

emez intézkedések ezennel törvénybe iktattatnak.

IV. Törvényczikk

a Szörény megyei ideiglenes közigazgatási rendszernek három évre való fentartásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 13-án. Kihirdettetett az országgyülés képviselö házában 1877. évi márcziushó 16-án, a förendek házában márcziushó 17-én.)

1. §.

Az 1873. évi XXVII. tcz. 3-ik §-a nyomán a volt román-bánsági ezred és a volt szerb-bánsági ezred tizenkettedik százada vagyis a karánsebesi, teregovai, bosoviczi és orsovai szolgabirói járásokból alkotott Szörény megyének a törvény 9-ik §-a értelmében külön önálló törvényhatósággá való szervezése jelen törvény életbelépésétől három évre elhalasztatik.

2. §.

A belügyminister felhatalmaztatik, hogy Szörény megyét ezen három évre a jó közigazgatás igényeinek megfelelőleg ugy rendezze, hogy ezen szervezet a régi állapotból a végleges szervezetre, helyes átmenetet képezzen.

3. §.

Az előző (2-ik) §-ban emlitett ideig a megyéket illetőleg eddig alkotott vagy ezentul alkotandó törvények hatálya Szörény megyére ki nem terjed, ha csak ez valamely ujabban alkotandó törvényben külön ki nem mondatik.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

V. Törvényczikk

az 1870: XVI. és 1871: XII. tcz. módositásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 23-án. Kihirdettetett az országgyülés képviselő házában 1877. évi márcziushó 25-én, a főrendek házában márcziushó 26-án.)

Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a királyi Curia semmitő- és legfőbb itélőszéki osztályánál, a midőn azt a befolyó ügyek mennyisége s az ennek folytán felszaporodott hátralékok szükségessé teszik, ideiglenesen kisegitő

birákul, a budapesti kir. itélő tábla rendes birái közül, kellő számu birót alkalmazhasson.

VI. Törvényczikk

a katonaság részére az 1873. év III. negyedétől az 1876. év III. negyedéig kiszolgáltatott előfogatokért járó dijpótlékokból származó kiadások fedezésére szükséges póthitelről s az ezen költségek jövőben való fedezésének módozatáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 23-án. Kihirdettetett az országgyülés képviselő házában 1877. évi márcziushó 25-én, a főrendek házában márcziushó 26-án.)

1. §.

A katonaság részére 1873. év harmadik negyedétől kezdve 1876. év harmadik negyedéig kiszolgáltatott előfogatokért járó dijpótlékokból származó kiadásokra a belügyminister rendelkezésére 25,356 frtnyi póthitel szavaztatik meg.

2. §.

A belügyminister felhatalmaztatik, hogy ezen póthitelt, az 1875. évi LV-ik

törvényczikk 2. §-a XIV. fejezetének 3. czime alatt megszavazott hitelből fedezhesse s azt ugyanezen czim alatt elszámolhassa.

3. §.

A belügyminister egyuttal felhatalmaztatik, hogy az 1876. év III. negyedétől fogva az 1877. év végéig felmerülő ilynemü költségeket, a megyék 1877. évi közigazgatási, árva és gyámhatósági kiadásaira megszavazott hitelből fedezhesse és ezen czim alatt elszámolhassa, jövőre pedig költségvetésében ezen czélból a szükségnek megfelelő összeget külön rovat alatt felvehesse.

4. §.

Ezen törvény végrehajtásával a bel- ügy- és pénzügyminister bizatik meg.

VII. Törvényczikk

a m. kir. honvédség hadrendszerinti állományára előirt felszerelési czikkek beszerzéséből keletkezett költségtöbblet fedezésére szükséges póthitelről.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 25-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi márcziushó 26-án.)

1. §.

A honvédség készleteinek hadrendszerinti kiegészitésére szükségessé vált 637,538 frt 50 kr. költségtöbblet fedezésére az 1877. évi 425,065 frt 32 kr. póthitelképen engedélyeztetik.

Az engedélyezett összeg az 1877. évi államköltségvetés B) átmeneti kiadások és beruházások I. átmeneti kiadások IV. fejezete 3. rovata alatt számolandó el s fedezetéül az 1876-ik évi XLVI. tcz. 4. §-ban meghatározott fedezeti mód jelöltetik ki.

2. §.

Az engedélyezett szükségletnek 212,532 forint 66 krajczárra rugó utolsó

részlete az 1878-ik évi költségvetésbe veendő fel.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyi és honvédelmi ministerek bizatnak meg.

VIII. Törvényczikk

az 1868. évi XXXI. törvényczikk módositásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 26-án. Kihirdettetett az országgyülés képviselő házában 1877. évi márcziushó 27-én, a főrendi házban márcziushó 31-én.)

1. §.

Közjegyző nem vehet fel közokiratot és nem ruházhat fel közjegyzői okirat minőségével magánokiratot, melyben nyolcz százaléknál magasabb kamat köttetett ki.

Az ezzel ellenkező okirat, közokirat, illetőleg közjegyzői okirat erejével nem bir.

2. §.

Kamat alatt nemcsak a pénzben fizetendő minden mellék-tartozás értetik,

hanem bármely dolog vagy haszon, melynek adására vagy teljesitésére az adós a hitelező részére a tőke visszafizetésén, illetőleg visszatéritésén kivül kötelezettséget vállal.

Mindazon esetben, melyben a jelen törvény az adóstól követelhető kamat legmagasabb összegét megállapitja, abba a kötbér, üzlet-dij, megtéritési összeg és mindennemü mellék-tartozás is beszámitandó.

3. §.

Nyolcz százaléknál magasabb kamatot biztositó zálogjog előjegyzése vagy bekebelezése nem rendelhető el.

A felek által határozott összegben kikötött, de százalékban ki nem fejezett melléktartozások bekebelezését vagy előjegyzését a biró csak azon, a telekjegyzőkönyvben kitüntetendő záradékkal rendelheti el, hogy az összes melléktartozás, a tőke nyolcz százalékát meg nem haladhatja.

4. §.

Nyolcz százaléknál magasabb kamat a biró által nem állapitható meg.

Ezen szabály áll akkor is, ha a magasabb kamat birói egyességben köttetett ki.

5. §.

Az ezen törvényben megszabott mértéken felül kikötött és megfizetett kamatok visszafizetése nem követelhető.

Jövőre azonban azon kölcsönnél, mely félévnél hosszabb időre köttetett, a félévet meghaladó időre kamatot előre levonni nem szabad.

A félévet meghaladó időre, vagy a jelen törvényben meghatározott mértéken felül bármily időtartamra előre levont kamatok a tőkéből lerovott összegnek tekintetnek.

6. §.

Ha a kölcsön-szerződésről kiállitott okirat szövegében a felvettnél nagyobb összegnek visszafizetése köteleztetett: a biró csak az okiratban felvettnek elismert tőkeösszeget állapitja meg.

Az ekként megállapitott tőke utáni kamatösszeget illetőleg, jelen törvénynek a kamatokra vonatkozó intézkedései alkalmazandók.

A bekebelezés vagy előjegyzés is csak a felvettnek elismert tőkére és annak e törvény szerint megengedett kamataira rendelhető el.

7. §.

Az 1868. XXXI. tcz. 2. §-ának következő intézkedése:

„Ha a kölcsönről irásbeli szerződés nem létezik, vagy létezik ugyan, de abban a kamat csak általánosan az összegnek vagy a kamatlábnak szám szerinti meghatározása nélkül van kikötve; valamint azon esetben is, ha a kamat szerződésileg nincs kikötve, hanem az a törvény határozatainál fogva jár: az egy évi kamat a fizetendő tőke hat százalékát teszi;" valamint az 1868. XXXI. törvényczikknek jelen törvény által nem érintett egyéb intézkedései, továbbra is érvényben maradnak.

8. §.

A jelen törvény hatályba lépte előtt lejárt kamatok a fentebbi §§. rendelkezései alá nem esnek.

Az ezen időn tul lejárandó kamatokra azonban, csak azon esetre nem

terjed ki a jelen törvény hatálya, ha a nyolcz százaléknál magasabb kamat, a jelen törvény hatályba lépte előtt keletkezett jogérvényes itéletben vagy peregyességben állapittatott meg.

Azon körülmény, hogy a magasabb kamat a jelen törvény hatályba lépte előtt felvett közjegyzői okiratban van kötelezve, annak nyolcz százalékra való leszállitását nem akadályozza. Az okirat azonban közokirati erejét megtartja.

9. §.

Jelen törvény határozmányai nem alkalmazhatók:

a) váltó-követelésekre;

b) bejegyzett kereskedőknek kölcsönös kereskedelmi ügyleteikből eredő követeléseire.

10. §.

Jelen törvény 1877. évi julius 1-én lép életbe, s végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.

IX. Törvényczikk

az 1873. évi XXXIII. törvényczikk alapján forgalomba hozott kincstári utalványok beváltása czéljából kibocsátandó járadék-kötvényekről.

(Szentesitést nyert 1877. évi márcziushó 28-án. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi márcziushó 31-án.)

1. §.

Az 1873. évi XXXIII. tcz. alapján kibocsátott $76^1/_2$ millió forint névértékü $6^0/_0$-kal kamatozó, s 1878. évi december 1-én lejáró azon kincstári utalványok törlesztése czéljából, a melyek még forgalomban vannak, felhatalmaztatik a pénzügyminister, hogy az ezen törlesztésre szükségelt összeg erejéig $6^0/_0$-os, aranyban kamatozó adómentes járadékkötvényeket bocsáthasson ki.

2. §.

Az 1876. évi I. tcz. azon rendelete, mely szerint a 80 millió járadék-kölcsön második feléből 21—22 millió o. é. frt, az 1873. XXXIII. és 1874. XIV. törv.-

czikkek alapján kibocsátott kincstári utalványok beváltásának megkezdésére forditandó, ez esetre akként módosittatik, hogy azon kölcsönből az érintett összeg erejéig az 1874. XIV. tcz. alapján kibocsátott kincstári utalványok lesznek visszaváltandók.

3. §.

Az ekkép felveendő járadék-kölcsönnek kibocsátási föltételei a hitelmüvelet keresztülvitele és teljes befejezése után utólagos beczikkelyezés végett az országgyülésnek bejelentendők.

4. §.

Ezen törvény kihirdetése után azonnal életbe lép, és végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

X. Törvényczikk

az 1876. évi XXXIII. tcz. által területükre nézve szabályozott törvényhatóságokban az országgyülési képviselő-választókerületek uj beosztásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről.

(Szentesitést nyert 1877. május hó 6-án. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi május hó 7-én.)

1. §.

Az 1876. évi XXXIII. tcz. folytán területükre nézve szabályozott megyékben a választókerületek száma következőleg állapittatik meg:

A) megyei választókerületek.

1. Egyesült Besztercze-Naszód megyében 2
2. Egyesült Szolnok-Doboka megyében 5
3. Szilágy megyében 5
4. Kolozs megyében 4
5. Egyesült Torda-Aranyos megyében 4
6. Egyesült Maros-Torda megyében 5
7. Csik megyében Csikszereda várossal együtt 4
   Egyik választókerület székhelye Csikszereda.

8. Udvarhely megyében 3
9. Kis-Küküllő megyében 2
10. Alsó Fejér megyében 4
11. Hunyad megyében Vajda-Hunyad és Hátszeg városokkal együtt 6

Egyik választókerület székhelye Vajda-Hunyad, a másiké Hátszeg.

12. Nagy Küküllő megyében 4
13. Fogaras megyében 2
14. Szeben megyében 4
15. Háromszék megyében Illyefalva várossal együtt 4

Egyik választókerület székhelye Illyefalva.

16. Brassó megyében 2
17. Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében 6
18. Heves megyében 5
19. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megyében 11
20. Hajdu megyében 3
21. Szabolcs megyében 5
22. Szepes megyében 6
23. Torontal megyében Pancsova sz. kir. várossal mint az egyik választó kerület főhelyével együtt 11
24. Arad megyében 7
25. Szatmár megyében 8

B) városi választókerületek.

1.	Nagy-Szebenben	2
2.	Brassóban	2
3.	Szamos-Ujvárott	1
4.	Széken	1
5.	Abrudbányán, Verespatakkal	1
6.	Székely-Udvarhelyt	1
7.	Oláhfaluban	1
8.	Erzsébetvárosban	1
9.	Gyulafehérvárott	1
10.	Vizaknán	1
11.	Bereczken	1
12.	Kézdivásárhelyt	1
13.	Sepsi-Szent-Györgyön	1
14.	Jászberényben	1
15.	Egerben	1
16.	Gyöngyösön	1
17.	Czegléden	1
18.	Nagy-Kőrösön	1
19.	Félegyházán	1
20.	Halason	1
21.	Hajdu-Böszörményben	1
22.	Nyiregyházán	1
23.	Nagy-Becskereken	1
24.	Nagy-Kikindán	1

Az A) pont alatt megnevezett megyék területén fekvő törvényhatósági

joggal biró városok Arad, Kecskemét, Szathmár-Németi, Debreczen, Kolozsvár és Marosvásárhely képviseltetése érintetlenül hagyatnak; Budapest fővárosra nézve pedig külön törvény fog intézkedni.

2. §.

Minden képviselő-választásra egy külön választókerület alakitandó s minden választókerület csak egy képviselőt választ.

3. §.

A megyéknek és városoknak választókerületek szerint való felosztását, tekintettel a lakosok és választók számára, valamint a választókerületek székhelyeit, azok kivételével, melyek már e törvényben kijelöltettek, a megyei, illetőleg városi közgyülés állapitja meg, s ebbeli megállapodását jóváhagyás végett a belügyministerhez terjeszti fel.

Az ekként megállapitott választókerületek és választási székhelyek a törvény további rendelkezéseig változatlanul fentartandók.

4. §.

A jelen törvény 1. §-ában megnevezett megyékben, valamint Nagy-Szeben és Brassó városokban a választók névjegyzékének kiigazitására és az országgyülési képviselő-választások vezetésére az 1874. évi XXXIII. tcz. 17., 20. és 117. §§-aiban elrendelt módon a jelen törvény kihirdetése után azonnal központi választmányok alakitandók.

Ezen központi választmányok megbizatása az 1874. évi XXXIII. tcz. alapján alakitott központi választmányok megbizatásával egyidejüleg szünik meg.

5. §.

Az 1876. évi XXXIII. tczikk által érintett többi választókerületek csak annyiban szenvednek változást, a menynyiben azon községek, melyek az emlitett törvény által más megyébe kebeleztettek át, azon megyék választókerületeibe osztandók be, a melyekhez csatoltattak.

Ugyanezen megyéknek az átkebelezett községek választóinak névjegyzéke megküldendő.

Ezen községeknek a megfelelő választókerületekbe leendő beosztása iránt a 3. §. értelmében a megyei közgyülés intézkedik.

6. §.

Jelen országgyülés végeig az időközi választások az eddigi választókerületek szerint mennek végbe.

Ezen választásoknál oly választókerületekben, melyek az 1876. évi XXXIII. tcz. rendelkezései folytán több törvényhatóság területére esnek, az 1874. évi XXXIII. tcz. 60. §-a lesz irányadó.

7. §.

Az 1848. évi V. tcz. 5. §-ának, az 1848. évi erdélyi II. tcz. 7. §-nak, továbbá az 1868. évi XLIII. tcz. 4. §-nak s végre az 1874. évi XXXIII. törvényczikknek jelen törvénynyel ellenkező határozatai hatályon kivül tétetnek.

8. §.

Ezen törvény kihirdetése után azonnal életbe lép, s végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.

XI. Törvényczikk

Budapest fővárosban az országgyülési képviselő-választókerületek számáról, uj beosztásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről.

(Szentesitést nyert 1877. évi május hó 22-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi május hó 26-án.)

1. §.

Az 1848. évi V. tczikk 5. §-ának a főváros területére vonatkozó intézkedései akként módosittatnak, hogy Budapest főváros területén az országgyülési képviselők választására kilencz választókerület alakittatik.

2. §.

Mindegyik választó-kerület külön egy-egy képviselőt választ.

3. §.

A választó-kerületek és a központi választmány alakitása, valamint a jelen országgyülés végeig netalán eszközlendő időközi választás a fővárosban is az 1877-ik évi X. törvényczikk rendelkezései szerint történik.

4. §.

Ezen törvény kihirdetése után azonnal életbe lép és végrehajtásával a belügyminister bizatik meg.

XII. Törvényczikk

az 1848 évi törvények által megszüntetett urbéri kapcsolatból fenmaradt jog- és birtokviszonyok rendezését tárgyazó 1871. LIII. t. cz. 45. és 51. §§-nak módositásáról és a 6. §. pótlásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi május hó 22-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi május hó 26-án.)

1. §.

Azon perekben, a melyeknek tárgyát az urbériség megállapitása is képezi, az 1871 : LIII. tcz. 45. és 51. §§-ban foglalt következő általános rendelkezéseknek :

„a törvényszék a felek közt létrejött egyezséget csak alaki tekintetben veszi vizsgálat alá;“ és

„a törvényszék által hozott itéletek és jóváhagyott egyezségek a kir. itélő-

táblához hivatalból többé fel nem terjesztendők,“

csak akkor van helye, ha a volt földesur vagy jogutódja az urbériséget megállapitó egyezség vagy itélet alapján az állam irányában netalán érvényesithető kárpótlási igényéről világosan és határozottan lemond.

2. §.

Ha az 1. §-ban érintett perekben a volt földesur vagy jogutódja az urbériséget megállapitó egyezség vagy itélet alapján netalán érvényesithető kárpótlási igényéről az állam irányában világosan és határozottan le nem mond, — akkor:

a) Egyezség esetén a törvényszék a felek közt létrejött egyezséget nem csak alaki tekintetben, hanem az urbériség megállapitására nézve érdemileg is vizsgálat alá veszi, — és oly egyezségtől, a melyben több urbériség állapittatik meg, mint a mennyi az 1871. évi LIII. törvényczikk 44. §. szerint hivatalból eszközölt szabályszerü nyomozás által kinyomoztatott, — a jóváhagyást megtagadja.

A jóváhagyást megtagadó törvényszéki határozat a királyi táblához s onnan a legfőbb itélő-székhez fölebbezhető.

b) Itélethozatal esetén a törvényszék az urbériség kérdésében az 1871. évi LIII. tczikk 44. §-a szerint hivatalból eszközölt szabályszerü nyomozat alapján határoz.

c) A jóváhagyott egyezség vagy a meghozott itélet a kir. táblához hivatalból mindig felterjesztendő, mely azt az urbériség megállapitására nézve felülvizsgálat alá veszi, szükség esetén pótnyomozást rendel, és annak alapján érdemileg határoz.

A kir. tábla határozata hivatalból nem terjesztetik fel a legfőbb itélő-székhez, és ha az törvényes határidő alatt nem felebbeztetik, a végrehajtás hivatalból rendelendő el.

3. §.

Az 1871: LIII. tcz. 45. és 51. §§-ai — azon perekre nézve, a melyeknek tárgyát az urbériség megállapitása nem képezi — egész terjedelmükben, — azon perekre nézve pedig, a melyeknek tár-

gyát az urbériség megállapitása is képezi, — a jelen törvény által érintett intézkedéseikben továbbra is érvényben maradnak.

4. §.

Az 1871 : LIII. tcz. 6. §-hoz pótlólag rendeltetik:

a) mindazok, kik vesztett urbériségekért földtehermentesitési kárpótlást, illetőleg utólagos kárpótlást még ezután kivánnak igénybe venni, tartoznak ebbeli igényüket az annak alapjául szolgáló itélet vagy egyezség jogérvényre emelkedésétől, ha pedig az itélet vagy egyezség jelen törvény hatályba lépte előtt már jogérvényre emelkedett, jelen törvény hatályba léptétől számitandó 6 hónap alatt a földtehermentesitési országos alap igazgatóságánál bejelenteni, különben igényük elenyészik.

b) Urbéri perekben keletkezett itélet illetőleg egyezség alapján kárpótlás ezentul csak az esetben igényelhető, ha az urbéri per, a mennyiben az a fenálló törvények és szabályoknál fogva még ezentul is megindithatό, jelen törvény

hatályba léptététől számitandó egy év alatt az illetékes törvényszéknél folyamatba tétetik.

5. §.

Jelen törvény végrehajtásával a bel-, pénz- és igazságügyi ministerek bizatnak meg, — s az utóbbi felhatalmaztatik, hogy az Erdélyre nézve az 1871: LIII. törvényczikk 80. §-a alapján kibocsátott rendeletet, az ezen törvényben megállapitott elvekkel összhangzólag módositsa.

XIII. Törvényczikk

az Olaszországgal 1876. évi april hó 23-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés hatályának meghosszabbitásáról szóló és 1877. évi junius hó 4-én Rómában aláirt nyilatkozat beczikkelyezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 1-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 2-án.)

1. §.

Ő Felsége az ausztriai császár és Magyarország Apostoli királyának, vala-

mint Olaszország királyának kormányai közt Rómában 1877. évi junius 4-én az 1867. évi april hó 23-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés hatályának meghosszabbitása végett létrejött nyilatkozat, miután az országgyülés által elfogadtatott és utóbb mindkét szerződő fél részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

A nyilatkozat szövege a következő:

Nyilatkozat.

Ő Felsége az ausztriai császárnak, Csehország királyának stb. és Magyarország Apostoli királyának kormánya egyrészről, és Ő Felsége Olaszország királyának kormánya másrészről, tekintve azt, hogy az osztrák-magyar monarchia és Olaszország közt 1867. évi april hó 23-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés a megtörtént felmondás következtében jövő julius 1-től kezdve hatályban lenni megszünik, és belátva hasznosságát annak, hogy ezen nemzetközi egyezmény hatályba meghosszabbi-

tassék, a következő intézkedésben állapodtak meg:

Az 1867-ik évi april hó 23-án az osztrák-magyar monarchia és Olaszország közt kötött kereskedelmi és hajózási szerződés hatályban marad 1877. évi deczember hó 31-ig.

Minek hiteléül a kellően meghatalmazott alulirottak a jelen nyilatkozatot aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt két példányban Rómában, 1877. évi junius hó 4-én.

(P. H.) *br. Haymerle* s. k.
(P. H.) *Melegari* s. k.

XIV. Törvényczikk

az 1871: VII. törvényczikk módositásáról, illetőleg az 1868: XLI. törvényczikk 19-ik §-a alapján rendszeresitett honvédorvosi tisztikar ujjászervezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 5-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 7-én.)

1. §.

A honvédség orvosi tisztikarának létszáma, a hadrendi beosztásra való tekin-

tettel, akként rendszeresittetik, hogy már béke idején a honvédelmi ministeriumhoz 2, a Ludovica-académiához és a központi lovas tisztiiskolához egy-egy, továbbá, keret gyanánt minden a hadrendbe beosztott önálló magasabb honvéd-csapattesthez (dandár, féldandár, lovas ezred) egy, a kerületi parancsnokságok mindegyikéhez szintén egy, s igy összesen 63 tettleges állományu honvédorvos, a tiszti rendfokozatoknak megfelelő teljes illetménynyel; az alosztályok számára pedig a rendszeresitett létszám erejéig, a kellő számu szabadságolt állományu honvéd-orvos átalány élvezete mellett alkalmaztassék.

2. §.

Az 1. §-ban rendszeresitett közegek költségeinek ez évre eső részére 15,940 forint póthitelképen megszavaztatik és az 1876. évi XLVI. tcz. 4. §-ának értelmében fedezendő.

3. §.

Ezen törvény végrehajtásával a honvédelmi és pénzügyminister bizatnak meg.

XV. Törvényczikk

Magyarországnak az 1878-ki Párisi közkiállitásban leendő részvételével járó költségek fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 4-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 7-én.)

1. §.

Magyarországnak az 1878-ki párisi közkiállitásban leendő részvételéből folyó összes kiadások fedezésére 150,000 (egyszázötvenezer) forintnyi hitel engedélyeztetik. És pedig 75 ezer forint bankjegyekben, 75 ezer forint aranyban.

2. §.

A folyó évi kiadások fedezésére engedélyezendő: 75 ezer forint papirpénzben, mely összeget a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister a szükséghez képest veheti fel. 75 ezer forint aranyban pedig, az 1878-iki államköltségvetésben: a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium kiadásai közé veendő fel.

A folyó évre megszavazott hitel, az 1876. évi XLVI. törvényczikk 4. §-ának rendelete értelmében fedeztetik.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, valamint a pénzügyi minister bizatnak meg.

XVI. Törvényczikk

a magyar éjszakkeleti vasuttársulatot érdeklö 1875. évi XLV. törvényczikkben foglalt szerződés módositásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 4-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 7-én.)

1. §.

A magyar éjszakkeleti és nyiregyház-ungvári vasutak függő ügyeinek módositásáról szóló 1875. évi XLV. törvényczikkben foglalt szerződés 4. §-ának határozatához képest eszközölhető tár-

sulati részvény s elsőbbségi kötvény kicserélésre 1877. év végeig kitüzött határidő — 1881. év végéig azon megszoritással terjesztetik ki, — hogy a még be nem cserélt 7 millió névleges értékü papirokból, az utolsó év kivételével, évenként legfeljebb 1.400,000 forint lesz becserélhető. vagy a mennyiben nagyobb összeg cseréltetnék ki, a többletből eredhető azon kamatkülönbözetet, — mely az arany és ezüst árfolyama közt felmerülő disagió miatt fizetendő, egyedül a társulat fogja viselni, s az az államot előlegképen sem terhelheti.

2. §.

E törvény végrehajtásával a közmunka s közlekedési és a pénzügyi minister bizatnak meg.

XVII. Törvényczikk

a Beszterczebánya város közelében épitett gőzfűrész költségeinek fedezésére megkivántató póthitelről.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 4-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 7-én.)

1. §.

A Beszterczebánya város közelében épitett gőzfűrész költségei 185,372 frt $15^1/_2$ krban állapittatnak meg. Ennek épitésére a vállalkozó által az államnak biztositék gyanánt előlegezett 93,996 frt $23^1/_2$ kr. forditattván, a fenmaradó összeg fedezésére 91,376 frtnyi póthitel engedélyeztetik.

Ezen összeg az 1876-ik évi XLVI. törvényczikk 4-ik §-ának rendelete szerint fedezendő és ugyancsak az 1876-ik XLVI. törvényczikk 2. §-ának (B. átmeneti kiadások, II. Beruházások) I. fejezete 2-ik czime alatt lesz elszámolandó.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XVIII. Törvényczikk

a közadók kezeléséről szóló 1876. évi XV. törvényczikkben, a biróság előtti ügyek képviseltetésére vonatkozó intézkedések pótlásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 4-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 7-én.)

1. §.

A közadóknak az 1876. évi XV. törvényczikk értelmében végrehajtás utján való behajtásánál előforduló igény és elsőbbségi perekben, nemkülönben az ingatlanokra vezetendő biztositási és kielégitési végrehajtásoknál az adóknak és illetékeknek a csődtömegek elleni bejelentésénél és érvényesitésénél: a kir. adófelügyelőt annak megkeresésére a köztörvényhatósági tiszti ügyészek képviselik, kik az állam követeléseit ezen ügyekben az illetékes biróságok előtt érvényesiteni kötelesek.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a belügyi és a pénzügyminister bizatnak meg.

XIX. Törvényczikk

nyers répát a sajtók használatával feldolgozó czukorgyárak által fizetendő fogyasztási adónak az 1877/78. évi idényre megállapitásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 4-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 7-én.)

1. §.

A czukoradó iránti törvények és szabályok hivatalos összeállitásának 15. §-ában foglalt, és az 1875. évi XLVIII. törvényczikk által a törvényhozás további intézkedéseig fentartott fokozat, — mely a répalevet nyers répából viznyomású sajtók segedelmével előállitó gyárak napi termelőképességének megállapitásánál alapul szolgál, — hatályon kivül helyeztetik.

2. §.

Az 1877/78-ik évi czukortermelési idényre a lésajtók termelőképességének alapjául szolgáló fokozatot a m. k. pénzügyminister az osztrák cs. kir. pénzügyministerrel egyetértőleg rendelet utján

fogja megállapitani és legfeljebb az 1877. évi julius végeig közhirré tenni.

3. §.

A czukortermelés után járó fogyasztási adó uj fokozat szerinti átalányozásának, a nyers répát sajtók segedelmével feldolgozó gyáraknál akkor van helye, ha annak vállalkozója azért a termelő idény megnyitása előtt legfeljebb 14 nappal az első folyamodásu pénzügyi hatóságnál folyamodik.

Ezen eseten kivül ily répaczukorgyárban a megadózandó répa-mennyiség czukorgyártásra forditandó répa hivatalos felmérése által azon szabályok szerint állapittatik meg, melyeket a czukoradó iránti törvény és szabályok hivatalos összeállitásának III. fejezete tartalmaz.

4. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XX. Törvényczikk

a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi juliushó 4-én. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi juliushó 7-én.)

I. RÉSZ.

A gyámság és gondnokságról.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §.

Teljeskoruság a személy életkora 24. évének elteltével éretik el.

A nőkre nézve az 1874. évi XXIII. törvényczikk intézkedései érintetlenül maradnak.

2. §.

A kiskoruak atyai hatalom, vagy gyámság alatt állanak.

3. §.

Kiskoruak, kik éltök 14. évét betöltötték, arról, a mit szolgálatuk és mun-

kájuk által szereznek, szabadon rendelkezhetnek, ha fentartásukról maguk gondoskodnak.

4. §.

Életök 18. évét betöltött kiskoruak teljeskoruakká válnak, ha a gyámhatóság által nagykorusittatnak.

A nagykorusitás elhatározása előtt a szülők, nagyszülők s ezek nem létében a legközelebbi oldalrokonok s a gyám meghallgatandó.

Nagykorusitásnak akkor van helye, ha a kiskoru saját ügyeinek vitelére elegendő képességgel és érettséggel bir.

Ha a nagykorusitás az ezen §. értelmében meghallgatottak egybehangzó véleménye alapján adatik meg, ahhoz további jóváhagyás nem szükséges, ellenkező esetben a határozat jóváhagyás végett a felsőbb gyámhatósághoz hivatalból felterjesztendő.

5. §.

Kiskoruak életkoruk 18. évének betöltése után az atyának, illetőleg a gyám-

nak gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezésével önálló ipart üzhetnek s ez által teljeskoruakká válnak.

6. §.

Kiskoruak, kik életkoruk 20. évét betöltötték, teljeskoruakká válnak, ha az atyai hatalmat gyakorló atya

1. a kiskorunak vagyonát ennek szabad rendelkezésre átadja, vagy

2. beleegyezik abba, hogy ez önálló háztartást alapitson.

Mindkét esetben a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

7. §.

A kiskorunak cselekvési képességére nézve fennálló jogszabályok, a mennyiben a jelen törvény változást nem állapit meg, érvényben hagyatnak.

A szenvedő váltóképességre nézve az 1876. évi XXVII. tcz. 1. §-a érintetlenül hagyatván, azok, a kik a jelen törvény 4., 5. és 6. §§-ai szerint válnak teljes koruakká, éltök 24. évének betöltése előtt is szenvedő váltóképességgel birnak.

8. §.

A kiskoruság meghosszabbitandó, ha az atyai hatalom vagy gyámság alatt álló személy, testi vagy lelki fogyatkozásai miatt életkora 24. évének betöltése után sem képes önmagát fentartani vagy ügyeiről kellőleg gondoskodni; vagy ha kiskoruságában magát tetemes adósságokba bonyolitotta, vagy oly kicsapongó életet folytat, mely miatt őt továbbra is atyai hatalom vagy gyámság alatt kell tartani.

9. §.

A kiskoruság meghosszabbitását a biróság rendeli el.

Az ez iránti kérelem a 4. §. 2. bekezdésében emlitettek által a biróságnál, s rendszerint a kiskoru életkora 23. évének betöltése előtt adandó be. — Ezen életkor betöltése után, mindazonáltal a teljeskoruság bekövetkezése előtt, csak az esetben kérelmezhető a kiskoruság meghosszabbitása: ha azon ok, mely a meghosszabbitást szükségessé teszi, a kiskoru életkora 23. évének betöltése után következett be.

Ha a gyámhatóság a kiskoruság meghosszabbitása iránt a jelen törvény értelmében beadott kérvényt a 8-ik §. alapján maga részéről indokoltnak találja, a kiskorunak teljes koruvá váltát ideiglenesen a biróság határozatának jogerőre emelkedéseig felfüggeszti.

Ha megszünt az ok, mely miatt a kiskoruság meghosszabbittatott: a teljes koruság szintén a birósági határozatával mondandó ki, s e határozatnak jogerőre emelkedésével lép hatályba.

10. §.

A kiskorunak személye fölötti felügyeletet a szülők, ezek nem létében a gyám gyakorolja.

A kiskoruak a szülők és a gyám iránt tartozó engedelmességre mindaddig, mig eltartásukról önmaguk nem gondoskodnak, vagy atyjokkal, illetőleg gyámukkal házi közösségben élnek, házi fegyelem által szorithatók.

A házi fegyelem csak a kiskoru egészségére ártalmatlan módon gyakorolható.

11. §.

A vagyontalan kiskoruakat első sorban az atya, ha ez erre magában nem képes, vele együtt az anya, ha atya nincs vagy arra teljesen képtelen, az anya, végre a nagyszülők tartoznak eltartani és neveltetni.

A törvénytelen gyermekek tartását és nevelését tárgyazó kötelezettségre nézve a fennálló jogszabályok érintetlenül hagyatnak s e kötelezettség iránt, ha az vitássá válik, a biróságok határoznak.

Az anya azonban addig is, mig a tartási és nevelési kötelezettségre nézve a biróságok határoznak, a törvénytelen gyermeket tartani és neveltetni köteles.

A szülők és nagyszülőknek azon jogára nézve, hogy gyermekeiktől vagy unokáiktól tartást követelhessenek, a fennálló jogszabályok érintetlenül hagyatnak.

A kiskoru gyermek vagy unoka részéről, a szülő vagy a mennyiben ennek a fennálló jogszabályok szerint helye van, nagyszülő részére és viszont fize-

tendő tartási összeget a gyámhatóság állapitja meg.

Az ez iránti határozat a felsőbb gyámhatósághoz hivatalból felterjesztendő.

12. §.

Ha az örökhagyó az örökség vagy hagyomány haszonélvezetét a szülőknek vagy nagyszülőknek vagy ezek egyikének, a tulajdont pedig a kiskoru gyermekeknek vagy unokáknak hagyja: a mennyiben a rendelkezésben az ellenkező világosan kimondva nincsen, az örökség vagy hagyomány haszonélvezete a jövedelem egy harmadát meg nem haladó összeg erejéig, a kiskoru gyermekek vagy unokák tartási és neveltetési költségeinek fedezetéül is szolgál, miáltal azonban a szülők, illetőleg nagyszülők ez irányban megállapitott kötelezettsége (11. §.) változást nem szenved.

Ezen esetben a gyámhatóság állapitja meg, hogy a gyermekek vagy unokák tartása és nevelésére a haszonélvezetnek ezen §-ban meghatározott részéből mennyi forditandó és a mennyiben a haszonélvezet tárgyát ingatlan vagy

telekkönyvi jog képezi, a haszonélvezet ezen korlátozása telekkönyvileg kitüntetendő.

Ha a szülő vagy nagyszülő a gyámhatóság megállapitásával magát sértve találná, a gyámhatósági határozat jogerőre emelkedésétől számitott 3 hó alatt jogait a törvény rendes utján érvényesitheti.

13. §.

Törvényes elválás eseteiben az iránt, hogy a gyermeket melyik szülő tartsa magánál, s a tartás és nevelés költségeit melyik legyen köteles viselni, a fennálló jogszabályok értelmében a biróság határoz.

E határozat a gyámhatósággal hivatalból közlendő.

Addig, mig a biróságok ez iránti határozata jogerőre emelkedik, a mennyiben a szülők erre nézve meg nem egyeztek, a tényállás kideritése és a legközelebbi rokonok meghallgatása után ideiglenesen a gyámhatóság határoz.

A jelen szakasz intézkedései alkalmazandók az esetben is, ha a szülők törvényesen nem váltak ugyan el, azon-

ban tartósan külön válva élnek s gyermekeik tartása és ellátásáról kellőleg nem gondoskodtak.

A kiskoru gyermekek életök 7-ik évének betöltéséig, a kiskoru leányok pedig 7-ik életévök betöltése után is rendszerint az anyánál hagyandók, ha csak a gyámhatóság fontos okok miatt eltérő intézkedést nem lát szükségesnek.

14. §.

Ha a kiskoru nem adatik át annak, a ki őt a törvény, a birósági határozat, vagy gyámhatósági intézkedés szerint magánál tartani jogositva van, vagy ha azt a kiskoru jogtalanul oda hagyja, ugyszintén, ha attól jogtalanul elvitetik, az átadás vagy visszajuttatás iránt a gyámhatóság intézkedik.

II FEJEZET

Az atyai hatalomról.

15. §.

Az atyai hatalmat törvényes és törvényesitett gyermeke felett az atya gyakorolja.

Örökbe fogadó atyára csak az esetben száll át az atyai hatalom, ha ez iránt az örökbe fogadás alkalmával ellenkező megállapodás nem jött létre (36. §.).

E hatalomnál fogva az atya kiskoru gyermekeinek törvényes képviselője. azok vagyonát rendszerint (16., 24., 25. §§.) számadás terhe nélkül kezelni s részökre gyámot nevezni és valakit a gyámságból kizárni van jogositva.

16. §.

Az atyai hatalom alatt álló kiskoru vagyonának jövedelme mindenekelőtt a folyó terhek fizetésére s a kiskoru tartási és nevelési költségeire forditandó.

A jövedelem-felesleg az atyát illeti.

Ha azonban a kiskoru vagyonát adósság terheli, a gyámhatóság megrendelheti, hogy a jövedelem-felesleg az adósság törlesztésére fordittassék, ugy azonban, hogy az atya évenkint a jövedelem-felesleg $^2/_3$ részénél többet törlesztésre forditani nem köteles.

Ha az évenkint törlesztendő összeg iránt az atya és a gyámhatóság közt egyetértés nem jő létre: az atya a va-

gyon-kezelésről évenkint számot adni s a jövedelem-felesleg $^{2}/_{3}$ részét az adósság törlesztésére forditani köteles.

17. §.

Köteles az atya kiskoru gyermekének készpénzét, a mennyiben az általa kezeltetik, biztositani; kötvényeit és értékpapirjait pedig saját választása szerint biztositani vagy a gyámhatóságnak átadni.

A gazdaság, háztartás vagy üzlet folytatásához szükséges ingóságok és készpénz biztositását, továbbá drágaságok és ékszereknek biztositását vagy átadását a gyámhatóság csak azon esetben követelheti, ha ezt a kiskoru érdekei veszélyeztetése miatt szükségesnek tartja. Mindkét esetben köteles azonban az atya az ingóságok kimutatását a gyámhatóságnak évenként előterjeszteni.

Az atya haszonvételi joga a biztositási vagy átadási kötelezettség által nem szenved változást.

18. §.

Biztositásul házak becsértékök feléig, egyéb ingatlanok becsértékök kétharmad

részéig az előző terhek beszámitása mellett fogadandók el; s házaknál ezenkivül a tüzkár elleni biztositás igazolása szükséges.

Bekebelezett követelések biztositékul teljes értékökben elfogadtatnak, ha a jelzálog becsértéke a biztositandó összeget a netalán elsőbbséggel biró terheket együttvéve, kétszeresen fedezi.

Az állam által óvadékul elfogadhatónak kijelelt értékpapirok névszerinti értékök feléig, — de sohasem a letétel napján fennálló tőzsdei árfolyam $^2/_3$ részét meghaladó értéken felül, — ékszerek és drágaságok pedig becsértékök feléig biztositásul szinte elfogadandók.

A biztositás — ha a biztositékot ingatlan képezi: bekebelezés, — ha bekebelezett követelés képezi: felülkeblezés által eszközöltetik, biztositásul adott értékpapirok, ékszerek és drágaságok a gyámpénztárba teendők le.

19. §.

Az atya, ha kiskoru gyermeke készpénzét biztositani nem képes s ennélfogva magánál meg nem tarthatja, jogo-

sitva van a kikölcsönzésre nézve javaslatot tenni, mely javaslat a gyámhatóság által, ha az ajánlott kölcsönvevő a jelen törvény 295. §. 3. pontjában körülirt biztositékot nyujt, nem mellőzhető.

Ezen esetben az adóslevél a kiskoru nevére állittatik ki s a gyámpénztárban őriztetik a kamatokat azonban az adóstól az atya veszi fel és hajtja be.

20. §.

Az atyai hatalmat gyakorló atya köteles a gyámhatóság jóváhagyását következő esetekben kikérni:

a) ha saját kiskoru gyermeke más által örökbe fogadtatik;

b) ha a kiskoru részére ipar, gyári vagy kereskedői üzletet nyitni, valamely átháramlott ily üzletet átvenni vagy megszüntetni, közkereseti vagy betéti társasági szerződést kötni vagy megszüntetni kiván;

c) ha a kiskoru részére ingatlant vagy tőke befektetésül ingó vagyont venni vagy egyébként szerezni, tőkepénzét felvenni, engedményezni vagy zálogjog-törlést megengedni kiván;

d) ha a kiskorunak ingatlan vagyonát adásvevés, csere utján, vagy másként elidegeníteni avagy megterhelni, ugyszinte ha tőke befektetésül szolgáló ingóságokat elidegeníteni vagy egyébként a kiskoru törzsvagyonának állagát megváltoztatni szándékozik;

e) czégvezetői meghatalmazás esetében.

Ezenfelül arra, hogy mint atya kiskoru gyermeke helyett váltói kötelezettséget vállalhasson, a gyámhatóság általános felhatalmazása szükséges.

A szokásos alkalmi-ajándékozások kivételével azon jogügyletek, melyek által a kiskoru viszteher nélkül köteleztetnék, vagy jogokról viszteher nélkül lemondana, továbbá a kezesség-vállalás, valamint átalában azon jogügyletek, melyek által a kiskoru idegen kötelezettségeket vállalna el, az atyai hatalom alatt álló kiskorúra nézve gyámhatósági jóváhagyás esetében sem kötelezők.

21. §.

Az atyai hatalom megszünik:

a) ha az atya vagy a gyermek meghal;

b) ha a gyermek teljeskoruvá válik.

22. §.

Megszüntethető továbbá az atyai hatalom,. ha az atya gyermeke tartását és nevelését teljesen elhanyagolja vagy erkölcsiségét, vagy testi jólétét, vagy ha gyermeke vagyonának állagát rosz kezelés által veszélyezteti.

Az atyai hatalom megszüntetésének a jelen szakaszban meghatározott ez eseteiben a gyámhatóság a tényállás kideritése és a legközelebbi rokonok meghallgatása után határoz. Ha azonban az atya a gyámhatóság ezen határozatában meg nem nyugszik, az atyai hatalom megszünésének kérdésében a biróság dönt; az atya ez iránti kérelmét a gyámhatósági határozat jogerőre emelkedésétől számitott három hó alatt terjesztheti elő; ennek azonban a gyámhatósági intézkedés foganatbavételére nézve halasztó hatálya nincsen.

23. §.

Az atyai hatalom gyakorlata felfüggesztetik:

a) ha az atya gondnokság alá kerül;
b) ha bűntettért vagy vétségért 1 évnél hosszabb ideig tartó szabadságbüntetésre itéltetett, a mennyiben a törvény ellenkezőt nem rendel.

Az atya az a) pont esetében a gondnokság alól való felmentés, a b) pont esetében, a mennyiben a törvény mást nem rendel, a szabadság-büntetés kiállása után az atyai hatalom gyakorlatát visszanyeri.

Ha az atya csőd alá kerül: a gyámhatóság az atyát a csőd tartama alatt a kiskoru vagyonára nézve számadástételre kötelezheti, vagy ha a csődbejutás körülményei indokolnák, a vagyonkezelést a csőd tartamára tőle elveheti.

24. §.

Ha az atya tékozlás miatt gondnokság alatt állott, vagy hamis vagy vétkes bukás vagy oly más bűntett miatt elitéltetett, melynek alapján a vagyon hű vagy pontos kezelésére való alkalmatlansága alaposan feltehető: a gondnokság alól való felmentés, illetőleg a büntetés kiállása után kiskoru gyerme-

kének vagyonát csak számadás terhe mellett és csak azon esetben kezelheti, ha a gyámhatóság ezt a kiskoru érdekében szükségesnek tartja.

Ha a vagyonkezelés az atyára nem bizatik, e czélből külön gondnok rendelendő.

Ezen esetben, valamint a 22. §. esetében addig, mig a biróság az atyai hatalom megszüntetése tárgyában jogerejü határozatot nem hoz, végre a 23. §. a) pontjában emlitett és azon esetben is, midőn az atyától a kiskoru vagyonának kezelése a csőd tartama alatt elvonatott, az atyai hatalom gyakorlásának felfüggesztése, illetőleg a kezelés elvonása alatt is a kiskoru tiszta jövedelmének azon feleslegéből, mely a folyó terhek s a kiskoru tartási és nevelési költségének fedezése után fenmaradt, a gyámhatóság az atya részére tartási átalányt állapithat meg, mely azonban a jövedelem-felesleg egy harmad részét meg nem haladhatja.

25. §.

A kiskoruak vagyonának az atya által kezelt s a 12. §. alá nem eső jöve-

delme az utóbbinak hitelezője által csak annyiban vehető igénybe, a mennyiben a vagyon fentartására, a folyó terhek fedezésére, a kiskoruaknak tartására és neveltetésére, az atyának és az általa tartani kötelezett családtagoknak ellátására, végre a 16. §. szerint megállapitott tartozás törlesztésére nem szükséges.

Ha a kiskoru vagyonának ily módon kezelt jövedelmére az atya hitelezői részéről foglalás intéztetik: a gyámhatóságnak jogában áll a vagyon kezelésére gondnokot rendelni.

Ha a gyámhatóság e joggal élni nem akar, az atya számadást adni köteles.

Az atya hitelezői által igénybe vehető jövedelem-felesleg mindkét esetben a számadások megvizsgálása alkalmával a gyámhatóság által állapittatik meg.

26. §.

Jelen törvény IV-ik fejezetében a gyám- és gondnoki felelősségre nézve, továbbá az V-ik fejezetben a gyámoltak és gondnokoltak képviseltetése és a kis-

koruak nevelésére nézve foglalt szabályok az atyai hatalmat gyakorló atyára is megfelelően alkalmazandók, azon eltéréssel, hogy a 91. §. esetében az atya önállóan intézkedik, s gyámhatósági jóváhagyást csak akkor tartozik kikérni, ha a nevelési költségekre a kiskorunak törzsvagyona szándékoltatnék igénybe vétetni.

Az atyai hatalom alatt álló kiskoruak, ha 16-ik évüket meghaladják, és az életpálya választásánál atyjokkal egyet nem értenek, előterjesztést tehetnek a gyámhatóságnál, mely az atyja, s a mennyiben szükségesnek mutatkozik, a legközelebbi rokonok meghallgatása után, a kiskoru társadalmi, vagyoni és egyéb viszonyainak figyelembevételével határoz.

Azon esetekben, a melyekben az atya a jelen törvény szerint a jövedelemről számot adni tartozik, erre nézve a gyámi és gondnoki számadásra vonatkozó szabályok jönnek alkalmazásba.

III. FEJEZET.

A gyámság és gondnokságról.

27. §.

Mindazon kiskoruak, kik atyai hatalom alatt nem állanak, gyámság alá helyeztetnek.

28. §.

Nagykoruak gondnokság alá helyeztetnek:

a) ha elmebetegek vagy siket-némák és magukat jelekkel megértetni nem tudják;

b) oly gyenge elméjüek, és a magukat jelekkel megértetni tudó siket-némák, kik ezen bajok egyike vagy másika miatt vagyonuk kezelésére képtelenek;

c) a tékozlók;

d) azok, a kik legalább egy év óta távol vannak, ha tartózkodási helyök ismeretlen vagy hazajövetelökben és vagyonuk kezelésében gátolva vannak;

e) a börtönbüntetésre itéltek.

A d) és e) pont esetében gondnokság alá helyezésnek csak akkor van helye, ha a távollevő vagy börtönbüntetésre itélt megbizottat nem rendelt, ha

a megbizott a vagyonkezelésben akadályozva van, vagy érdeke megbizottja érdekével összeütközésbe jő; végre ha a megbizás megszünt.

29. §.

Kiskoruak vagyonuk kezelésére nézve gondnokság alá helyeztetnek:

a) ha az atyai hatalmat tényleg gyakorló atya a 34. §-ban megirt alakszerűségek megtartása mellett a vagyonkezelésre gondnokot nevezett, vagy az anyát a vagyonkezelésből kizárta;

b) ha az anya, mint természetes és törvényes gyám, a kiskoru vagyonát kezelni nem akarja (38. §.);

c) ha az, a ki a kiskorunak örökség, hagyomány vagy ajándékozás czímén vagyont hagyott, a 34. §-ban megirt alakszerüségek megtartásával, e vagyon kezelésére nézve külön gondnokot nevezett vagy e vagyon kezeléséből az atyát vagy gyámot kizárta.

30. §.

Az előző szakaszokban meghatározott eseteken kivül következő esetekben van gondnokságnak helye:

a) ha valamely kiskorunak vagy gondnokoltnak érdeke atyjának, gyámjának vagy gondnokának érdekével, vagy vele ugyanazon gyám vagy gondnok alatt állónak érdekével összeütközik;

b) valamely méhmagzat képviselete szempontjából azon esetben, ha világra jövetel folytán atyai hatalom alá kerülne, s érdeke atyja érdekével ellenkeznék; ha pedig atyai hatalom alá nem kerülne, — a mennyiben világra jövetele esetén érdeke anyja érdekével ellenkeznék, vagy ha a gondnokság elrendelését az anya kéri;

c) a születendő végrendeleti utóörökösök képviseletére, mennyiben ez a hagyatéki eljárás során vagy ezenkivül is szükségesnek mutatkozik;

d) a kiskoruság meghosszabitására vonatkozó eljárásnál a kiskoru érdekének képviselete esetére.

31. §.

A gondnokság alá helyezést a 28. §. a), b) és c) pontja esetében a biróság mondja ki, még pedig a 28. §. b) és c) pontja esetében csak akkor, ha ezt a

gondnokság alá helyezendő maga vagy pedig fel- és lemenő ágbeli rokonai kérik.

A biróság által rendelendő el a gondnokság alá helyezés a 30. §. b) és c) pontja esetében is, kivéve, ha a gondnok-rendelés oly hagyatéki tárgyalás alkalmából válik szükségessé, melyre a gyámhatóság illetékes.

Minden más esetben a gondnokság alá helyezést a gyámhatóság rendeli el.

A biróság a 28. §. a), b) és c) pontja esetében gondnokság alá helyezés elrendelése után gondnok kirendelése végett a gyámhatóságot hivatalból keresi meg.

A 30. §. b) és c) pontja esetében, ha a gondnokság a biróság által rendeltetett el, a gondnok kirendelése is a biróságot illeti.

32. §.

A 28. §. d) pontja esetében a gyámhatóság a távollevő rokonainak vagy azon község elöljáróságának jelentkezésére rendeli el a gondnokságot, melynek területén a távollevő utolsó rendes lakhelye volt, vagy a melynek területén legutóbb tartózkodott, avagy a hol ingatlan vagy ingó vagyona van.

Sürgős esetekben egy év eltelte előtt a gyámhatóság előlegesen is megteheti a vagyon fentartására és kezelésére vonatkozó ideiglenes intézkedéseket.

Börtönbüntetésre itéltek részére gondnok az illetékes büntető biróság megkeresése alapján rendeltetik.

33. §.

A 28. §. a), b) és c) pontja esetében a biróság által a gondnokság alá helyezés a hivatalos hirlapban a gondnok kirendelésének bevárása nélkül közzé teendő, s a mennyiben a gondnokság alattinak ingatlan vagyona van, a telekkönyvi feljegyzés eszközlendő.

Hasonló módon teendő közzé a kiskoruságnak jogérvényes határozattal kimondott meghosszabbitása, valamint a gyámhatóságnak azon határozata is, mely által az e tárgyban beadott kérelemnek halasztó hatálya kimondatott (9. §.).

A gondnokság alá helyezést tárgyazó hirdetménynek a hivatalos lapban először való beigtatását követő naptól kezdve a gondnokság alá helyezett gondnokának jóváhagyása nélkül magát le nem köte-

lezheti, jogokról le nem mondhat, de visszteherrel nem járó jogügylet által jogokat szerezhet és kötelezettségektől mentesülhet.

A 28. §. d) és e) pontja alapján elrendelt gondnokság, a gondnokoltnak cselekvési képességét nem korlátozza.

34. §.

A gyámság első sorban azt illeti, a ki az atyai hatalmat gyakorló atya által a törvényben előirt alakszerüséggel ellátott végrendeletben, vagy közjegyzői okiratban gyámul neveztetett.

35. §.

Nevezett gyám nem létében a gyámság mint természetes és törvényes gyámra az anyára száll, a ki újabb férjhez meneteléig kiskoru gyermekeinek vagyonát rendszerint számadás nélkül kezeli.

A 16., 17., 18., 19., 20. és 25. §§-ok intézkedései a kiskorunak vagyonát kezelő anyára is alkalmazandók.

Az anya a kiskoru gyermeke vagyonának állagát a 17. és 18. §§-ok szerint azon esetben is tartozik biztositani, ha

őt özvegyi jogon a vagyon haszonélvezete illeti.

36. §.

Nő általi örökbefogadás esetében, ha a törvényes atya az atyai hatalmat vagy az anya a törvényes gyámságot fenn nem tartotta, a törvényes és természetes gyámság az örökbefogadó anyát illeti.

37. §.

Ha az atya kiskoru gyermekei részére gyámot nevezett, az anya követelheti, hogy kiskoru gyermekeit magánál tarthassa, és hogy azok személyi és vagyoni ügyeiben meghallgattassék; ha csak ellene oly okok nem forognak fenn, melyek miatt ő a 41., 43. és 44. §§-ok szerint a törvényes gyámságot különben sem igényelhette volna.

Ugyanezen jogok megilletik az anyát akkor is, ha a gyámságtól időközben mozdittatott el, ha csak a gyámhatóság fontos okokból ezen jog elvonását vagy megszoritását nem határozta el.

A gyermektartás költségei fejében az anyának fizetendő összeget ez esetben a gyámhatóság határozza meg.

38. §.

Az anya a gyámságot elfogadni köteles, de kiskoru gyermekei vagyonát kezelni nem tartozik. (29. §. b) pont.)

39. §.

Az anya után a törvényes gyámság illeti az atyai nagyatyát; utána az anyai nagyatyát; s ezután a fi-nembeli oldalrokonokat, unoka-testvérekig bezárólag.

Az oldalrokonok közt a rokonsági fok közelsége dönt. Több hasonló foku rokon közt a gyámhatóság választ.

Törvénytelen gyermek gyámsága törvény szerint csupán a teljeskoru anyát illeti.

Kiskoru anya törvénytelen gyermeke részére a gyámhatóság rendel gyámot, ha azonban az anya teljeskoruvá lesz, a törvényes és természetes gyámság őt illeti.

40. §.

A 28. §. eseteiben a gondnokság első sorban a házassági közösségben levő házastársat másodsorban az atyát, ezután

a 35. és 39. §§-okban megjelölt rokonokat illeti.

A 29. §. b) pontja esetében feltétlenül, az a) és c) pont esetében pedig akkor, ha külön gondnok nem neveztetett, a gondnokság a 39. §-ban megjelölt rokonokat illeti.

41. §.

A végrendeleti gyámot és gondnokot, továbbá a törvényes gyámok és gondnokok közül az anyát és az atyai és anyai nagyatyát csak a 43. és 44-ik §§-ban megállapitott okokból, az oldalrokonokat és házastársat pedig a gyámhatóság más fontos okból is kizárhatja.

42. §.

Ha a 34., 35., 39., 40., 41. §§-ok intézkedései szerint a gyámságra vagy gondnokságra hivatottak nem lennének, a rokonok meghallgatásával alkalmas és megbizható gyámot vagy gondnokot a gyámhatóság rendel.

Mindegyik kiskoru részére külön rendeltetik gyám.

Több testvér részére rendszerint ugyanazon egy gyám rendelendő.

A 30. §. a) és b) pontjában megjelölt érdek-összeütközésről, gondnokrendelés végett az atya, gyám vagy gondnok tartozik a gyámhatóságnak jelentést tenni.

Ha ezenkivül a gyám- vagy gondnokrendelésnek esete áll elő, kötelesek a gyámság vagy gondnokság alá helyezendőnek rokonai vagy más vele közel viszonyban álló egyének és az illetékes községelőljáróság az esetet a gyámhatóságnak bejelenteni.

43. §.

Gyámságot és gondnokságot nem viselhetnek:

a) a nők, — az anya, az örökbefogadó anya és a házastárs kivételével (35., 36., 40. §§.);

b) a gyámság vagy gondnokság alatt állók;

c) kik az atyai hatalom gyakorlatától a 22. §. intézkedése szerint, vagy valamely gyámság és gondnokságtól

megbizhatlanság miatt a gyámhatóság által elmozdittattak;

d) szerzetesek;

e) botrányos életüek;

f) csőd alatt állók;

g) a kik hamis vagy vétkes bukás, vagy a mennyiben a törvény ellenkezőt nem rendel, más bűntett miatt elitéltettek, habár büntetésöket kiállották is.

A gyámság vagy gondnokság viselésének korlátozását tartalmazó külön jogszabályok érintetlenül hagyatnak.

44. §.

A jelen szakaszban megjelelt személyek:

a) a kik az atyai hatalmat gyakorló atya által kizárattak;

b) a kik vagy a kiknek házastársa, szülei, gyermekei vagy testvérei a gyámolttal vagy gondnokolttal perben állanak;

c) a kik, illetőleg kiknek a b) pontban megjelölt valamelyik rokona és a gyámolt vagy gondnokolt közt az utóbbiak személyes állását vagy vagyonát

érintő vitás viszony forog fenn, — ki vannak zárva azon gyámság vagy gondnokság viseléséből, a melyre az itt meghatározott esetek valamelyike vonatkozik.

A kik az örökhagyó vagy ajándékozó által a gondnokságból (29. §. c.) kizárattak, a gondnokságot nem viselhetik.

45. §.

Azon személyek, a kik a gyámság vagy gondnokság alatt oly viszonyokba jutottak, melyek őket a 43. és 44. §-ok értelmében gyámság vagy gondnokság viselésére képtelenekké teszik, ebbeli tisztöktől a gyámhatóság által, a mint annak ily körülmények tudomására jönnek, felmentendők.

Ily esetet kötelesek a rokonok, községelőljárók, továbbá magok a gyámok vagy gondnokok a gyámhatóságnak bejelenteni és az utóbbiak felmentésüket kérni.

46. §.

A gyámhatóság határozza meg, vajjon az ily felmentés végleges legyen-e,

vagy csak azon időre és körülményre terjedjen ki, mely alatt és mely miatt az illető gyámság vagy gondnokság viselésére képtelen.

47. §.

Nagykoru testvér, kiskoru testvérei felett azon esetben, ha vagyon létezik, csak akkor viselheti a gyámságot, illetőleg gondnokságot, vagy nagykoru testvérei felett a gondnokságot, ha közöttük az örökség vitássá nem vált, vagy a vitás kérdés elintéztetett.

48. §.

Gyámság és gondnokság viselése polgári kötelesség, azt a törvényben megállapitott esetek és okok kivételével elutasitani nem lehet.

49. §.

Gyámságot és gondnokságot viselni nem tartoznak, illetőleg a gyámság és gondnokság folytatásától kérelmükre felmentendők:

a) kik 60. évüket már betöltötték;

b) kik már egy terhesebb vagy két kisebb gyámságot vagy gondnokságot viselnek;

c) kik öt gyermeknek viselik gondját;

d) a ministerek;

e) az országgyülési képviselők;

f) a hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség tettleges állományához tartozó katonai személyek, továbbá közhivatalnokok, köztisztviselők, világi papok és tanitók, ha előljáróik bizonyitványával igazolják, hogy állásukkali teendőik a gyám vagy gondnoki kötelességek teljesitésével össze nem egyeztethetők;

g) azon személyek, kik a kiskoru lakhelyétől és birtokától oly távol laknak, hogy a gyámságot vagy gondnokságot csak nagy költséggel és sok nehézséggel viselhetnék.

Ezenfelül az anya gyermekei, a nő férje felett gondnokságot viselni nem köteles.

50. §.

A gyámhatóság a 49. §-ban érintetteken kivül oly személyeket, kik jelentékeny testi bajban vagy kedélykórban

szenvednek, a gyámság vagy gondnokság elvállalásától kérelmükre felmenthet.

51. §.

Azon gyám vagy gondnok, kire e tiszt mint legközelebbinek vélt rokonra bizatott, jogositva van maga helyett egy később kitudott közelebbi rokont ajánlani és felmentesitését kérni, az ily közelebbi rokonok közül csak a fivér követelheti, hogy ha a 43., 44. és 47-ik §-ok esetei fenn nem forognak, a gyámság vagy gondnokság részére átengedtessék.

52. §.

Az, a ki a reá ruházott gyámság vagy gondnokságot elvállalni nem akarja, tartozik erre vonatkozó okait azon időtől számitva, melyben ez tudomására jutott, vagy melyben a gyámhatósági határozat neki kézbesittetett, 8 nap alatt a gyámhatóságnak bejelenteni és igazolni.

53. §.

Az, a ki a gyámságot vagy gondnokságot törvényes okok hiányában el

nem fogadja, a gyámhatóság által 200 frtig terjedő pénzbirságban marasztalható.

54. §.

A gyámi tiszt megszünik:

a) a gyám halála által;

b) a kiskoru halála által;

c) ha a kiskoru teljeskoruvá válik, — 8., 9. §§. — vagy atyai hatalom alá kerül;

d) a gyám kérelmére a 49. §. eseteiben vagy a 45. és 46. §-ok alapján hivatalból történt felmentés által;

e) elmozditás által.

55. §.

A gondnoki tiszt megszünik:

a) a gondnok halála által;

b) a gondnokolt halála által;

c) felmentés utján, ha a gondnokság megszüntettetik;

d) a gondnok kérelmére a 49. §. esetében vagy a 45. és 46. §-ok alapján hivatalból történt felmentés által;

e) elmozditás által.

56. §.

Azon esetekben, a melyekben a biró-

ság rendelte el a gondnokságot, annak megszüntetését a biróság, minden más esetben a gyámhatóság mondja ki.

A 28. §. b) és c) pontja esetében, ha a gondnokság egyedül a gondnokolt saját kérelmére rendeltetett el, az ő kérelmére rendeltetett el, az ő kérelmére azonnal megszüntetendő, — kivéve, ha csak időközben a gondnokolt fel- és lemenő ágbeli rokonai kérelmére kimondatott, hogy a gondnokság fennállása az ő érdekökben is történt.

A gondnokság megszüntetendő a 28. §. d) pontja esetében, ha a távollevő visszaérkezik; az e) pont esetében, ha az elitélt szabadságbüntetést kiállotta, s ezen felül mindkét esetben, ha vagyonának kezelésére szabályszerű meghatalmazással ellátott megbizottat rendelt.

A 29. §. a), b) és c) pontja esetében megszünik a gondnokság, ha a kiskoru teljes koruvá válik, vagy atyai hatalom alá kerül. A 30. §. a) és c) pontja esetében megszünik a gondnokság, ha elenyészett azon ok, mely a gondnokságot szükségessé tette.

A 30. §. b) pontja esetében megszünik a gondnokság, ha a méhmagzat megszületik, vagy bizonyossá válik, hogy a születés nem fog bekövetkezni.

57. §.

A gyám vagy gondnok a 45. és 46. §§-ban foglalt felmentés esetein kivül tisztétől elmozditható, ha ezen tisztében kötelességellenesen jár el.

Különösen elmozditásnak van helye: ha a gyám a kiskoru tartását és nevelését elhanyagolja, erkölcsiségét vagy testi jólétét veszélyezteti, továbbá ha a gyám vagy gondnok a kiskorunak vagy gondnokoltnak vagyonát hűtlenül vagy hanyagul kezeli, ha a kiskoru vagy gondnokolt képviseletének elmulasztása folytán kárt okoz, gyámi vagy gondnok számadásának beadása körül nagyobb mérvü hanyagsággal jár el.

58. §.

Ha több gondnok neveztetett közös vagyon kezelésre, egy vagy másik gondnok elhunyta a többinek tisztét nem szünteti meg.

59. §.

Ha a gyámság vagy gondnokság nem a gyám vagy gondnok halála folytán szünt meg, a gyámságra vagy gondnokságra felhatalmazó végzés a gyámhatóságnak visszaadandó, a mennyiben az a gyámi vagy gondnoki tiszt megszüntétől számitandó egy hó alatt vagy az ennek elmultával tett gyámhatósági felszólitásra következő 14 nap alatt meg nem történnék, a megszünés az illető gyám vagy gondnok költségére a hivatalos hirlapban közzé teendő.

60. §.

Gyámnak vagy gondnoknak rendszerint csak az rendelhető, a ki a magyar állam területén állandó lakhelylyel bir. Kivételnek csak a belügyminister jóváhagyása mellett van helye.

61. §.

Azon kiskoru magyar honosoknak Magyarországon létező vagyonára, a kik külföldön állanak gyámság vagy gondnokság alatt, az itteni gyámhatóság által külön gondnok rendelendő.

62. §.

A magyar gyámhatóság által magyar honosokra elrendelt gyámság vagy gondnokság — a mennyiben ezt nemzetközi szerződések vagy egyéb okok nem akadályozzák — a gyámoltaknak vagy gondnokoltaknak külföldön létező vagyonára is kiterjed.

63. §.

Azon külföldieknek Magyarországon létező ingó vagy ingatlan vagyonára, a kik külföldön állanak gyámság vagy gondnokság alatt — a mennyiben nemzetközi szerződések az ellenkezőt nem rendelik — az itteni gyámhatóság rendel külön gondnokot.

64. §.

Ha valamely külföldi Magyarországban kiskoru gyermekeket hagyott hátra, ezek részére az itteni gyámhatóság által ideiglenes gyám rendelendő, mely gyámság addig tart, mig a gyámoltnak saját hatósága által más intézkedés nem tétetik.

65. §.

A fentebbi 61. és 63. §-ok eseteiben rendelt gondnok a magyarországi gyámhatóság alatt áll s a gondnokságot a jelen törvény rendeletei szerint s az ebben megállapitott felelősség mellett vezeti.

IV. FEJEZET.

A gyámi és gondnoki tisztről és az ezzel egybekötött felelősségről.

66. §.

A gyámság és gondnokság csak gyámhatósági intézkedés alapján vehető át.

67. §.

Egyedül a nevezett gyám vagy gondnok, továbbá az anya, mint természetes és törvényes gyám teheti meg a gyámhatósági intézkedés előtt is a kiskoruak érdekében a halaszthatlan teendőket.

68. §.

Azon időig, mig a nevezett gyám vagy gondnok, illetőleg az anya (67. §.

értelmében) vagy más gyám és gondnok, a gyámhatóság intézkedése alapján működését megkezdhetné, az elhalaszthatlan gyámi vagy gondnoki teendőket a községi közgyám hivatalból teljesiti.

69. §.

A gyámhatóság fel van jogositva, hogy fontosabb esetekben a községi közgyám e részbeni mellőzésével ideiglenes gyámot vagy gondnokot rendeljen ki.

70. §.

A gyámhatóság a nevezett vagy törvényes gyámokat vagy gondnokokat, ha a 41., 43. és 44. §§-ban felsorolt kizárási esetek fenn nem forognak, megerősiti, az általa választandókat kirendeli.

71. §.

A gyámhatóság ebbeli végzése az illetőnek irásban adandó ki, melyben a gyám vagy gondnok hatásköre körvonalozandó, egyuttal jelen törvénynek a gyámi és gondnoki jogok és kötelességekről szóló kivonata annak kézbesitendő.

72. §.

E végzés kézbesitése után tartozik a gyám vagy gondnok működését 8 nap alatt, mely határidő azonban kérelme folytán 14 napra terjeszthető, megkezdeni vagy az 52. §. értelmében felmentésért folyamodni.

Ha ezen folyamodvány elutasittatott, az illető a gyámságot vagy gondnokságot 8 nap alatt átvenni tartozik.

73. §.

A gyám vagy gondnok e tisztéből folyó teendőiben a szorgalmas családapa gondosságával tartozik eljárni és felelős mindazon kárért, melyet szándékosan vagy gondatlanságból akár cselekvés, akár mulasztás által okozott.

A gyám vagy gondnok rendszerint csak saját hibájáért felelős, de ha kellő óvatosság nélkül nem alkalmas személyeket alkalmaz, az ebből eredt kárért is felelős.

A kártérités iránt a biróság határoz.

74. §.

A gyámi és gondnoki felelősség a gyámság, illetőleg gondnokság átvitelétől kezdődik.

Ha azonban az átvétel a 72. §-ban kitett határidőn belül a gyám vagy gondnok hibája miatt nem történik meg, a felelősség az e mulasztásból eredő károkra is kiterjed.

75. §.

Ha több gyám neveztetett, a gyámhatóság azok meghallgatása után közülök egyet a tulajdonképeni gyámi teendőkkel megbizni s rendszerint a vagyonkezelést is erre bizni köteles; ha csak a vagyonkezeléssel a többiek közül egynek vagy többnek megbizása czélszerűnek vagy szükségesnek nem mutatkoznék.

Azon nevezett gyámot, ki ily megbizatást nem nyert, ellenőrzési jog és kötelesség illeti, s e minőségben a 73. §. tartalmának korlátai között másod sorban felelős.

Ha több gondnok neveztetett, vagy több gyám vagy gondnok rendeltetett ki

együttes vagyonkezelésre: ezek mindnyájan egyetemlegesen felelősek — ellenkező esetben pedig mindegyik csak a gyámhatóság által reá bizott vagyon kezeléseért felelős.

76. §.

Ha azok közül, kik a gyámságra vagy gondnokságra törvénynél fogva hivatvák, vagy kik erre ajánlatba hozatnak, valaki a gyámi vagy gondnoki tisztet jutalom nélkül vagy a törvényesnél csekélyebb jutalomért, ajánlkozik elvállalni, a gyámságra vagy gondnokságra csak annyiban bir előnynyel, a mennyiben a hozzá hasonló jogon gyámmá vagy gondnokká lehető egyénnel hasonló megbizhatósággal és alkalmassággal bir.

77. §.

A gyám és gondnok azon költsége, melyet a gyámolt vagy gondnokolt érdekében és ügyeiben tett, ennek vagyonából megtéritendő.

78. §.

Ha a gyám vagy gondnok oly szolgálatokat tett gyámoltja vagy gondno-

koltja részére, melyek saját hivatásához vagy üzletéhez tartoznak, ugy ezen szolgálatok díjazását a törvényes illetékek vagy a szokásban levő díjak vagy árak legkisebb mértéke szerint követelheti.

79. §.

A gyámot és gondnokot működése idejére a gyámoltnak és gondnokoltnak jövedelméből rendszerint jutalom illeti s ezt a gyámhatóság állapitja meg.

80. §.

Ha a jövedelmet a tartási és nevelési költségek felemésztik: a gyámot vagy gondnokot jutalom nem illeti, de tisztének bevégzésével, a mennyiben ez nagyobb fáradsággal volt egybekötve, részére a gyámhatóság végjutalmat állapithat meg.

81. §.

Midőn gyámi vagy gondnoki jutalomnak helye van, a gyám vagy gondnok az évi tiszta jövedelem tiz százalékánál többet nem igényelhet jutalmul, azonban a házbér tiszta jövedelméből csak egy százalék, a haszonbérlet tiszta

jövedelméből két százalék, ha pedig a jövedelem tisztán házbér vagy haszonbérből állana, vagy annak túlnyomó részét képezné, a tiszta jövedelem öt százaléka illeti a gyámot vagy gondnokot.

82. §.

Ha az ekként járó évi jutalom a gyám vagy gondnok teendőihez képest csekély összegre rugna, a gyámhatóság a gyám vagy gondnok fáradozásai és a vagyoni viszonyokhoz képest e jutalomösszeget felemelheti. A felemelt jutalom összege azonban 5000 forintot felül nem haladhat.

83. §.

Tiszta jövedelmül tekintetik azon összeg, mely a gazdaság, kereskedés vagy üzlet fentartása és folytatásához, az érték és jövedelem biztositásához szükséges rendes kiadások fedezésére és a netaláni adósságok kamatain, valamint mindennemü adófizetésre szükséges költségeken felül a jövedelemből fenmarad.

Tőketörlesztés, új épitkezés és a meglevő felszerelési állománynak szapo-

ritása a rendes kiadások közé nem számitandó.

84. §.

A több évre előlegesen bevett jövedelem, a tiszta jövedelem kiszámitásánál ugyanannyi évekre osztandó fel.

85. §.

Gyámpénztárilag a gyám vagy gondnok fáradtsága nélkül kezelt érték jövedelméből a gyám vagy gondnok semmit sem igényelhet.

86. §.

A vagyont nem kezelő gyám, valamint az oly gyám, kinek gyámoltja egyedül a 85-ik §-ban körülirt vagyont bir, a tartás, neveltetés és képviselés körüli fáradozásaiért jutalmat követelhet, mely a gyámhatóság által állapittatik meg, ha azonban e jutalom évenként 1000 frtot felül haladna, az első foku határozat felsőbb gyámhatósági jóváhagyás alá terjesztendő.

V. FEJEZET.

A gyámok és gondnokok jogai és kötelességei.

1. A gyámoltak és gondnokoltak képviselésére nézve.

87. §.

A gyám és a 28. §. a), b) és c) pontjai esetében a gondnok képviseli a kiskorut, illetőleg gondnokoltat minden peres és azon nem peres ügyekben, melyekben a képviselet nincs kizárva.

A 28. §. d) és e) pontja, valamint a 29. §. esetében a gondnoki képviselet a vagyonkezeléssel kapcsolatos ügyekre szoritkozik.

A gyám és gondnok a képviseletnél nem saját, hanem gyámoltja vagy gondnokoltja nevében jár el.

88. §.

A hatóságok által a gyámolt vagy gondnokoltak nevében a 87. §-ban megjelölt képviselők idézendők.

89. §.

A képviselő gyám vagy gondnok

fel van jogositva, a képviseletet felhatalmazott által gyakorolni.

2. A kiskoruak nevelése és képzésére nézve.

90. §.

A gyám köteles arról gondoskodni, hogy a kiskoruak vallásos, erkölcsös és hasznos polgáraivá váljanak a hazának, s hogy e czélból képességük és vagyoni viszonyaikhoz képest nyerjenek kiképzést, illetőleg munka- és keresetképességet.

91. §.

A gyám a kiskoruak iskoláztatását illetőleg az erre nézve fennálló törvények értelmében, a tartás, nevelés, kiképzés és keresetképesség különbeni iránya, módja és költségeire nézve pedig az anya és nagyszülőkkel, ezek nem létében pedig, vagy ha ellenük oly okok forognának fenn, melyek őket a gyámság gyakorlatából kizárnák, a rokonokkal egyetértőleg intézkedik.

Ha a fentebbiekre nézve a gyám, az anya és nagyszülők, illetőleg a ro-

konok közt egyetértés nem jönne létre, vagy ha a 16. évet meghaladott kiskoru a megállapodással egyet nem ért, vagy ha a nevelési és képzési költségek a vagyonnal biró kiskoru jövedelmét aránytalanul terhelnék vagy kimeritenék, vagy ha erre a törzsvagyon szándékoltatnék igénybe vétetni, tartozik a gyám gyámhatósági jóváhagyást kieszközölni. (26. §.)

92. §.

Tartozik a gyám a kiskoru testi épségének fentartása felett szigorúan őrködni s betegség esetében őt gyógyittatni.

93. §.

Vagyontalan kiskoruak a lehetőség szerint oly üzlet tanulására adandók, melynél eltartásban is részesülnek.

94. §.

Ha a gyám megengedi, hogy gyámoltja szolgálatba lépjen, kötelessége arról gondoskodni, hogy a kiskoru csak oly helyen vállaljon szolgálatot, hol erkölcsi veszélynek kitéve nincsen és hogy a cselédtörvény által nyujtott előnyökben részesüljön.

A szolgálatba lépett kiskorut akarata ellen a gyám a szolgálatot adó gazdától el nem vonhatja, a kiskoru pedig a szolgálatot a gyám beleegyezése nélkül el nem hagyhatja; kivéve az 1876. évi XIII. törvényczikk 52. §-ban érintett oly eseteket, melyekben a cseléd szolgálatát felmondás nélkül rögtön elhagyni jogositva van.

95. §.

Azon kérdést: vajjon a kiskoru szülői, nagyszülői, gyámja vagy rokonai ellenzése esetében a szolgálatot mint állandó keresetmódot választhatja-e? a gyámhatóság dönti el, szolgálatba lépés egyéb esetei, valamint a kiskoruaknak szolgálatból eredő viszonyai az 1876: XIII. törvényczikk határozatai szerint, és az e törvényben kijelölt hatóságok által itélendők meg.

96. §.

Oly gyám, ki a kiskoru vagyonát is kezeli, valamint az oly gondnok, ki a gondnokolt személyének képviselésére is hivatva van, tartozik a kiskoru tani-

tási, nevelési s egyéb személyes viszonyairól, illetőleg a gondnokolt egészségi állapotáról a gyámhatóságnak az évi számadás alkalmával körülményes jelentést tenni.

Oly gyám, ki a kiskoru vagyonát nem kezeli, e részbeni jelentését évenként a gyámhatóság által kitüzött időben tartozik bemutatni.

E jelentés a 116. §. esetében a községi közgyámnál teendő meg.

97. §.

A 92., 94. és 96. §§-okban jelzett kötelességek mulasztása 100 frtig terjedhető pénzbirsággal, a kiskoru e tekintetbeni teljes elhanyagolása pedig, a mennyiben büntetendő cselekményt nem képezne, 200 frtig terjedhető pénzbirság mellett a gyámságtóli elmozditással büntetendő.

3. Vagyonkezelésre nézve.

98. §.

A gyám vagy gondnok a vagyont kezelés végett leltár mellett veszi át, melynek készitésénél, — ha csak akadályozva nincs, — jelen lenni tartózik.

99. §.

A leltár elkészitése után a szülők és nagyszülők, esetleg rokonok meghallgatása mellett (91. §.) javaslatot készit a gyámolt vagy gondnokolt személyi, vagyoni és vagyonkezelési ügyeire nézve s az örökösödési tárgyalás alkalmával ezt a gyámhatóságnak jóváhagyás végett bemutatja.

100. §.

Ékszerek, drágaságok, értékpapirok és adóslevelek, ugy jogviszonyokra vonatkozó fontos okiratok, a gyámhatóságnak adandók át.

101. §.

Az ékszerek és drágaságok, vagy azok egy része, a gyámoltak használatára gyámhatósági engedélylyel átvehetők.

102. §.

A vagyon átvétele alkalmával készpénzből csak annyit tarthat a gyám vagy gondnok kezei között, mennyi a nevelésre, gazdaság vagy üzlet folytatására és netaláni adósságok törlesztésére szükséges, a fölösleg valamit később

a jövedelemfölösleg a gyámhatóságnak adandó át, ez utóbbi az évi számadás eredménye szerint és azok benyujtása alkalmával, vagy a számadás benyujtására kitüzött határidő alatt adandó át (121. §.)

103. §.

E határidő elteltével a gyám vagy gondnok a saját mulasztásából be nem adott pénztől a gyámhatóság által 8% kamat fizetésére kötelezendő.

104. §.

A gyámhatóság intézkedése előtt is oly követelésekről, melyeknek bizonyitására okiratok nem léteznek, tartozik a gyám vagy gondnok lehetőség szerint okiratokat szerezni; a mely követelések pedig biztositva nincsenek, azokat biztositani, ellenkező esetben felmondani.

105. §.

A nélkülözhető ingó vagyon a gyám vagy gondnok által a szülők és nagyszülők, esetleg a rokonokkal egyetértőleg a gyám vagy gondnok felelőssége mellett értékesitendő.

Ha egyetértés köztük létre nem jönne, a gyámhatóság határoz.

106. §.

A vagyon kezeléséből kifolyó eladásokat a gyám vagy gondnok saját felelősségére teljesiti, e joga azonban erdővágásoknál csak a rendes évi vágást meg nem haladó famennyiségre terjed ki.

107. §.

Az ingatlan vagyon kezelésénél köteles a gyám vagy gondnok arra ügyelni, hogy a kezelés folytán a törzsvagyon értékében s távolabb időbeni jövedelmezőségében ne csonkittassék.

108. §.

A földbirtok rendszerint haszonbérbe adandó.

A haszonbérlet azon éven tul, melyben a kiskoru nagykoruságát életkora szerint eléri, nem terjedhet ki.

A haszonbérbeadás rendszerint nyilvános árverés, irásbeli ajánlat vagy mindkettő utján eszközlendő, s annak feltételei tüzetesen megállapitandók.

A haszonbérbeadás iránt, a gyám vagy gondnok, szülők vagy nagyszülők, esetleg a rokonokkal egyetértőleg intézkedik, ahhoz azonban, hogy valamely birtok szabadkézből haszonbérbe adathassék, előleges gyámhatósági jóváhagyás szükséges.

109. §.

A gyám vagy gondnok csak oly esetben kezelheti házilag a vagyont, ha az ahhoz megkivántató gazdasági és egyéb kezelési eszközök nem hiányoznak, ha a kiskoru nagykoruságához közel lévén, a vagyon rövid időre előnyösen haszonbérbe adható nem lenne, vagy ha haszonbérlő a vidéken szokásos árakért kétszeri árverezés folytán sem jelentkezett, vagy ha a birtok természete és a fenforgó viszonyoknál fogva érték-csökkenés nélkül haszonbérbe adható nem volna.

E két utóbbi esetben gyámhatósági jóváhagyás szükséges.

110. §.

Épületeket a gyám vagy gondnok tüzkár ellen biztositani köteles.

Kivételnek csak a gyámhatóság beleegyezésével van helye.

111. §.

A gyámoltak vagy gondnokoltak tulajdonához tartozó oly helyiségek és eszközök, melyek a gyámi vagy gondnoki tiszt gyakorlatához, illetőleg a vagyon kezeléséhez szükségesek, ez eset alkalmára a gyám vagy gondnok által igénybe vehetők.

4. Vagyontalan gyámolt és gondnokoltakra nézve.

112. §.

A gyám vagy gondnok lépéseket tenni tartozik, hogy a vagyontalan gyámoltak vagy gondnokoltak, a rokonok, vagy más jóltevők által eltartassanak, hogy valamely jótékony intézetbe felvétessenek vagy a község által eltartassanak mindaddig, mig a gyámolt vagy gondnokolt alkalmaztatásával vagy munkájával magát el nem tarthatja.

5. A gyámhatósági jóváhagyás eseteire nézve.

113. §.

A gyám vagy gondnok köteles a gyámhatóság jóváhagyását következő esetekben kikérni:

1. a kiskoru nevelése és nevelési költségeire nézve a 91. §-ban körülirt esetekben;

2. ha a kiskoru a részére választott életpályába bele nem nyugszik;

3. ha a kiskorunak örökbefogadása;

4. ha a kiskorunak külföldön való letelepedése forog szóban;

5. a kiskoru házasságára nézve átalában, ha az iránt a gyám és szülők, illetőleg rokonok és a kiskoru között egyetértés létre nem jött; továbbá a 18. évet még be nem töltött kiskoru fiu, valamint a 16. évet még be nem töltött kiskoru leány házassága tekintetében, a házassági szerződésre nézve pedig minden egyes esetben;

6. ha a kiskoru vagy gondnokolt részére ipar-, gyár- vagy kereskedői üzletet nyitni, valamely átháramlott ily

üzletet átvenni vagy megszüntetni, kereseti vagy betéti társasági szerződést kötni vagy megszüntetni kiván;

7. ha a gyámolt vagy gondnokolt részére ingatlant vagy tőkebefektetésül ingó vagyont venni, vagy egyébként szerezni, tőkepénzét felvenni, engedményezni, vagy zálogjog törlését megengedni;

8. új épitkezést vagy új gazdasági vagy üzleti felszerelést létesiteni;

9. ha a gyámoltnak vagy gondnokoltnak ingatlan vagyonát adás-vevés, csere utján vagy másként elidegeniteni avagy megterhelni — ugyszinte ha a tőke befektetéseül szolgáló ingóságokat elidegeniteni, vagy egyébként a kiskoru törzsvagyonának állagát megváltoztatni szándékozik;

10. a földbirtok kezelésére vonatkozólag a 108. és 109. §§-ok eseteiben;

11. biróság előtt kötött vagy biróságon kivüli egyezségek esetében, a mennyiben az egyezség által a kiskorunak vagy gondnokoltnak tőke-vagyona kevesbednék vagy az egyezség folytán

vállalandó kötelezettség a kiskorunak vagy gondnokoltnak rendszerinti évi jövedelméből nem fedeztetnék:

12. ha az épületeket tüzkár ellen biztositani (110. §.) nem akarja;

13. czégvezetői meghatalmazás esetében.

Ezenfelül arra, hogy a gyám vagy gondnok e minőségben váltói kötelezettséget vállalhasson, a gyámhatóság általános felhatalmazása szükséges.

A szokásos alkalmi ajándékozások kivételével azon jogügyletek, melyek által a kiskoru viszteher nélkül köteleztetnék, vagy jogokról viszteher nélkül lemondana, továbbá a kezességvállalás, valamint általában azon jogügyletek, melyek által a kiskoru idegen kötelezettségeket vállalna el, a gyámság vagy gondnokság alatt állóra nézve gyámhatósági jóváhagyás esetében sem kötelezők.

114. §.

A 113. §. esetében a gyám vagy gondnok által a gyámhatóság jóváhagyása nélkül kötött jogügylet érvény-

telen és azonfölül a gyámhatósági jóváhagyás nélkül eszközlött intézkedésekből származott károkért a gyám vagy gondnok felelős.

6. A számadásra nézve.

115. §.

A gyám vagy gondnok, a mennyiben vagyont kezel, még azon esetben is, ha az örökhagyó vagy hagyományozó a gyámot vagy gondnokot a számadás kötelezettségétől felmentette volna, számadással tartozik.

Az anyának, mint természetes és törvényes gyámnak, számadási kötelezettségét a 35. §. szabályozza.

116. §.

Oly vagyon kezeléséről, melynek jövedelme fejében a gyámolt vagy gondnokolt tartása és nevelése elvállaltatott, számadás nem követelendő.

117. §.

A bevételek és kiadások akként jegyzendők fel, hogy azok alapján a

vagyon kezelése minden időben megvizsgálható legyen.

118. §.

Számadás minden naptári évről készitendő.

119. §.

A számadás alapját a leltár, tartalmát a bevételek és kiadások, melyek rendszerint okmányokkal bizonyitandók, képezik.

A számadáshoz, annak eredményéhez képest két példányban új leltár csatolandó, mely a számadás vizsgálatánál megállapittatik s a jövő számadás alapját képezendi.

A számadáshoz csatolandó egyuttal a gyámolt vagy gondnokolt személyes ügyeire vonatkozó jelentés (96. §.)

120. §.

Számadás-készitésben járatlan gyámok vagy gondnokok a 121. §-ban megszabott első határidő alatt a községi közgyám vagy jegyző előtt okmányaik átadása mellett, szóbelileg számolhatnak; a közgyám vagy jegyző erről, valamint

a szülők és nagyszülők, esetleg a rokonok észrevételeiről jegyzőkönyvet vesz fel s az okiratokkal együtt a gyámhatóságnak beküldi.

A felelősség azonban a számoló gyámon marad.

121. §.

A rendes számadás (118., 119. §§.) a számadási év lefolyta után kisebb számadásoknál egy hó alatt, nagyobb számadásoknál pedig két hó alatt a számadó által a gyámhatóságnak bemutatandó.

E határidőt a gyámhatóság kisebb számadásoknál két hóig s nagyobbaknál négy hóig meghosszabbithatja.

122. §.

A szülőknek s nagyszülőknek s esetleg a rokonoknak joguk van a számadást és a számadási okmányokat ugy a gyámnál, mint a közgyámnál és a gyámhatóságnál megtekinteni s észrevételeiket megtenni.

123. §.

A gyámhatóságnak jogában áll

aggályos esetben a szülőket és nagyszülőket esetleg a rokonokat maga elé idézni, s a számadásra nézve kihallgatni.

124. §.

Ha a gyám vagy gondnok számadását a 121. §-ban érintett határidő alatt be nem nyujtja, a gyámhatóság őt megidézi s a tárgyalás utján a számadást elkészitteti.

Ha ily uton ez nem sikerülne, vagy a gyám, illetőleg gondnok a tárgyalásra meg nem jelennék, a gyámhatóság őt a körülmények szerint tisztétől felfüggeszti vagy elmozditja, és az ideiglenesen kirendelendő gyámot vagy gondnokot, esetleg a tiszti ügyészt (179. §.) a felhivási per meginditására utasitja, egyuttal a meglevő vagy beszerzendő adatokból megállapitja azon összeget, melyet veszélyeztetettnek vél; ha pedig a számadás be nem adásából vagy más körülményből sikkasztás vagy más büntetendő cselekmény alapos gyanuja merülne fel, a büntető biróságot a tényállás közlése mellett értesiti.

125. §.

A gyám vagy gondnokra nézve a számadási kötelezettség kérdés tárgyát nem képezhetvén: a biróság által a felhivási kereset alkalmából a gyám vagy gondnok – kellő határidő kitüzésével — a számadás előterjesztésére kötelezendő.

Ha a gyám vagy gondnok a kitüzött határidőben a számadást előterjesztette, a per befejezettnek tekintendő és a számadás a biróság által a gyámhatóságnak további intézkedés végett átadandó.

Ha a fentebbi módon a számadás elő nem terjesztetnék, a kitüzött határidőben a felhivó követelését legjobb tudomása szerint felszámitja, melynek érdemére nézve a biróság határoz.

126. §.

Felhivási kereset vagy a büntető biróság értesitése esetében a veszélyeztetett összeg erejéig a gyám vagy gondnok ellen, a veszélyeztetés további bizonyitása nélkül biztositásnak van helye.

A gyámhatóság fentebbi esetekben a biztositást ingóságokra nézve a biróság utján, ingatlanokra pedig előjegyzés által a telekkönyvi rendtartás szerint eszközölteti.

127. §.

A gyámhatóság a hozzá benyujtott számadások folytán vagy egyébként netalán szükségessé vált biztositást ingatlanokra nézve a fentebbi módon, ingóságokra nézve pedig saját közegei által az 1876. XV t.-czikk 54-ik §-a szerint teljesitteti, a lefoglalás alóli kivételekre nézve azonban a polgári törvénykezési szabályok alkalmazandók.

A kiküldött közeg eljárásának szabályszerüsége ellen felmerült panasz felett a gyámhatóság, az igény és elsőbbségi ügyekben pedig a biróság határoz.

128. §.

Ha a gyámot vagy gondnokot a számadás benyujtásánál a hanyagságon kivül semmi más kötelességsértés vagy mulasztás nem terhelné, ellene 100 frtig terjedhető pénzbirság alkalmazandó.

129. §.

A gyámhatóság a számadást megvizsgálja arra nézve: vajjon a bevételek és kiadások helyesen és teljesen vétettek-e föl? vajjon azok a törvénynek s a gyámhatóság határozatainak megfelelnek-e? megvizsgálja továbbá a kezelés czélszerüsége és takarékossága szempontjából, valamint az okmányok, összegek helyessége, és az uj leltár összeállitására nézve. (119. §.)

Kisebb szokásos kiadások okmányolásának hiánya, ha e tekintetben a szülők és nagyszülők, esetleg a rokonok részéről észrevétel nem tétetett, a gyámhatóság által nem kifogásolandó.

130. §.

A gyámhatóság a számadás körül a 275. §. szerint eljárván, a számadót a számadás helyessége esetében felmenti vagy a körülményekhez képest, őt valamely összeg lefizetésére, valamely cselekmény megtételére, vagy abbahagyására kötelezi.

Ha a számadó az első foku gyámhatósági határozatban meg nem nyug-

szik, a felsőbb gyámhatóságokhoz felebbezéssel élhet, ha pedig a jogerőre emelkedett felsőbb gyámhatósági határozatokat is sérelmesnek tartaná, jogában áll a számadás azon tételeire nézve, melyek alapján pénzfizetésre köteleztetett, a jogérvényre emelkedett felsőbb gyámhatósági határozat kézbesitésétől számitandó 3 hó alatt a gyámolt vagy gondnokolt ellen, birtokon kivül a törvény rendes utján orvoslást keresni.

131. §.

Ha a gyám vagy gondnok a gyámság vagy gondnokság tartama alatt tisztétől felmentetett vagy elmozdittatott, tartozik az általa kezelt vagyont utódának haladéktalanul átadni, számadását pedig a felmentési vagy elmozditási határozat kézbesitésétől számitva a 121-ik §-ban megszabott határidő alatt a gyámhatósághoz benyujtani.

132. §.

Ha a gyámolt vagy gondnokolt a gyámság vagy gondnokság alul felszaba-

dult, vagy a gyámság vagy gondnokság tartama alatt meghalt, a gyámhatóság az önjogosulttá vált egyént, illetőleg annak nagykoru jogutódait, esetleg a kiskoru jogutódok képviselőit felhivja, hogy a számadásokat a gyámhatóságnál megtekintvén, arra nézve, hogy a gyámot vagy gondnokot felmentik-e? nyilatkozzanak.

Ez alkalommal az önjogosult, illetőleg a jogutód vagy képviselőik a 133—134. §§-ok határozataira figyelmeztetendők.

133. §.

Az önjogosult, illetőleg annak jogutódai a számadásokat és okmányait másolatban kivehetik.

134. §.

Felmentés esetében az utolsó számadás alapján készitett leltár az önjogosultnak, illetőleg a jogutódoknak kiadandó.

135. §.

Ha az önjogosultnak, illetőleg a jogutódnak a számadás ellen kifogásai van-

nak, tartozik a felhivás kézbesitésétől számitandó hat hó lefolyása alatt észrevételeit a gyámhatóságnak bejelenteni, mely a volt gyám vagy gondnok és a volt gyámolt vagy gondnokolt, illetőleg jogutódok között a kiegyenlitést megkisérti, a mennyiben pedig az ügy ily úton elrendezhető nem volna, a feleket a birói útra utasitja.

136. §.

Ha az önjogosult vagy annak jogutódai a felhivás kézbesitésétől számitandó hat hó alatt a számadásra nézve a gyámhatóság előtt nem nyilatkoztak, a gyámhatóság erről a gyám vagy gondnok részére bizonyitványt állit ki, mely a felmentés jogerejével bir.

137. §.

Az önjogosult, vagy jogutód tartozik kártéritési igényét a volt gyám vagy gondnok ellen a 135. §-ban érintett gyámhatósági határozat kézbesitésétől számitandó egy év alatt, a gyámhatósági tagok ellen pedig az előbbi perben hozott

itélet jogérvényességétől számitandó egy év alatt a biróság előtt érvényesiteni.

E határidők elmulasztása miatt a kereseti igény elévül.

Ha azonban büntetendő cselekmény forogna fenn, ennek és ezzel kapcsolatos kártéritési jognak elévülése az erre vonatkozó törvény szerint itélendő meg.

7. A gyámok és gondnokok jogai és kötelességei egyéb tekintetben.

138. §.

Gyámság alatt álló kiskoru 14. éve beteltével személyi és vagyoni fontosabb ügyének rendezésénél meghallgatandó, nyilatkozata azonban döntő súlylyal nem bir.

139. §.

A gyámhatóság, a gyám vagy gondnok jogait, a gyámolt vagy gondnokolt személyi és vagyoni ügyeiben előterjesztett terv (250. §.) vagy az évi számadások vizsgálata alkalmával bizonyos ügyek tekintetében megszorithatja.

140. §.

A gyámok és gondnokok a sérelmesnek vélt gyámhatósági határozatok ellen a felsőbb foku gyámhatósághoz felebbezéssel élni jogositvák. (130. §.)

141. §.

A gyámok és gondnokoknak a szülők és nagyszülők, illetőleg a rokonok irányábani jogviszonyairól az I. rész VI. fejezete, az örökösödés körüli teendőkről pedig a II. rész VI. fejezete intézkedik.

VI. FEJEZET.

A rokonokról.

142. §.

A gyámolt vagy gondnokoltnak férfi és nő-ágon levő rokonai negyedizig, ha az országban tartózkodnak, szülők és nagyszülők nem létében, vagy ha ezek ellen oly okok forognak fenn, melyek őket a gyámság vagy gondnokságból kizárják, követelhetik, hogy gyámság vagy gondnokság alatt álló rokonaik ügyeinek elintézésénél meghallgattassanak és köz-

reműködhessenek. (149. §.) — Ebbeli jogukat azonban nem gyakorolhatják:

1) ha jelen törvény 43. §-ának b), c) és e) pontjai szerint gyámság vagy gondnokságból kizárvák;

2) a kik hamis vagy vétkes bukás vagy oly bűntett miatt elitéltettek, melynek alapján a kiskoru ügyeibe való befolyás gyakorlására alkalmatlanságuk alaposan feltehető, habár büntetésüket kiállották is;

3) ha a gyámolttal vagy gondnokolttal perben állanak vagy köztük és a gyámolt vagy gondnokolt közt az utóbbi személyes állását vagy vagyonát érintő vitás viszony forog fenn, mindaddig, mig ezen akadály fennáll.

143. §.

Nagyobbszámu rokonok e czélból maguk közül lehetőség szerint az atyai és anyai rokonok közül egyenlő számban legfeljebb négy tagot választanak és kijelölik azt, kivel a gyám vagy gondnok érintkezik.

144. §.

Rokonok hiányában a községi közgyám ajánlatára oly férfiu helyettesithető, ki a gyámolt vagy gondnokolt családjával jó viszonyban áll.

Ha ilyen sem léteznék, a rokonok jogait a községi közgyám gyakorolja.

145. §.

Ha a gyám vagy gondnok és a rokonok által az érintkezésre kijelölt egyén közt e tekintetben nehézségek fordulnának elő: az érintkezést a községi közgyám közvetiti.

146. §.

A rokonok a gyámolt vagy gondnokolt ügyében tett e részbeni fáradozásaik és netaláni költségeik megtéritésére nem számithatnak.

147. §.

A rokonok beleegyezése következő ügyekben a gyámhatósági jóváhagyást mellőzhetővé teszi:

1) a gyámolt vagy gondnokolt tartása, nevelése, képzése, szolgálatba adhatása,

2) a gyámolt vagy gondnokolt 18 éven túli fiu, vagy 16 évet meghaladott leány házassága,

3) ingóságok eladása (105. §.), —

4) a vagyonkezelés módja (108., 109. §§.) iránt.

148. §.

A rokonok irásban is nyilatkozhatnak.

Ha a rokonok többsége a gyám vagy gondnok javaslata mellett nyilatkozott, az egyetértés létrejöttnek tekintendő, ellenkező esetben, ha a gyám vagy gondnok javaslatához ragaszkodik, — a gyámhatósághoz kell előterjesztést tennie.

Ha a rokonok 15 nap alatt nem nyilatkoznak, a gyám vagy gondnok a 147. §. eseteiben saját felelősségére intézkedhetik.

149. §.

A rokonok a gyám vagy gondnok által mindazon esetekben, melyek gyámhatósági jóváhagyást (113. §.) igényelnek, meghallgatandók.

A gyámhatóságnak jogában áll a rokonokat kétely esetében, vagy ha nem

nyilatkoztak, maga elé idézni, vagy meghallgatásuk iránt más úton intézkedni s a gyámolt vagy gondnokolt ügyében kihallgatni.

Köteles pedig azokat a gyám vagy gondnok személyét illető ügyekben meghallgatni.

Hogy a gyámhatóság mennyiben van kötve a rokonok véleményéhez, a II. rész VIII. fejezete határozza meg.

150. §.

A 145—149. §§-okban foglalt határozatok azon esetekben is alkalmazandók, midőn a gyámnak vagy gondnoknak, a szülők vagy nagyszülőkkel kell érintkeznie.

VII. FEJEZET.

A családtanácsról.

151. §.

Az atyai hatalmat tényleg gyakorló atyának jogában áll, végrendeleti úton, vagy a végrendeletekre előszabott alakban kiskoru gyermekei részére, ha öszszes hagyatéka a terhek levonásával

100,000 frtot felülhalad, családtanácsot felállitani s annak tagjait kijelölni.

152. §.

Ily atyai rendelkezés hiányában családtanács felállitását az anya, nagyszülők vagy rokonok kérelmére, melylyel a családtanács tagjai is javaslatba hozandók, az alantas gyámhatóságok meghallgatásával oly esetekben, midőn a kiskoruakra terjedelmes s kezelésének felügyeletére nézve gyors és szakszerü eljárást kivánó vagyon háramlott, — vagy a gondnokság alá helyezett ily vagyon birtokában van, a belügyminister megengedheti.

Az anya ugyanez iránti kérelmét végrendeletileg is kifejezheti.

153. §.

A családtanács az elnökön kivül 4 tagból áll.

154. §.

A családtanács elnöke azon árvaszék elnöke, illetőleg elnöki helyettese, mely a kiskoru illetékes gyámhatósága lenne.

155. §.

Oly ügyekben, melyek rendszerint a gyám vagy gondnok és a szülők és nagyszülők, esetleg rokonok egyetértő intézkedésétől függnek (147. §.), családtanács felállitása esetében, a gyám vagy gondnok és a családtanács elnöke intézkednek.

156. §.

A családtanács tagjai rendszerint csak rokonok lehetnek, egy tag azonban a gyámolt vagy gondnokolt családjával jó viszonyban élő és ügyeit ismerő nem rokon is lehet.

A rokonok közül, a mennyiben lehetséges, egynek az atyai, egy másiknak pedig az anyai részről kell lenni.

157. §.

A családtanácsnak átalában csak azok lehetnek tagjai, kik a gyámságra vagy gondnokságra jelen törvény szerint alkalmasak; nőrokonok azonban, ha egyébkint akadály fenn nem forog, a családtanácsba beválaszthatók.

158. §.

A családtanács létszámában időközben felmerült hiányok betöltését, az illető gyámhatóság és családtanács meghallgatása mellett, a belügyminister eszközli.

159. §.

A kijelölt tagok arra nézve, hogy a tagságot elvállalják-e? tartoznak a hatósági felszólitás kézbesitésétől számitandó 8 nap alatt nyilatkozni.

Az elvállalt tagságtóli felmentés a belügyminister által a 49. §. határozatai szerint történhetik.

160. §.

A családtanács tagjai a gyámolt vagy gondnokolt vagyonának fentartásáért felelősek.

161. §.

A családtanács gyámhatósági jogkörrel bir; ha azonban határozatainak végrehajtásánál a közhatósági tisztviselők igénybe vétele szükséges, ez iránt az illetékes gyámhatóságot keresi meg.

A gyám vagy gondnokrendelés,

nagykorusitás, leltározás és hagyatéki tárgyalás, nem különben a birságolás és fegyelmi jog az illetékes gyámhatóságnak tartatik fenn.

162. §.

A családtanács a kiskoru vagy gondnokolt ügyeiben szótöbbséggel határoz. (188. §.)

Érvényes határozathozatalra az elnökön kivül legalább 2 tag jelenléte szükséges.

163. §.

Felebbezésnek a családtanács határozatai ellen a gyám vagy gondnok vagy a tanács valamelyik tagja részéről csak oly esetben van helye, midőn a gyámolt vagy gondnokolt törzsvagyona megváltoztatnék és ha ezt az illető a gyámolt vagy gondnokolt érdekeire hátrányosnak, vagy nagy koczkáztatással járónak tartaná.

A gyám vagy gondnok azonban a reá nézve sérelmesnek vélt határozatot felebbezheti.

164. §.

A felebbezés a II. rész IV. fejezetének határozatai szerint a belügyministerhez történik.

165. §.

Ha a családtanács felállitása az atyától származott, a gyámhatóság birálja meg, vajjon az törvényszerüleg alakittatott-e?

Törvényszerü alakitás esetében a családtanácsot elismeri, és ezen elismerést a tagok megnevezésével a gyám vagy gondnok részére, valamint a tanács elnökének kiszolgáltatja s ebbeli határozatának jogérvényre emelkedésével a családtanács felállitását a hivatalos hirlapban közzé teszi.

Ez utóbbi eljárás a 152. §. esetében a belügyministert illeti.

166. §.

A családtanács működhetése ezen közzétételtől kezdődik, ellenkező esetben a gyámolt vagy gondnokolt ügyében az I. rész VI. fejezetének határozatai alkalmazandók.

167. §.

A családtanács felügyelete alatt álló gyámoltak vagy gondnokoltak drágaságai, kötvényei és értékpapirjai, megőrzés végett a szokásos őrzési díjak fizetése mellett bármely gyámpénztárba letehetők.

168. §.

A családtanács tartozik a gyámolt vagy gondnokolt vagyoni állásáról a belügyministernek évenként jelentést tenni.

A belügyminister, ha e jelentésből, vagy az első fokú gyámhatóság a rokonok vagy a gyámgondnok indokolt előterjesztéséből arról győződnék meg, hogy a családtanács működése vagy mulasztásai folytán a gyámolt vagy gondnokolt szellemi vagy anyagi érdekei veszélyeztetnének, a családtanácsot feloszlathatja.

II. RÉSZ.

A gyámhatóságokról.

I. FEJEZET.

A község teendői gyámügyekben.

169. §.

A község jegyzője vagy körjegyzője a II. rész VI. fejezet értelmében:

felveszi a halálesetet;

gondoskodik a hagyaték biztosságáról;

leltároz;

nevezett gyám vagy gondnok nem létében gyámot vagy gondnokot hoz javaslatba.

170. §.

A községi közgyám:

1. felügyel a zár alá tett hagyatékra (226. §.);

2. gyám vagy gondnokot hoz javaslatba (228. §.);

3. közreműködik a leltározásnál (234. §.);

4. helyettesiti a gyámot vagy gondnokot, mig az kirendeltetik, illetőleg mig működését megkezdi (68. §.);

5. helyettesiti a rokonokat (144. §.);

6. közvetiti az érintkezést a gyám vagy gondnok és a szülők, nagyszülők, esetleg rokonok közt (145., 150. §§.);

7. nyilvántartja a községbeli gyámoltakat és gondnokoltakat;

8. felügyel a községben létező gyámok és gondnokok eljárására s e részben, ha mulasztást tapasztal, a községnek vagy a gyámhatóságnak jelentést tesz;

9. Jegyzőkönyvre veszi az irásbeli számadásra nem képes gyámok és gondnokok jelentéseit (119. §.) és számadásait (120. §.) és azokat az illetékességhez képest a községnek vagy a gyámhatóságnak bemutatja;

10. közegül szolgál a községnek oly gyámügyi teendőkre nézve, melyeknek teljesitésével jelen törvény által más közeg nincs megbizva.

171. §.

A községi elöljáróság a gyámhatóság által megbizható azzal, hogy az örökösödési tárgyalást vezesse oly esetekben, midőn csupán leszármazó kiskoru vagy gyámhatóság alatti nagykorú törvényes örökösök, vagy ilyenek és nagykoru törvényes örököstársak és csekély vagy csak annyi vagyon maradt, melynek jövedelme a kiskoruak fentartására felmegy. Megbizható a községi elöljáróság továbbá azzal, hogy intézkedjék a vagyontalan és oly kiskoruak minden ügyeiben, hol a vagyon csekélysége miatt nem annyira számadásról, hanem inkább annak ellenőrzéséről van szó, hogy a jövedelem fejében a kiskoruak kellőleg eltartattak.

Ily esetekben a kiskoruakra nézve a községi elöljáróság gyámhatósági jogkörrel intézkedik, azon korlátok közt, a melyeket a gyámhatóság, tekintettel a község anyagi és szellemi állapotára, az örökösödési tárgyalás befejeztekor megállapit.

Tartozik a községi elöljáróság ily intézkedéseiről jegyzőkönyvet vezetni.

Köteles a szolgabiró a jegyzőkönyveket minden negyedévben átvizsgálni s ennek megtörténtéről, ugy az ezen alkalommal tett észleleteiről a gyámhatóságnak jelentést tenni.

A községi előljáróság felügyel továbbá, hogy a községi egyes közegek gyámügyi teendőiket pontosan teljesitsék.

Végre eljár mindazon gyámügyekben, melyek foganatositásával a gyámhatóság részéről megbizatott.

172. §.

A 171. §. 1. és 2. bekezdésében felsorolt teendőket rendezett tanácsu s törvényhatósági joggal felruházott városokban maga az árvaszék, a fővárosban a kerületi előljáróság teljesiti.

A községek és kerületi előljáróságok gyámhatósági hatáskörben tett intézkedéseik kiadásánál azon kifejezést: „N. N. gyámhatóság nevében és megbizásából“ használják.

173. §.

Minden község köteles közgyámot alkalmazni. Ha egyes kis községekben

erre alkalmas egyének nem találtatnak, a törvényhatóságnak kötelességében áll több községnek egy közgyám tartására leendő szövetkezését a helyi viszonyoknak megfelelően elrendelni és foganatosittatni. Hogy ily esetben a közgyám mely községben lakjék és az egyes szövetkezett községek mily mérvben járuljanak a közgyám tartásával esetleg összekötött terhek viseléséhez, azt esetről esetre a közigazgatási bizottság határozza meg.

174. §.

Nagy és kis község a gyámoltak vagy gondnokoltak pénzeit és értékeit rendszerint nem kezelheti.

Oly községek azonban, melyek erre elegendő szellemi és anyagi képességgel birnak, a gyámhatósági jog gyakorlatával — a rendezett tanácsu városok árvaszékei szervezetének megfelelőleg — a közigazgatási bizottság meghallgatásával a belügyminister által felruházhatók.

175. §.

Gyámügyekben a kis és nagy községek a szolgabiró felügyelete alatt álla-

nak, ki ezt a 171. §-ban meghatározott ellenőrzésen kivül, azok összes gyámügyi teendőire nézve gyakorolja.

A szolgabiró e részbeni teendőit az egész járás vagy egyes községekre nézve a törvényhatóság egyes megbizottakra ruházhatja.

II FEJEZET.

Az árvaszékek szervezete.

176. §.

A gyámhatóságot elsőfokulag teljes jogkörrel a törvényhatóságok és a rendezett tanácsu városok, kivételképen a községek (174. §.) árvaszékeik által gyakorolják.

177. §.

Minden árvaszéknek egy elnökből és legalább két ülnök és egy jegyzőből, azonkivül megfelelő számu segédszemélyzetből kell állni.

A jegyző csak akkor bir szavazati joggal, ha ülnököt helyettesit, vagy ha ülnöki teendőket végez.

178. §.

A törvényhatósági bizottságok, illetőleg a városok képviselő testületei felhatalmazvák, hogy saját tagjaikból bizonyos számu egyéneket választhassanak, kik az egyuttal meghatározott sorrendben és oly számban, mint a mennyi árvaszéki ülnök van, ezekkel együtt az árvaszék üléseiben döntő szavazattal részt vesznek, szavazataikhoz képest azonban szinte felelősek.

179. §.

A törvényhatóságok, illetőleg a rendezett tanácsu városok ügyészei az árvaszéknek szintén tagjai, de döntő szavazattal nem birnak.

Az ügyész minden jogi és peres kérdésekben, valamint jogügyletek kötésénél határozathozatal előtt meghallgatandó, és nyilatkozatát, ha az árvaszék ülésén jelen van, jegyzőkönyvbe adhatja vagy irásban köteles benyujtani.

A törvények és szabályrendeletek megtartása felett őrködni tartozván, általa az árvaszék minden érdemleges

határozata fellebbezhető, mi végből vele e határozatok rövid uton közlendők.

Köteles a tiszti ügyész az árvaszék megbizása folytán örökösödési tárgyalásokban részt venni, továbbá a gyámhatóság érdekeinek védelmére, valamint egyes esetekben az árvaszék felhatalmazása folytán a kiskoru vagy gondnokolt nevében a biróságnál lépéseket tenni.

180. §.

Törvényhatóságok árvaszékeinél az elnöknek és ülnököknek, rendezett tanácsu városok és községek (174. §.) árvaszékeinél pedig legalább egy ülnöknek jogvégzettnek kell lenni.

Kivétel e tekintetben csak oly esetben történhetik, ha az illető gyámhatósági vagy birói hivatalt hosszabb ideig viselvén, magát különös képesség és szorgalom által kitüntette.

181. §.

Rendezett tanácsu városok árvaszékeinek elnöke a városi polgármester.

182. §.

Azt, hogy az árvaszék elnökét, akadályoztatása esetében, melyik ülnök helyettesitse, előzetesen a közgyülés határozza meg.

183. §.

A törvényhatósági, illetőleg városi számvevőség az árvaszéknek is szakközege.

184. §.

Az árvaszék végrehajtó közegei: a szolgabirák és a községi előljáróság, rendezett tanácsu városokban az árvaszék kiküldött tagjai, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács erre kirendelt tagja vagy tagjai, Budapesten a kerületi előljáróság.

185. §.

Az árvaszéki rendes személyzet az árvaszéki elnök közvetlen rendelkezése, felügyelete és ellenőrzése alatt áll, az összes személyzetre különben a törvényhatósági és rendezett tanácsu városok hivatalos személyzete iránt fennálló törvények és szabályok alkalmazandók.

186. §.

Árvaszékeknél az előkészitő, vagy az érdemleges határozatok végrehajtására vonatkozó intézkedéseket ülnöki előterjesztésre az elnök állapitja meg.

Érdemleges határozatok ülésben testületileg hozandók.

Az árvaszék ülései nyilvánosak, de az árvaszék a közönség kizárását elrendelheti, ha oly viszonyok érintetnek, melyeknek nyilvánosságra hozatala egyik vagy másik fél jóhirét vagy érdekét veszélyeztetné.

A felek és képviselők azonban ekkor is jelen lehetnek.

187. §.

Érvényes határozatok hozatalára az elnökön kivül két rendes ülnök vagy egy rendes ülnök és egy szavazati joggal biró jegyző, mint helyettes ülnök (177. §.) vagy egy kiküldött (178. §.) jelenléte szükséges.

188. §.

Az árvaszék határozatait szótöbbséggel hozza.

189. §.

Az érdemleges árvaszéki határozatok indokolandók.

190. §.

Az árvaszék az illetékessége alá tartozó ügyekben saját felelőssége mellett önállóan müködik, a reá nézve illetékes felsőbb és más hatóságokkal, valamint a társhatóságokkal és biróságokkal közvetlenül érintkezik.

191. §.

A gyámhatóság a jogerőre emelkedett határozatokat közigazgatási uton, és pedig saját területén közegei által, más gyámhatóság területén annak megkeresése által hajtatja végre.

Ingóságokra vezetendő végrehajtás az 1876: XV. törvényczikk s jelen törvény 127. §-a szerint történik.

Ingatlanokra vezetendő végrehajtás a polgári törvénykezési rendtartásban meghatározott eljárás szerint a biróság utján eszközlendő.

A gyámhatóság elmarasztaló határozata azon okmányok erejével bir, me-

lyek alapján ingatlanokra birói végrehajtásnak van helye.

Jogérvényes gyámhatósági határozatok ellen birói uton csak ezen törvényben megjelelt esetekben lehet orvoslást keresni.

192. §.

Birságpénzek az azon ügyben érdekelt gyámolt vagy gondnokolt illetőségi községének javára esnek, és vagyontalan árvák tartására és kiképezésére forditandók.

Ezen birságpénzek kezelésének módozatát a törvényhatóság szabályrendelettel állapitja meg.

193. §.

A mennyiben más egyesség nem jött létre, a gyámhatóság határozatainak külországban leendő végrehajtása végett a belügyministerhez fordul; ennek utján jutnak hozzá a külországi gyámhatósági határozatok is.

194. §.

A gyámhatóság a külországi gyámhatóságok határozatait csak oly ügyek-

ben hajthatja végre, melyek jelen törvény szerint a gyámhatóságok hatásköréhez tartoznak, és csak azon esetben köteles azokat végrehajtani, ha az illető országgal e tekintetben kölcsönösség viszonya áll fenn.

195. §.

Az árvaszéki érdemleges határozatokat, felterjesztéseket és levelezéseket az elnök, egyéb kiadványokat pedig a jegyző irja alá.

196. §.

Az árvaszék pecsétjét az illető törvényhatóság, illetőleg rendezett tanácsu város czimere és az árvaszéknek köriratba foglalt czíme képezi.

197. §.

Az árvaszékek ügyrendjét a belügyminister rendeleti uton állapitja meg.

III. FEJEZET.

A gyámhatóságok illetékességéről.

198. §.

A gyámhatóság illetékessége jelen törvényben körülirt hatáskörrel rendszerint azon egyénekre terjed ki, kik azon területen, melyre nézve a gyámhatóság felállittatott, községi illetőséggel birnak.

199. §.

A gyámhatósági illetékesség azon árvaszékre, melynek területén a gyámoltak vagy gondnokoltak állandóan tartózkodnak, ez utóbbiak, illetőleg a gyám, gondnok vagy rokonok kérelmére átruházható.

200. §.

A gyámhatóság az illetékességet igényelheti, ha a gyámság vagy gondnokság alá jutottak vagyonának legnagyobb része területén fekszik.

201. §.

A gyámhatóság illetéktelensége esetében is kivételesen köteles oly egyé-

nekre nézve, kik a gyámsági vagy gondnoksági eset felmerültekor területén tartózkodnak, a halasztást nem türő intézkedéseket mindaddig megtenni, mig az illetékes gyámhatóság meg nem állapittatott.

202. §.

A gyámhatóság rendszerinti illetékessége mindaddig tart, mig a gyámhatósági teendőket az időközben illetékessé vált gyámhatóság át nem veszi.

203. §.

A gyámhatósági illetékességnek megállapitása és a rendszerinti gyámhatóság gyakorlatának átruházása egy törvényhatóság területén levő gyámhatóságok közt a közigazgatási bizottságot, külön törvényhatóságok területén levő árvaszékek közt a belügyministert illeti, ha azok eziránt egymás közt egyetértésre nem jutnának.

A 200. §. esetében azonban az átruházás mindig a belügyminister rendelete által történik.

204. §.

A gyámhatóságok és biróságok közt

előforduló illetékességi kérdések a gyámhatóságok részéről a belügyministerhez jelentendők fel.

IV. FEJEZET.

A felebbezésről és felebbviteli fokozatokról.

205. §.

A községnek gyámügyekben, valamint az árvaszékeknek első fokban hozott érdemleges határozatai az azokban érdekeltek által felebbezhetők.

Az ügy felderitésére szolgáló végzések elleni sérelmek, csak az érdemleges elintézést magában foglaló határozat elleni felebbezésben hozhatók fel.

206. §.

Gyámtári kölcsönök iránti határozatok, csak a kölcsön megszavazása esetében, a törvény vagy szabályrendeletben előirt feltételek meg nem tartása tekintetéből felebbezhetők.

Ily esetekben köteles az ügyész felebbezéssel élni.

207. §.

Felebbezésnek a határozat kézbesitésétől fogva 15 nap alatt van helye.

E határidő a kézbesitést követő naptól számittatik.

Ha a határidő utolsó napja vasárnap vagy ünnepnapra esik, a felebbezés a következő köznapon is benyujtható.

A felebbezés mindig azon árvaszéknél vagy községnél nyujtandó be, mely a határozatot elsőfokulag hozta.

208. §.

A törvényes határidőben benyujtott felebbezés felfüggesztő joghatálylyal bir, a biztositási intézkedések megtételét azonban nem gátolja.

209. §.

A törvényes határidőben nem felebbezett határozat vagy annak nem felebbezett önálló része jogérvényre emelkedettnek tekintendő.

210. §.

Ha a felebbezésben az ügy érdemének felvilágositására szolgáló körülmények hozatnak fel, a felebbezés előterjesztésnek tekinthető s az új körülmények alapján új érdemleges határozat

hozható, erre a felsőbb foku gyámhatóság utasithatja is az első foku határozat hozóját.

Ha az első foku hatóság a felebbezésben felhozott körülményeket nem találja olyanoknak, melyek indokából új érdemleges határozat lenne hozandó, vagy az új határozat nem felel meg a felebbező kérelmének: a felebbezés a felsőbb hatósághoz terjesztendő fel.

211. §.

A felfolyamodvány (ha előterjesztéssel nem kapcsolatos) az illető elsőfokú hatóság által a felsőbb hatósághoz legkésőbb 8 nap alatt felterjesztendő, s ahhoz a felebbezett határozat hiteles másolata az ügyre vonatkozó összes iratokkal együtt csatolandó.

212. §.

A község által gyámhatósági ügyekben hozott határozatok elleni felebbezések felett másodfokulag a törvényhatósági árvaszék, harmadfokulag a törvényhatósági közigazgatási bizottság határoz.

A közigazgatási bizottság harmadfoku határozatai ellen a felek részéről felebbezésnek helye nincs.

A rendezett tanácsu városok és törvényhatósági árvaszékek első fokban hozott határozatai ellen benyujtott felebbezések felett, másod fokban a törvényhatósági közigazgatási bizottság, végső fokban pedig a belügyminister határoz.

V. FEJEZET.

A törvényhatósági közigazgatási bizottságok hatásköre gyámügyekben.

213. §.

A közigazgatási bizottság elé az illető törvényhatóság és annak területén létező rendezett tanácsu városok, valamint a 174. §. értelmében gyámhatósággal felruházott községek árvaszékei részéről, évnegyedenkint következő kimutatások terjesztendők:

1. A gyámolt és gondnokoltak létszámának kimutatása az előbbi negyedben történt változások feltüntetésével.

2. Az árvaszék tevékenységének számszerinti kimutatása, mind a feldol-

gozás, mind a kiadmányozásra nézve, a netaláni hátralékok indokolásával. Ezen kimutatásban különös tekintet forditandó a számadások beérkezésére és megvizsgálására.

3. Kimutatása az árvapénztár állásának, a kiadott kölcsönöknek, különösen pedig annak, hogy a pénztárba mennyi kamatnak kellett befolyni s mennyi folyt be, továbbá hány egyén szabadult fel a gyámi hatóság alól, ezek közül gyámpénztárilag kezelt pénz hánynak lett kiutalványozva, hánynak tényleg kiadva, s hány volt vagyontalan?

4. Kimutatása annak, hogy hány és mily gyámhatósági közegektől nem érkezett be jelentés a gyámhatóság által kitüzött időre?

Ezen kimutatásokba az előbbi hátralékok is felveendők.

214. §.

A közigazgatási bizottság e kimutatások eredményéhez képest részint saját hatáskörében intézkedik, részint orvoslás vagy intézkedés végett a törvényhatósághoz vagy a belügyministerhez fordul.

215. §.

A közigazgatási bizottság saját hatáskörében:

1. eljár az árvaszéki személyzet, — mint törvényhatósági és községi közegek — fegyelmi ügyeiben;

2. megvizsgálja az árvaszékek eljárása ellen felmerült panaszokat;

3. elintézi a területén létező községek, rendezett tanácsu városi és a törvényhatósági árvaszékek közt felmerült illetékességi kérdéseket (202. §.);

4. intézkedik a gyámhatóság és közegei közt, valamint az utóbbiak és a községi előljárók közt müködésük közben felmerült s fegyelmi eljárást nem igénylő összeütközések iránt;

5. határoz az illetékességébe eső (212. §.) felebbezések fölött.

216. §.

A felebbezések tárgyalására a közigazgatási bizottság kebeléből egy küldöttség alakittatik, mely áll a főispán elnöklete alatt, az árvaszéki elnökön és tiszti ügyészen kivül az alispán (elnökhelyettes), főjegyző és a közigazgatási

bizottságnak a törvényhatósági bizottság által választott négy tagjából, kik közül kettőt egy póttaggal a közigazgatási bizottság választ, kettőt pedig szintén egy póttaggal a főispán nevez ki.

217. §.

Előadó az árvaszéki elnök, vagy az előadásra nézve általa helyettesitett árvaszéki ülnök.

Az előadó és a tiszti ügyész döntő szavazattal nem birnak.

218. §.

Érvényes határozat hozatalára az elnökön kivül négy szavazattal biró tag jelenléte szükséges.

VI. FEJEZET.

Eljárás az örökösödési ügyekben.

219. §.

Örökösödési ügyekben a községi elöljáróság és a gyámhatóság a jelen törvényben meghatározott módon és az ebben megállapitott korlátok között járnak el.

220. §.

Haláleset alkalmával a községi halottkém erről, a hullavizsgálat megtörténtével, a községnek jelentést tenni tartozván, e jelentést azon esetre, ha nézete szerint bármi okból a hagyaték elidegenithetésétől lehet tartani, „sürgös“ szóval jelzi meg.

221. §.

E jelentés beérkeztével a községi (kör-) jegyző (városokban pedig az erre rendelt hivatalos közeg) köteles sürgős esetben, vagy ha ő más okból az eljárást sürgősnek tartja, azonnal a halottas házhoz menni, s a hagyaték biztositására nézve intézkedéseket tenni.

222. §.

Ha az elhunyt lakásán senki sincs, kire annak vagyona megnyugvással bizható lenne, jogában áll a 221. §-ban megnevezett közegeknek a különben veszélyben forgó ingó vagyont temetés előtt vagy közvetlen utána, két tanu jelenlétében jegyzékbe véve, megőrzés végett a község házához vitetni, vagy a

körülményekhez képest pecsét és zár alá tenni.

223. §.

Nem sürgős esetben köteles a községi jegyző a halálesetet, a jelentés beérkeztétől számitandó 3 nap alatt két példányban felvenni.

224. §.

A haláleset felvételéhez tartozik azon körülmények kinyomozása, melyekből az örökség megnyiltának idejét, a hagyaték hozzávetőleges értékét, az örökösök neveit, életkorát, tartózkodási helyét, netaláni elmebeli fogyatkozását s az illetékes hagyatéki biróságot és gyámhatóságot kitudni lehet.

225. §.

A haláleset felvételére szolgáló minta az ügyrendtartásban foglaltatik.

226. §.

A községi jegyző tartozik azon esetben, ha az örökhagyónak halála helyén sem hátrahagyott házastársa, sem önjogu gyermeke, sem más közeli rokona

nincs, a kinek kezeinél s felügyelete alatt a hagyatéki javakat hagyni lehetne; vagy ha az örökösök között oly személyek vannak, kik jogaikra fel nem ügyelhetnek s ezek törvényes képviselővel még nem birnak, addig is, mig a gyámhatóság, illetőleg hagyatéki biróság intézkedhetik, a hagyatékot zár alá venni, lepecsételni és a községi közgyám felügyelete alá helyezni, az eltarthatlan ingóságok értékesitéséről pedig a közgyámmal egyetértőleg gondoskodni.

Ha az örökhagyó végrendelet hagyott hátra, az attól, kinél létezik, átveendő és a haláleseti felvételhez csatolandó. Ha az, kinél a végrendelet letéve volt, ugyanezt át nem adja, ezen körülmény a haláleset felvételében megemlitendő.

Szóbeli végrendelet esetében a végrendeleti tanuk neve, polgári állása s tartózkodási helye a felvételi ivbe feljegyzendő.

227. §.

A községi jegyző a haláleset felvételét azon járásbiróságnak, melyhez a község tartozik, beküldi.

228. §.

Midőn kiskoru örökösök maradtak, a járásbiróság a végrendeletet haladéktalanul kihirdetni, annak hivatalból hitelesitett másolatát az illető községnek megküldeni, s ha a végrendeletben gyám vagy gondnok, vagy végrendeleti végrehajtó van nevezve, ezeket erről értesiteni köteles.

A községi jegyző a végrendelet hiteles másolatát a halál-felvételnek a gyámhatóságot illető példányához csatolja s a nevezett gyám vagy gondnok vagy végrehajtó nevét, állását és tartózkodási helyét, a haláleset felvételéről szóló ivbe beigtatja, ha pedig nevezett gyám vagy gondnok nincsen, a netalán életbe lévő anyát megkérdezi, vajjon a vagyont kezelni kivánja-e? és válaszát a felvételi ivbe bejegyzi.

Ha szülők nem léteznek, kipuhatolja azokat, kik törvényszerint (42. §.) a gyámság vagy gondnokságra hivatvák, a rokonokat pedig (esetleg a kiskoruakat) meghallgatja az iránt, hogy kit ajánlanak gyámul vagy gondnokul, az erre hivatottak közül vagy átalában?

esetleg kit ajánlanak gondnokul a méhmagzat vagy távollevő örökösök részére? ebbeli nyilatkozatukat, valamint a lelkész, közgyám és saját e részbeni ajánlatát, ugy azt, hogy a javaslatba hozottak a gyámságot vagy gondnokságot elvállalják-e? a felvételi ivbe feljegyzi, végre a kiskoru örökösök születési bizonyitványát az illető egyházi közeg utján megszerzi, a felvételi ivhez csatolja és az ekként kiegészitett és a közelebbi rokonok jegyzékével ellátott halálesetrőli felvételt a gyámhatósághoz beterjeszti.

229. §.

Holttá nyilvánitás esetében a községi jegyző a halálesetfelvétel iránt, a biróság vagy gyámhatóság rendelete alapján jár el.

230. §.

Az anyakönyv-vezető egyházi közeg köteles a jegyző felszólitására a kiskoru örökösök születésére vonatkozó bizonyitványt hivatalból díjmentesen kiszolgáltatni.

231. §.

A gyámhatóság a halálesetrőli jelentés beérkeztével annak netalán szükséges kijavitása, valamint más községben levő hagyatéki javak leltározása végett intézkedik és az atyai hatalom, illetőleg a gyámság vagy gondnokság kérdését tárgyalja.

E czélból kiskoru örökösök létében a gyám személye iránt a még meg nem hallgatott rokonokat kihallgattatja, fontosabb ügyekben, melyek ellátására a községi közgyám alkalmasnak nem mutatkozik, vagy ha a kijelölt gyám vagy gondnok iránti tárgyalás előre láthatólag több időt venne igénybe, ideiglenesen gyámot vagy gondnokot rendel ki.

232. §.

Ha nehézségek nem merülnek fel, a gyámhatóság tudomásul veszi az atyai hatalom gyakorlatának bejelentését, vagy a körülményekhez képest megerősiti, vagy kirendeli a gyámot vagy gondnokot s utasitja őt:

1. hogy a leltározásban, a mennyi-

ben az még meg nem történt volna, részt vegyen;

2. hogy a kiskoruak gondozását és a leltár alapján a kiskoruak vagyonát vegye át, s mindkét tekintetben az elhalaszthatlan intézkedéseket tegye meg.

233. §.

A hagyaték leltározásának következő esetekben van helye:

1. ha az örökösök közt kiskoruak, vagy gondnokság alá tartozó személyek vagy méhmagzat van;

2. ha azok közül, kiket az örökség valószinüleg illetni fog, habár azok nagykoruak is egyik vagy másik ismeretlen helyen távol van;

3. ha az örökösök ismeretlenek vagy örökös átalában nem létezik.

Ez esetekben a községi jegyző hivatalból, — különben a gyámhatóság vagy biróság rendelete folytán tartozik a leltárt felvenni.

234. §.

A községi jegyző a 228. §-ban körülirt teendőinek végezte után, a leltáro-

zást és pedig, ha a kiskoruak szülőinek egyike életben van, legfeljebb 3 nap mulva, ha gyám vagy gondnok neveztetett, ennek közbenjöttével és tudósitásától számitva 8 nap alatt, mely határidő azonban a kinevezett gyám vagy gondnok kivánságára 14 napra hosszabbitható, ily esetek nem létében pedig 8 nap alatt a községi közgyám közbenjöttével megkezdi.

235. §.

A leltár felvétele az örökösödési eljárást szabályozó törvények szerint történik.

236. §.

A leltár a 233. §. 1., 2. pontjai esetében a gyámhatóságnak, a 3. pont esetében pedig a járásbiróságnak küldendő be.

A közgyámmal egyetértőleg megállapitott halaszthatlan kiadások fedezésére nem szükséges pénz, továbbá kötvények, értékpapirok, ékszerek és drágaságok, a leltárral együtt beküldendők.

237. §.

A telekkönyvi hatóság köteles a leltározó jegyzőnek szóbeli vagy irásbeli

felszólitására az örökhagyó ingatlan birtokát, telekkönyvileg bejegyzett jogait s követeléseit tárgyazó telekkönyvi hiteles kiadványt sürgősen kiszolgáltatni, mely a leltárhoz csatolandó; a telekkönyv által előtüntetett hagyatéki terhek a leltárba felveendők.

238. §.

A leltározásnál a rokonok is jelen lehetnek, s megjegyzéseik a leltárhoz csatolandók vagy abba röviden beirandók.

239. §.

A leltár a leltározó, a tanuk és az érdeklettek által aláirandó.

240. §.

A községi jegyző részére leltározásért szabályrendelettel a törvényhatóság szab meg mérsékelt díjakat.

241. §.

A községi jegyző által felvett leltár, a közjegyző vagy birósági közeg által felvett leltárakéhoz hasonló joghatálylyal bir.

242. §.

A leltározás, ha a szülők, az örökösök vagy a rokonok kivánják, vagy ha a gyámhatóság elrendeli, közjegyző vagy valamely gyámhatósági közeg által is teljesithető.

243. §.

A gyámhatóság a leltár beérkeztével azon esetre, ha az örökösödésre hivatottak vagy azok egy része atyai hatalom, gyámság vagy gondnokság alatt áll, — az örökösödési eljárás meginditása czéljából tárgyalást rendel.

244. §.

A tárgyalás a helyszinére tüzendő ki, s annak vezetésére, ha a helyszine a gyámhatóság székhelye, az árvaszék egy tagja; különben pedig a szolgabiró, és ha a gyámhatóság az örökösök kérelme folytán vagy különben szükségesnek tartja, mellé az ügyész is kirendelendő.

245. §.

Az örökösök kivánatára, vagy ha a gyámhatóság czélszerünek látja, a tár-

gyalás vezetésével a királyi közjegyző is megbizható.

246. §.

Oly esetekben, midőn csupán leszármazó kiskoru vagy nagykoru, de gyámhatóság alatti törvényes örökösök vagy ilyenek és nagykoru törvényes örököstársak és csekély vagy csak annyi vagyon maradt, melynek jövedelme nem több, mint a mennyi a kiskoruak eltartására okvetlen szükséges, — a tárgyalás vezetésével a községi előljáróság bizható meg.

247. §.

Az örökösödési tárgyaláshoz annak vezetője által minden érdekelt megidézendő.

248. §.

Ha a rokonok közül valamelyik meg nem idéztetett volna, ez az illetőt törvényes jogának gyakorlatától nem fosztja meg, a tárgyalás folyamát azonban nem akadályoztathatja.

249. §.

A tárgyalás mindenkor szóbeli.

250. §.

A tárgyalás alkalmával:

1. A rokonok megválasztják maguk közül azokat, kik a kiskoruak ügyében jelen törvény szerint meghallgatandók (143. §.)

2. A megválasztott rokonok és az összes érdekelt örökösök közbenjöttével véglegesen megállapittatik s aláirtak a leltár.

3. Tárgyaltatik az örökösödési jogczim és az örökség elfogadásának kérdése s esetleg beszereztetnek azon okmányok, a melyek alapján az örökösödési jog igazolandó.

Azon esetekben, midőn csupán az örökhagyó leszármazói, felmenői, testvérei, vagy ezek leszármazói és házastársa örökösödnek s örökjoguk iránt kétség nem forog fenn, a családi összeköttetés igazolására a haláleset felvétel elegendő bizonyitékul tekintendő; más esetekben a családi összeköttetés anyakönyvi kivonatokkal, vagy más teljes hitelü okiratokkal bizonyitandó.

Oly esetekben pedig, midőn az ingatlan nincs az örökhagyó nevére telek-

könyvezve, megszereztetik az okirat, illetőleg az érdekeltek megidézésével jegyzőkönyvbe vétetik azon nyilatkozat, melynek alapján az átirás eszközölhető.

4. Ha a tárgyalás alkalmával kitünnék, hogy a kiskoruak érdeke, szülőinek, a gyám vagy gondnoknak, vagy más kiskoru testvérnek érdekével összeütközik, — az esethez képest és azon eset tartamára a tárgyalás vezetője a gyámhatóság utólagos jóváhagyása mellett akár a közgyám, akár más alkalmas községi lakos személyében ügygondnokot rendel, ha pedig a kiskoruak érdeke egymással jő összeütközésbe, mindegyik érdek részére külön ügygondnok rendelendő.

5. Megállapittatik a kiskoruak neveltetése és kiképeztetésének módja és költségei, továbbá a vagyonkezelés módja, a gyámság vagy gondnokság alatti egyéneket illetőleg megállapittatik továbbá az ingatlanok és ingóságoknak eladhatása és eladási módja, a kötvények és értékpapirok iránti intézkedés, nem különben a terhek mikénti lerovása és azon összeg, mely a fennebbiek czéljából, a

gyám vagy gondnok kezén hagyandó lesz, illetőleg azon összeg, melyet a szülőnek biztositnia kell.

251. §.

Ha a tárgyalás alkalmával az örökösödési jog vitássá nem vált, e jognak igazolása a tárgyalási jegyzőkönyvbe felvétetik, s megállapodás történik arra nézve, vajjon az örökösök vagyonközösségben maradjanak-e, vagy köztük osztály történjék?

Ha a kiskoru örökösök érdeke egymásba ütközik vagy az örökösök közt önjoguak is vannak, köztük és a gyámhatóság alá tartozók közt az osztályos egyezség megkisérlendő, ha létre jön, az jegyzőkönyvbe vétetik, s az egyezségről külön okirat állittatik ki.

A tárgyalás vezetője köteles mind az örökösödési jogra, mind az osztályra nézve az egyezséget, még pedig ha az eredményhez remény mutatkozik, ismételve megkisérleni.

Ha az önjogu örökösökkel sem az örökösödési jog, sem az osztály iránt

egyezség létre nem jött, ez szinte jegyzőkönyvbe veendő.

252. §.

Végrendelet esetében a netaláni hagyományosok értesitése, s ha valamely örökösnek ebbeli joga feltételtől van függővé téve: a feltétel teljesitése is igazolandó.

Ingatlanok osztály alá vétele esetében, a mennyiben egyes hagyatéki ingatlanok szétdarabolása szükséges, az eldarabolási vázlat a telekkönyvi törvények rendelete szerint kiállitandó, s az iratokhoz csatolandó.

253. §.

Az ekként felszerelt és a jelenlevők által aláirt jegyzőkönyv, a tárgyalás vezetője által a gyámhatósághoz beterjesztetik.

254. §.

A gyámhatóság nehézségek nem létében, vagy a kipótolandók kipótolása után a jegyzőkönyvi megállapodásokat jóváhagyja s annak hiteles másolatát az atyának vagy gyámnak, illetőleg gond-

noknak végrehajtás és miheztartás végett kiadja.

Ha az örökségi jog vitássá nem vált, a jegyzőkönyv és az összes iratok csak azon esetben teendők át a hagyatéki birósághoz, ha az örökség tárgyát ingatlanok vagy telekkönyvileg bejegyzett jogok is képezik.

Azon esetben, midőn az ingatlan vagy telekkönyvi jog az örökhagyó nevén áll, vagy ha nem áll is, de a hagyatéki tárgyalás folytán annak az örökhagyóra történt átháramlása, telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okirattal, vagy jegyzőkönyvi nyilatkozattal (250. §. 6-ik bekezdése) igazoltatott: a hagyatéki biróság, minden vizsgálat mellőzésével, az ingatlannak vagy telekkönyvi jognak az örökös vagy hagyományos nevére leendő átiratását megrendelni, s e végből az illetékes telekkönyvi hatóságot — esetleg a fenn megjelölt okirat vagy jegyzőkönyvi nyilatkozat áttétele mellett — hivatalból megkeresni köteles.

Ha pedig az örökhagyó nevére való átirásra alkalmas ily okmányok nem

tétettek át, a biróság csupán azt állapitja meg, hogy az örökhagyó nevére még át nem irt ingatlan, mint örökség vagy hagyomány kire szállott; és ezen örökös vagy hagyományos az ilyen ingatlanok telekkönyvi átirását a fennálló törvények értelmében — szükség esetében — a telekkönyvi tulajdonos ellen meginditandó per utján van jogositva eszközöltetni.

Midőn az ilyen még az örökhagyó nevére át nem irt ingatlan valamely kiskorunak vagy gondnokság alatt állónak osztályrészébe jut, az átirás eszközöltetésére a gyámhatóság a kiskorunak vagy gondnokság alattinak törvényes képviselőjét s a mennyiben szükségesnek mutatkozik, a törvényhatósági (árvaszéki) ügyészt köteles utasitani.

Ha a hagyaték csak ingókból áll, a tárgyalási jegyzőkönyv hiteles másolatát a leltár s esetleg a végrendelet hiteles másolatával felszerelt hagyatéki kimutatás kiséretében a gyámhatóság az illető adó (illetékszabási) hivatalnak az illeték kiszabása végett megküldi; midőn pedig a hagyatékhoz ingatlanok is tartoznak,

az emlitett iratok áttételét az illető biróság eszközli.

255. §.

Ha a tárgyalás alkalmával az örökjog vitássá vált, vagy az örökösök az osztályra nézve nem egyeztek meg; az összes iratok további intézkedés végett a hagyatéki birósághoz haladéktalanul átteendők.

A hagyatéki vagyon ezen esetben a hagyatéki biróság további intézkedéseig, esetleg zárlat elrendeléseig, annak birtokában és kezelése alatt marad, a ki a gyámhatósági eljárás folyama alatt a vagyont birta és kezelte.

Ez azonban a hagyatéki biróságnak a kezelésről számot adni tartozik.

256. §.

Ha a gyámhatóság alatt álló egyénekre hagyomány háramlott, a gyámhatóság a hagyaték leltározását csak oly esetben rendeli el, ha ezt a hagyomány biztositására nézve szükségesnek tartja.

Oly esetben, midőn örökösök is vannak, ha az örökösök a hagyományt a

gyámhatóság által elfogadható módon biztositják, követelhetik, hogy a gyámhatósági beavatkozás abban hagyassék.

A gyámhatóság egyébiránt a hatósága alatt álló egyénekre háramlott hagyomány kezelése iránt, a fentebbi szabályok határai között jár el.

257. §.

Távollevő önjogu örökösök örökségének kezelésére a gyámhatóság gondnokot rendel, ki a kezelési módozatnak gyámhatósági jóváhagyása és számadás mellett azt mindaddig kezeli mig a felett a biróság az 1868: LIV. tczikk 576. §-a értelmében intézkedik; ha azonban a távollevő gyámhatóság alá tartozik, vagy ilyennek örökös társa, a fentérintett szakaszban előirt hirdetményi és öröködési eljárás a gyámhatóságot illeti.

VII. FEJEZET.

Gyámügyi eljárás, nagykoruak gondnoksága eseteiben.

258. §.

Az árvaszék elmebetegek részére addig is, mig gondnokság alá helyezé-

sük biróilag kimondatnék, s a rokonok meghallgatásával a gyámhatóság által gondnok rendeltetnék, szükség esetében ideiglenes gondnokot rendel.

259. §.

Az ideiglenes gondnok hatásköre csupán a gondnokolt személyi ügyeire s vagyonára való felügyeletre terjed ki.

Addig, mig ily ideiglenes gondnok rendeltetnék, a vagyon körüli felügyelet a fennérintett vagy más gondnoksági esetekben is a községi közgyámot illeti.

260. §.

A gondnokrendeléssel egyidejüleg az árvaszék a fentebbi, valamint a nagykoruak egyéb gondnoksági eseteiben intézkedik, hogy a leltár a községi jegyző, valamely gyámhatósági közeg vagy kir. közjegyző által a gondnok közbenjöttével felvétessék.

261. §.

A leltár beérkeztével az árvaszék tárgyalást tűz ki (243., 244., 245., 246. §-ok) a gondnokolt személyi és vagyoni

ügyeinek rendezése czéljából, és a jegyzőkönyv alapján határoz a körülmények és jelen törvény szabályai szerint.

262. §.

A gondnok számadására nézve az I. rész V. fejezetének határozatai az irányadók.

VIII. FEJEZET.

Átalános szabályok a gyámhatósági eljárásra nézve.

263. §.

A gyámoltak és gondnokoltak szellemi és anyagi érdekeinek megóvása és előmozditása a gyámhatóságnak legfőbb feladata.

264. §.

Kötelessége különösen felügyelni, hogy a kiskoruak szorgalmas tanulásra és kitartó munkásságra szoktattassanak, szükség esetében kényszerittessenek.

Minden kiskoru kiképzése (nagy vagyonnal biróké is) oly irányban vezetendő, hogy esetleges vagyontalanság esetében keresetképesség álljon rendelkezésére.

Különösen a községek feladata vagyontalan árvákat viszonyaik és hajlamuknak megfelelő életpályán szakismeretek elsajátitásában községi költségen gyámolitani, melyért a kiskoru a község részére viszonszolgálat teljesitésére szerződésileg leköthető.

Ily viszonszolgálat értékének arányban kell lenni a gyámoltra forditott költségekkel; az erre vonatkozó szerződés csak bizonyos meghatározott időre szólhat s mindenkor az árvaszék jóváhagyása alá bocsátandó.

265. §.

A vagyon állagának csonkitása (26. §.) csak a kiskoru érdekében engedhető meg.

Változtatások a vagyon állagában, ha a gyámolt vagy gondnokoltra nézve előnynyel járnak, nem gátolandók.

Nagykoru gondnokoltak vagyona állagának és kezelésének megváltoztatása, főleg, ha a gondnokság megszünésére még annak életében kilátás van, sürgős szükség nélkül mellőzendő.

266. §.

Kiskoruak részére vagyonszerzés

készpénzzel kifizethetés esetén kivül csak azon esetben engedélyezhető, ha e szerzés folytán előállott adósság törlesztésére s a kamatok fizetésére minden kétséget kizáró fedezet mutattatik ki.

267. §.

Szükségből vagy czélszerüségből eladandó ingatlan birtok a leltári becsün alól csak akkor idegenithető el, ha az megtartás esetében az elértéktelenülés veszélyének volna kitéve, vagy ha azért netalán bekövetkező birói végrehajtás alkalmával még csekélyebb ár lenne várható.

A vevő tulajdonjogának telekkönyvi bekebelezése rendszerint csak a vételár teljes lefizetése után engedélyezendő.

Kedvezőbb vételár elérésének indokából megengedhető, hogy a vételár egy harmada bizonyos ideig a megvett birtokon első helyeni bekeblezés és kamatozás mellett maradhasson.

E határidő akként szabandó meg, hogy a gyámolt vagy gondnokolt életkor szerint bekövetkező önjogosultsága esetén túl ne terjedjen.

268. §.

Telekkönyvi bejegyzésekkel terhelt ingatlan birtoknak biróságon kivüli önkéntes árverezését csak akkor engedheti meg a gyámhatóság, ha biztos kilátás van arra, hogy a befolyandó vételárból a terhek törleszthetők lesznek.

A megkisérlett árverezés eredménye csak e feltétel teljesültével hagyható jóvá.

269. §.

Telekkönyvi átiratással kapcsolatos eladásoknál, történjék az szabad kézből vagy önkéntes árverés folytán, a gyám vagy gondnok és a vevő közt adásvételi szerződés kötendő, s a gyámhatósági jóváhagyás e szerződésre vezetendő.

270. §.

A vagyonkezelés meghatározásánál, — ott, hol a törvény tüzetesen nem intézkedik, — nem átalános szabályok vagy szokások, hanem a fenforgó körülmények és czélszerüség, továbbá a gyám vagy gondnok tulajdonságai és a kiskoruak e részbeni viszonya nagykoruságuk esetére tartandó szem előtt.

Földbirtoknál oly gazdálkodási rendszer, mely a távolabb időbeni jövedelmezőségre nézve aggályt kelthetne, csak szakértők helyeslő véleménye alapján engedhető meg.

Épületek és felszerelések jó karban tartása tekintetében a gyámgondnokok különösen ellenőrizendők.

Okszerü gazdálkodás és jövedelmezésre szolgáló felszerelések és beruházások lehetőleg előmozditandók.

271. §.

Gyári, kereskedési vagy iparüzlet fentartható:

1. ha a gyámolt vagy gondnokolt maga is ugyanazon kereseti pályát követi;

2. ha az a gyámolt vagy gondnokoltnak és családjának főjövedelmi forrása;

3. ha az üzlet egészben szállván a gyámolt vagy gondnokoltra, a befektetett tőke megfelelő jövedelmezősége alaposan remélhető s ha ily üzlet ellenőrizhető;

4. ha annak fentartását szakértők helyeslő véleménye indokolná.

Ily esetek nem létében az üzlet lehetőleg előnyösen értékesitendő.

Vagyonközösség esetében az üzletnek a gyámoltat vagy gondnokoltat illető része kellőleg biztositandó.

Az ily üzletekre vonatkozó számadásokat, melyekhez mérleg csatolandó. az árvaszék szakértők által is megvizsgáltatja.

272. §.

A leltározás alkalmával talált vagy időközben a kiskoruak tulajdonába jutott értékpapirok és magánkötvények iránt arra nézve, hogy azok értékesittessenek, felmondassanak vagy megtartassanak-e? az árvaszék, a gyám, gondnok és a szülők, nagyszülők, esetleg rokonok meghallgatásával, és a körülmények szerint a gyámolt vagy gondnokolt előnyének figyelembe vétele mellett a tárgyalási jegyzőkönyv (253. §.) beérkeztével, egyébkint pedig a gyám vagy gondnok javaslata folytán esetről esetre határoz.

A magán-kötvények csak oly esetben tarthatók meg, ha törvenyszerüleg biztositvák; különben behajtandók.

273. §.

A leltárak felülvizsgálatánál az árvaszék köteles arra ügyelni, hogy abba minden ingó és ingatlan vagyon és vagyonbeli érték felvétessék, a terhek pedig ne csak felsorolva, hanem a menynyire lehet igazolva is legyenek.

274. §.

Ha az örökség vagy hagyománynál önjogu személyek is érdekelvék, és az árvaszék a tárgyalás alkalmával létrejött osztályegyezséget bizonyos fentartások vagy feltételek kikötésével szándékozik jóváhagyni, ezek iránt előbb az önjoguak meghallgatandók, s azoknak a fentartás vagy feltételhez való hozzájárulása a jóváhagyási záradékban kitüntetendő; különben a gyámhatóság jóváhagyása oly esetekben, midőn valamely jogügylet megkötésénél önjoguak és gyámhatóság alattiak együttesen érdekelvék, csak a gyámhatóság alattiak képviselőinek cselekvényeire szoritkozik.

275. §.

A gyámgondnoki számadások a számvevőnek átvizsgálás végett, és ha a szá-

madásra nézve átalában vagy némely tételeire nézve jogi kérdések merülnének fel, az ügyésznek is véleményezés végett kiadandók.

Ha a számvevő vagy ügyész észrevételeket terjesztenek elő, azok a számadóval közlendők, s nyilatkozatának beérkeztével, vagy ha a kitüzött határidőben nem nyilatkozott, az ügyiratok a számvevőnek és ügyésznek végső javaslataik előterjesztése végett kiadandók.

E közben a rokonok, ha szükséges, újból meghallgathatók.

A számadások vizsgálata alkalmával a gyámoltak vagy gondnokoltak személyes ügyeire vonatkozó jelentések is tárgyalás és birálat alá veendők, és a szükségesnek mutatkozó intézkedések megteendők.

276. §.

A gyámhatóság, a szülők és nagyszülők, illetőleg rokonok nyilatkozatait és észrevételeit átalában csak akkor hagyhatja figyelmen kivül, ha azok alapos okoknál fogva a kiskoruak érdekére előnyöseknek nem tekinthetők.

277. §.

A gyámhatóság szóbeli kérelmet is elfogad. Ennek jegyzőkönyvi felvétele iránt az elnök intézkedik.

Ha irásbeli beadványnál a fél azonossága iránt kétely merül fel, az annak teljes hitelt érdemlő alakbani kiállitására utasitandó.

278. §.

A gyámhatóság előforduló ügyekben a tényállás valóságának felderitésére nézve hivatalból tartozik intézkedni s a feleket jogaik és kötelességeikre figyelmeztetni.

279. §.

A gyámhatóság bármely ügy tárgyalásához a feleket személyes megjelenésre idézheti, ha a fél személyesen vagy meghatalmazottja által meg nem jelenik, ellene, ha az elmaradás nem igazoltatik, pénzbirság alkalmazásának van helye.

Fontos esetekben a gyámhatóság személyes megjelenésre kötelezheti a felet, s ezt pénzbirság s elkerülhetlen szükség esetében kényszer utján is foganatosithatja.

280. §.

A tárgyalást a gyámhatóság által kirendelt közeg vezeti. A felek nyilatkozataik pontos feljegyzését követelhetik, kötelesek viszont az ellenfél azon állításaira nézve, melyeket a tárgyalás vezetője felderiteni kivánt, nyilatkozni.

281. §.

A gyámhatóságok a felek irányábani fegyelmi hatalmat, rendreutasitás és birságolás által gyakorolják.

282. §.

A gyámhatóság a gyámoltak és gondnokoltak személyi és vagyoni viszonyairól gyámjaik és gondnokaikról, a nagykoruság bekövetkeztének idejéről nyilvántartást vezet, azt vezet továbbá mindazon ügyről, melyben a gyámhatóság részére vagy részéről valamit teljesiteni kell.

283. §.

A gyámhatóság meghatározza azon közegeket, melyek egyes ügyekben nyilvántartást vezetni s a határidő lejártával az erre vonatkozó ügyiratokat az

elnöknek bemutatni kötelesek, az elnök pedig tartozik a teendők teljesitésére felügyelni, — e részbeni mulasztásért az illetők nem csak mint kötelességsértők feleletre vonandók, hanem esetleg kártéritésben is elmarasztalhatók.

284. §.

Ha a gyámhatóság gyakorlata valamely gyámolt vagy gondnokolt irányában megszünt, a gyámhatóság tartozik az ebből folyó intézkedéseket kérelem bevárása nélkül hivatalból megtenni.

IX. FEJEZET.

A gyámhatósági pénzkezelésről.

285. §.

A gyámoltak és gondnokoltak pénzei és pénzértékei rendszerint az árvaszékek pénztáraiban kezeltetnek, illetőleg őriztetnek.

Az illetékes törvényhatóság közigazgatási bizottságának felterjesztésére azonban a belügyminister kivételesen megengedheti, hogy oly községek, melyek igazolják, hogy a rendszeres számadás

vitelére kellő szellemi erőről gondoskodni, az árvapénzek megkárositása ellen anyagi biztositékot nyujtani és egyszersmind a nagykoru árvák pénzeinek a nagykoruság bekövetkezésekor való kifizetése iránt kellően intézkedni képesek, a községbeli árvák pénzeit a törvényhatósági árvaszék felügyelete alatt maguk kezelhessék.

286. §.

Egyes gyámoltak és gondnokoltak pénzei és pénzértékei csak a felettük gyakorlott gyámhatóság tartama alatt kezelhetők a pénztárak által.

Ha a gyámhatóság alóli felszabadulásra vonatkozó határozat az illetőnek kézbesithető nem volna, vagy a kézbesitéstől számitandó fél év alatt a pénzt vagy pénzértéket fel nem venné, ha annak tulajdonjoga vitássá válnék, vagy ha a jogutódok nagykoruak, tartozik az árvaszék azt biról kézbe letenni, nagy és kiskoru jogutódoknál pedig azon esetben, ha az örökségi tárgyalás alkalmával köztük egyesség nem jött létre.

287. §.

A pénz és pénzértékkezelési rend-

szer részletes módozatait, valamint a gyümölcsöztetés körüli eljárást az alább következő határozatok körén belül a törvényhatósági bizottság, a rendezett tanácsu városok, valamint a 174. és 285. §-ok szerint a pénzt és pénzértéket kezelő községek képviselő testületei szabályrendeletileg állapitják meg. A törvényhatóságok e nemü szabályrendeletei közvetlenül, a rendezett tanácsu városok és községek szabályrendeletei pedig az illetékes törvényhatóság közigazgatási bizottságának véleményes jelentésével terjesztendők a belügyminister elé jóváhagyás végett.

288. §.

Az összesitett pénzkezelési rendszernél kölcsön csak törlesztés feltétele mellett adható. A törlesztési határidő 32 éven túl nem terjedhet.

Ezen határidőn belül a törlesztési évek számát az egyes törvényhatóságok az előző §. értelmében készitendő szabályrendeletben állapitják meg.

289. §.

Kölcsön földbirtokra és házakra a becsérték egy harmad részeig adható.

Ez utóbbiaknak a kölcsön tartama alatt biztositva kell lenniök.

A kölcsönadás feltételeinek részleteit a törvényhatóságok, rendezett tanácsú városok és a 174. és 285. §. szerinti községek a 287. §-ban érintett szabályrendeletben állapitják meg.

A jelzálogul szolgáló birtokon netalán létező terhek a becsértékből háromszoros összeggel leszámitandók. A kölcsön csak a telekkönyvi bekeblezés megtörténtével utalványozható.

290. §.

A kamatok az adósok által félévi előleges részletekben január 1-jén és julius 1-jén fizetendők, a gyámoltak és gondnokoltak képviselőinek pedig a gyámpénztár által szintén félévenkint, február 1-jén és augustus 1-jén szolgáltatandók ki.

A határidőt elmulasztó adós késedelmi kamatot tartozik fizetni.

Azon összeget, melyen túl egyeseknek kölcsön nem adható, valamint a kamatlábat a törvényhatóság bizottsága, illetőleg a rendezett tanácsu város kép-

viselő testülete és a 174. és 285. §-okban emlitett községek állapitják meg.

291. §.

A gyámpénztár pénzkészlete jóhitelü pénzintézeteknél is elhelyezhető. Ezeket a törvényhatóság, illetőleg képviselő testület jelöli ki, névszerinti szavazattal, és a netalán bekövetkező károsodásért első sorban azok felelősek, s tartoznak kárpótlással, kiknek szavazatával az erre vonatkozó határozat hozatott, a 299. §-ban emlitettek felelőssége azonban ez által érintetlen marad.

292. §.

A nagykoruvá vált gyámolt tőkéje és pénzértékei a nagykoruság életkor szerinti bekövetkeztével azonnal, a gyámság vagy gondnokság más okból való megszüntével pedig 3 hó alatt az illetőnek átadandók.

293. §.

A gyámpénztár a gyámolt vagy gondnokoltnál a befolyt kamat jövedelméből évenként 10%-ot levonhat, a pénzérték őrzéseért pedig a törvényhatóság,

illetőleg a képviselő testület által megállapitandó mérsékelt dijakat szedhet; az ekként befolyt összegekből tartalékalap alakitandó.

294. §.

Összesitett pénzkezelés alá nem jutnak azon kötvények és értékpapirok, melyek a 272. §. értelmében természetben megtarthatók.

295. §.

Egyénenkénti rendszernél, az egyes gyámoltak vagy gondnokoltak pénzei elkülönitve; vagy

1) jóhitelü pénzintézetekbe adandók a 291. §-ban emlitett felelősség mellett; vagy

2) magyar állampapirok, és az állam által kamataikra nézve biztositott értékpapirokba, — melyek az állam által óvadékképeseknek elismertettek, vagy a magyar földhitel-intézet záloglevelcibe fektetendők, vagy

3) ingatlan vagyonra a becsértéknek a 289. §-ban érintett mértékig, azonban csak első helyeni telekkönyvi bekebelezés mellett, esetleg a gyámgondnok javaslatára kölcsön adhatók, vagy

4) a mennyiben egyelőre egyik sem volna eszközölhető, kamatozó letétként a kir. adóhivatalba szállitandók.

A gyámság vagy gondnokság megszüntével a 2. és 3. pont alatti kötvények természetben adandók át az illetőknek.

296. §.

A magánkötvények a gyámolt vagy gondnokolt nevére állitandók ki, a kamatok behajtásáról szükség esetén per utján — a gyám, illetőleg gondnok gondoskodik.

Az értékpapirok szelvényei értékesités végett a szülőnek vagy gyám, vagy gondnoknak átadatnak, ha azonban azok a gyámpénztárnál tőkésittetnek, a beváltásról a gyámpénztár gondoskodik.

A kötvények őrzéseért a gyámpénztár mérsékelt dijat (293. §.) számithat fel.

297. §.

A városi törvényhatóságok maguk állapitják meg, vajjon a gyámpénztári kölcsönök kiadása iránti intézkedés az árvaszékre vagy pedig a városi tanácsra ruháztassék-e?

Utóbbi esetben a felelősség a tanács tagjait is illeti.

298. §.

A tartalékalap és kamatai iránt a törvényhatóságok bizottsága, illetőleg a rendezett tanácsu városok képviselő testülete a belügyminister jóváhagyásával rendelkezik.

299. §.

A kölcsönadott pénzekért felelősek: az árvaszék, illetőleg városi tanács tagjai szavazataik szerint, ha a törvényes feltételeket szem előtt nem tartották s első sorban fizetik a kártalanitást, másod sorban a tartalékalap, harmad sorban a törvényhatóság.

A 285. §. értelmében rendszeresitett községi kezelésnél a kölcsönző pénzekért: első sorban a közgyám, másod sorban a községi elöljárók és illetve a képviselőtestület, harmad sorban a község felelős.

Ez utóbbiak azonban tartoznak a felszabadult gyámoltat vagy gondnokoltat kielégiteni, illetőleg a kijáró összeget a kártalanitásra első vonalban kötelezettek elleni viszkereseti jog fentartásával előlegezni és pedig összesitett rendszernél

mindenesetben, egyénenkénti rendszernél pedig, ha a vagyon pénzintézetbe helyeztetett el és ha a magán-kötvények mellett elhelyezett tőkékre nézve az árvaszék a kölcsönadásnál a törvényszerü feltételeket szem előtt nem tartotta volna.

300. §.

A gyámpénztári számadások felett számvevői előleges vizsgálat alapján rendezett tanácsu városokban a községi képviselő testület, törvényhatóságokban a törvényhatósági bizottság határoz.

A számadás alapján készitett évi mérleg a belügyministerhez felterjesztendő.

X. FEJEZET.

Átmeneti intézkedések.

301. §.

Az árvaszékek részére jelenleg fennálló szabályrendeletek azon része, mely jelen törvénynyel nem ellenkezik, egyelőre érvényben marad.

A törvényhatóságok és rendezett tanácsu városok azonban kötelesek az

ily szabályrendeleti határozatokat egybeállitani, és jelen törvény életbeléptétől számitandó fél év alatt jóváhagyás végett a belügyministerhez felterjeszteni.

302. §.

A törvényhatóságok és rendezett tanácsu városok jelen törvény életbelépte után intézkednek a IX. fejezet értelmében szükséges szabályrendeletek megalkotása s az iránt, hogy a régi pénzkezelési rendszer miként olvadjon össze az uj rendszerrel, s kötelesek azokat — és pedig a rendezett tanácsu városok a törvényhatóság utján — egy év alatt a belügyministerhez jóváhagyás végett felterjeszteni.

303. §.

Jelen törvény életbeléptése alkalmával:

a folyamatban levő ügyek, valamint az eddig benyujtott vagy benyujtani kellett számadások, a biztositás és végrehajtás kivételével, az előbb érvényben volt törvények és szabályrendeletek szerint döntendők el; a biróság előtt folya-

matban levő hagyatéki ügyek pedig a biróság által látandók el.

A gyámhatóságok által jelen törvény életbelépte előtt hozott határozatok elleni felfolyamodványokra a felebbezési fokozat tekintetében jelen törvény alkalmazandó; az előbbi felsőbb gyámhatóságnak már felterjesztett felfolyamodványok azonban ez utóbbi által nyernek elintézést.

304. §.

Jelen törvénynek a gyámi és gondnoki jutalomra és gyámpénztári levonásokra (293. §.) vonatkozó intézkedései, a mennyiben a gyámság vagy gondnokság jelen törvény életbeléptetése előtt vette kezdetét, az életbeléptetés határidejére következő év elejétől alkalmazandók.

305. §.

Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a gondnokság alá helyezés, a kiskoruság meghosszabbitása és az atyai hatalom megszüntetése kérdésében a birósági eljárást, addig, mig ez iránt

törvény intézkedik, rendeleti uton szabályozza.

306. §.

Jelen törvény végrehajtásával s az e végre szükséges utasitások és intézkedések kibocsátásával, valamint az életbeléptetés idejének meghatározásával a belügyminister bizatik meg.

XXI. Törvényczikk

az 1876. évi XLVI. és 1877. évi IX t.-cz. alapján kibocsátandó járadék-kötvényeknek megadott adómentesség értelmezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi decemberhó 4-én. Kihirdettetett a képviselöházban 1877. évi decemberhó 7-én a förendekházában 1877. évi decemberhó 16-án)

1. §.

Az 1876. évi XLVI. és 1877. évi IX. t.-cz. alapján kibocsátandó 6%-os aranyban kamatozó magyar járadék-kötvényeknek az idézett t.-czikkek által megadott adómentesség akképen értelmezendő, a mint azt az 1875. évi XLIX. t.-cz. 5. §-a az ezen törvény alapján kibocsátott kötvényekre nézve rendeli.

2. §.

Ezen törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XXII. Törvényczikk
a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról.

(Szentesitést nyert 1877. évi novemberhó 16-án. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi novemberhó 22-én)

I. FEJEZET.
Általános határozatok.

1. §.

A kisebb polgári peres ügyek azon részében, melyek a községi biráskodást meghaladják (14. §.) biráskodnak:

a) a járásbiró;

b) megyékben a szolgabiró, ha a jelen törvény 2. §-a értelmében ezen biráskodással felruháztatik;

c) törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városokban, továbbá nagy községekben és körjegyzői szövetkezetek területén a jelen törvény 3. §-a értelmében kinevezett békebiró.

2. §.

A szolgabiró az igazságszolgáltatás gyorsitása végett ezen biráskodással azon esetben ruházandó fel: ha az a köz-

igazgatás hátráltatása nélkül lehetséges és ha az illető jogot végzett vagy elméleti birói vagy jogtudományi államvizsgát tett, vagy már birói hivatalt viselt.

Ezen felruházás a közigazgatási bizottság felterjesztésére, a belügyminister beleegyezésével, az igazságügyminister által, a király nevében történik.

3. §.

Törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városokban, nagy községekben és körjegyzői szövetkezetek területén egy vagy több jogot végzett vagy elméleti birói vagy jogtudományi államvizsgát tett, vagy birói hivatalt viselt fedhetlen jellemü alkalmas egyén, a közigazgatási bizottság meghallgatása után az igazságügyminister által a király nevében békebiróvá kinevezhető, ha:

a) eziránt a törvényhatósági joggal felruházott város közvetlen; a rendezett tanácsu városok képviselőtestülete és a nagy község, vagy az egy körjegyzőségben szövetkezett több kis községnek elöljárósága pedig a közigazgatási bizottság utján folyamodik;

b) és oly egyént, ki a fentebbi kellékekkel birván, e tiszt átvételére késznek nyilatkozik, javaslatba hoz.

Ezen békebirák az 5. §-ban foglalt községi biráskodással is megbizhatók, ha ezt az illető hatóságok folyamodványukban (a] pont) szintén kérik, mely esetben a békebiró ebbeli müködésének tartama alatt, az emlitett hatósági területeken külön községi biráskodásnak helye nincs.

4. §.

A szolgabiró azon biráskodást, melylyel a 2. §. értelmében felruháztatott, mindaddig megtartja, mig a szolgabirói hivatalt viseli, kivévén, ha időközileg a viszonyok változván, ez a közigazgatás hátráltatásával járna, mely esetben a szolgabiró ezen biráskodás továbbvitelétől, a közigazgatási bizottság meghallgatása mellett, a belügyminister beleegyezésével, az igazságügyminister által felmenthető.

5. §.

A községi biráskodást gyakorolják:

a) szabad királyi törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu váro-

sokban a közgyülés által e czélra rendelt egy vagy több közigazgatási tisztviselő;

b) nagy községekben a biró a tanács egy tagjával és a jegyzővel vagy helyettesével;

c) kis községekben a biró az előljáróság két tagjával;

Az irásbeli teendőket, ha az előljáróságnak erre alkalmas más tagja nincs, a körjegyző vagy helyettese avagy egy e czélra az előljáróság által meghivott alkalmas községi lakos végzi;

d) Budapest fővárosában a községi biráskodással a kerületi előljáróságok tagjai is megbizhatók.

6. §.

Oly járásokban, a hol a járásbiróság több birói személyből áll és a hol a forgalmi viszonyok és a járás terjedelme szükségessé teszik, az igazságügyminister az érdekletttek kérelmére a járásnak a kisebb polgári peres ügyek elintézése czéljából két vagy több szakaszra való elosztását elrendelheti.

Mindenik szakaszfőhelyén alkalmas időközben a járásbiróság egyik birói tagja megjelen és előre meghatározott

és közzétett rendes törvénynapokon a szakaszban felmerült kisebb polgári peres ügyeket elintézi.

7. §.

A jelen törvény szerinti biráskodással felruházott szolgabirák és kinevezett békebirák tisztök elfoglalását megelőzőleg a törvényhatóság közigazgatási bizottsága vagy annak kiküldöttje előtt következő esküt (fogadalamat) kötelesek letenni:

„Én N. N. esküszöm (fogadom), hogy a királyhoz és az alkotmányhoz hű leszek és hogy mindazon ügyekben, melyekben mint biró eljárni és itélni hivatva leszek, igazságosan, a törvény és lelkiismeretem szerint fogok eljárni."

A községi biráskodással megbizott közegeknél ezen eskü helyét a hivatali, illetőleg elöljárói eskü pótolja.

8. §.

Békebiróvá nem neveztethetnek ki:

1. az állami tisztviselők;

2. a községi és körjegyzők;

3. az ügyvédi jegyzékbe bevett ügyvédek és az ügyvédjelöltek lajstromába bevezetett ügyvédjelöltek;

4. a királyi közjegyzők;

5. a véderőnek a hadsereghez, haditengerészethez és a honvédséghez tartozó, tettleges szolgálatban levő tagjai;

6. valamely egyház-községben alkalmazásban lévő lelkészek és segédlelkészek, továbbá a szerzetesek és a néptanitók.

9. §.

A járásbirók és a jelen törvény értelmében biráskodással felruházott szolgabirák a kisebb jelentőségü polgári peres ügyek azon részében, mely a községi biráskodást meghaladja, a jelen törvény 1. §. c.) pontjában emlitett közegek felállitása esetében is járásuk egész területén gyakorolják ezen birói hatóságot.

A városokban, nagy községekben, vagy körjegyzői szövctkezetek területén alkalmazott békebirák hatásköre csak az illető város, nagy község, vagy körjegyzői szövetkezet területére terjed ki. A közigazgatási bizottság felterjesztésére azonban az igazságügyi ministernek jogában áll, a szabad királyi, a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsu várost két vagy több elkülönitett járásra felosztani és a felosztott részeket ismét egyesiteni.

10. §.

A községi biráskodás tekintetében Budapest fővárosának mindenik közigazgatási kerületében megbizott közegek csak az illető kerületben gyakorolják ezen birói hatóságot.

11. §.

A jelen törvény szerinti eljárás alá a következő polgári peres ügyek tartoznak:

1. Pénzköveteléseket tárgyazó keresetek, melyek összege a járulékokon kivül 50 frtot meg nem halad.

2. Ingóságok vagy munkateljesités iránti keresetek, ha a kereset tárgyának értéke a járulékokon kivül 50 frtot meg nem halad, vagy felperes a követelés tárgya helyett 50 frtot meg nem haladó pénzösszeget elfogadni késznek nyilatkozik.

3. Kamatok, életjáradékok, tartási és élelmezési kötelezettségek iránti keresetek, ha a kereset tárgya a járulékokon kivül évi 50 frt összeget vagy értéket meg nem halad, vagy felperes a kereset tárgya helyett 50 frtot meg nem haladó pénzösszeget elfogadni késznek nyilatkozik, és ha a főkötelezettség birói itéleten, egyezségen vagy közjegyzői köz-

okiraton alapul, vagy az adós által kétségbe nem vonatik.

4. Polgári eljárás alá tartozó mezei rendőri ügyek, ha a követelt összeg a járulékokon és az esetleg szintén megitélhteő pénzbirságon kivül 100 frt összeget meg nem halad; és ugyanazon összeg erejéig a vadak által okozott kártéritést tárgyazó keresetek.

5. A bérelt laknak vagy tartozmányainak kiüritése, ugy ugyanezeknek a bérlő részére való átbocsátása iránti keresetek feltétlenül; lakást és tartozmányait nem képező más bérelt helyiségek kiüritésére és átbocsátására vonatkozó keresetek pedig csak akkor, ha az évi bérösszeg Budapesten 400 frtot, más helyen pedig 200 frtot meg nem halad.

Részint lakást és tartozmányait képező, részint más helyiségek együttes kibérlése esetében a bérlemény kiüritése vagy átbocsátása iránti keresetek csak azon esetben tartoznak a jelen törvényben szabályozott eljárás alá, ha az együttes évi bérösszeg Budapesten 400 frtot, más helyen pedig 200 frtot meg nem halad.

6. Haszonbérletek visszabocsátása

iránti keresetek, ha az évi bérösszeg 50 frtot meg nem halad.

7. A becsületsértési ügyek az ország azon területén, a hol ezek polgári peres eljárás tárgyát képzek.

8. A vásári birósági ügyek az országos és heti vásárok ideje alatt, ha a követelt összeg vagy a követelt tárgy értéke a járulékokon kivül 50 frtot meg nem halad.

9. Mesgye igazitás és sommás visszahelyezési ügyek azonban csak akkor, ha a per tárgyát lakásnak vagy tartozmányainak, avagy egy cat. holdat meg nem haladó földbirtoknak birtoklása képezi.

Telekkönyvi és váltóügyek, továbbá a bánya és urbéri biróságok elé, ugyszintén a fennálló törvények értelmében közigazgatási, vagy más nem birói hatósághoz utalt ügyek, végre a jelen szakasz 8. pontjának eseteit kivéve, a kereskedelmi ügyek a jelen törvényben szabályozott eljárás alá semmi esetben sem tartozhatnak.

12. §.

A 11. §-ban elő nem sorolt ügyekben a jelen törvény szerinti eljárásnak azon

esetben sincsen helye, ha a felek magukat akár a biróság megjelölése mellett, akár a nélkül ezen eljárásnak alávetették.

Valamely egészben vagy részben még fennálló követelés, a mely a 11-ik §. 1. 2. 3. és 4 pontjaiban megállapitott összeget vagy értéket tulhaladja: a jelen törvény szerinti eljárás alá akkor sem tartozik, a midőn annak csak egy része vonatik kereset alá, habár e rész összege vagy értéke nem terjedne is tul a jelen törvény által megszabott biráskodás hatáskörén.

13. §.

Az 1. §-ban meghatározott közegek a 11. §-ban felsorolt ügyekben egyenlő birói hatósággal birnak.

14. §.

A 11-ik §. 1. 2. és 3. pontjaiban felsorolt ügyek azon esetben, ha a kereset tárgya vagy értéke 20 forint összeget meg nem halad, kizárólag a községi biráskodás alá tartoznak.

A 11. §. 4. pontjában foglalt ügyek pedig, ha a követelés tárgya vagy értéke 20 frt összeget meg nem halad, — felperes választása szerint akár az illetékes járásbiró, szolgabiró és békebiró,

akár a községi biráskodásra hivatott közegek előtt megindithatók.

15. §.

A birói illetőséget rendszerint az alperes lakhelye, vagy ha állandó lakhelylyel nem bir, tartózkodási helye, jogi személyek, testületek, közintézetek, részvénytársulatok és szövetkezeteknél pedig ezek székhelye szabályozza.

Ha ugyanazon panasz többek ellen intéztetik: bármelyik alperesnek illetékes birósága választható.

Ha a követelés alapját képező okiratban a kötelezettség teljesitésének helye kiköttetett: a pert e hely illetékes birósága előtt is meglehet inditani.

Jelen törvény 11. §-ának 4. pontja esetében a per azon biróság előtt inditandó meg, melynek területén a mezei rendőri kihágás vagy a vadak által okozott kár elkövettetett.

A 11-ik §. 5. és 6. pontjainak eseteiben a per a bérlemény helyének, a 9-ik pont esetében pedig a foglalás helyének birósága előtt inditandó meg.

Több egyenlően illetékes biróság közt a választás felperest illeti.

16. §.

A birónak nem szabad oly ügyekben eljárni és itélni:

1-ör, melyekben saját személyénél fogva érdekelve lévén, közvetlenül vagy közvetve kárt vagy hasznot remélhet;

2-or, melyek által felesége vagy jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli rokonai, vagy olyan személyek vannak érdekelve, kik vele másodiziglen oldalrokonságban vagy elsőiziglen sógorságban, továbbá fogadott szülői vagy fogadott gyermeki, végre gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak;

3-or, melyekben mint tanu, szakértő, képviselő vagy közbenjáró müködött;

4-er, az olyan felek ügyeiben, kiknek valamelyikével ellenséges vagy peres viszonyban áll.

Biréi érdekeltség esetében a hason hatáskörrel biró szomszédos birák közül felperest illeti a választás; és ha biréi érdekeltség az eljárás folyama alatt merül fel, az eljárás megszüntetése mellett az iratok a hason hatáskörü szomszédos birák közül ahhoz teendők át, a kit felperes választ.

II. FEJEZET.

Eljárás a községi biráskodás körül.

17. §.

Ezen törvény 28—43, 48. és 49. §§-ai a községi biráskodás körüli eljárásban is alkalmazandók, a 37. és 39. §§-ok azonban azzal a módositással, hogy a községi biróság csak pénzbüntetést, és pedig öt forintig terjedhető összegben szabhat ki.

18. §.

Valamely ténykörülmény valódiságát vagy valótlanságát a biróság a tárgyalás és a bizonyitás összes eredményének szorgos összevetése alapján szabad meggyőződése szerint itéli meg, valamint azt is, hogy a felek beismerésének, ha az később visszavonatott is, mennyiben tulajdonitandó hatály.

19. §.

A bizonyitás módjai : a beismerés, okirat, tanuvallomás, szakértők véleménye, birói szemle.

Eskü által való bizonyitásnak helye nincs.

20. §.

A tanuk és szakértők eskü helyett

lelkiismeretükre való hivatkozás mellett kézadással erősitik meg vallomásukat.

A vallomásnak ily megerősitése az esküvel erősitett vallomással egyenlő erejünek tekintetik.

Az idézésre kellő igazolás nélkül meg nem jelenő vagy kézadással erősitett vallomást letenni vonakodó tanu annyiszor, a mennyiszer öt forintig terjedhető pénzbüntetésben marasztalható.

21. §.

Ha kellően megidézett felek valamelyike a tárgyalásra meg nem jelen, és a másik fél a halasztásba önként bele nem egyezik: a megjelenő félnek a kereset tárgyára vonatkozó ténykörülmények iránt tett előadása, a mennyiben a biró előtt fekvő bizonyitékok által meg nem czáfoltatik, valónak tartandó.

22. §.

Tanuhallgatást, birói szemlét, vagy szakértők meghallgatását a biró szóval rendeli meg, és amennyire lehetséges, a bizonyitásokat a tárgyalás napján maga veszi fel.

Ha a bizonyitásnak a tárgyalási határnapon való felvétele nem eszközöl-

hető, a biró erre ujabb határnapot rendel, vagy a körülményekhez képest az illetékes hason hatáskörü biróságot keresi meg. — Ezen esetekben a felek a határnapról azonnal élőszóval vagy később irásban értesitendők, a meg nem jelenés mindazonáltal az eljárást nem akadályozza.

Ugy a tanukhoz, mint a szakértőkhöz azon ténykörülményekre, — melyek bebizonyitása általuk szándékoltatik — tartozó kérdéseket a biróság saját belátása szerint hivatalból, v. a felek inditványára intézhet.

Megkeresés esetében a tanuk és szakértők vallomása lehetőleg szószerint és a birói szemle eredménye is jegyzőkönyvbe veendő.

23. §.

A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő, melynek tartalmaznia kell:

a) az eljáró biróság megnevezését, a tárgyalás helyét és idejét;

b) a feleknek illetőleg képviselőiknek neveit;

c) a kereset tárgyának megjelölését;

d) az itéletet és annak rövid indokolását.

Községi biráskodás alá tartozó ügyekben a jegyzőkönyvet vezeti az illető köz-

ségi vagy körjegyző vagy ezek segéde, avagy más a biró által e czélból meghivott és meghitelt jegyzőkönyvvezető.

A jegyzőkönyv a felek előtt felolvastatik, a biró illetőleg a biróság egyik tagja, kis községekben a jegyzőkönyvvezető által aláiratik s birói pecséttel ellάttatik.

A felek is kötelesek a jegyzőkönyvet aláirni, illetőleg kézjegygyel ellátni. — Ha a felek valamelyike ezt megtagadja, ezen körülmény a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

24. §.

Az itélet a feleknek rendszerint a tárgyalás befejezte után azonnal kihirdetendő.

Ha a felek valamelyike a kihirdetésnél nem volt jelen, az a jegyzőkönyvben megjegyzendő és annak a jegyzőkönyv kiadványa irásban kézbesitendő.

25. §.

A községi biráskodást gyakorló közegek határozataival eldöntött ügyet, a meg nem elégedő fél a sérelmes határozat kihirdetésétől, illetőleg kézbesitésé-

től számitandó 8 nap alatt a járásbiró elé viheti, ki abban a kisebb polgári peres ügyekre megszabott eljárás szabályai szerint jár el.

Ezen szándék szóval vagy irásban az eljáró községi biróságnál bejelentendő és a jegyzőkönyvben a bejelentés időpontjának kitétele mellett feljegyzendő.

A biróság a jegyzőkönyv kiadványát legfölebb 8 nap alatt azon járásbirósághoz küldi be, melynek járásához a község vagy város tartozik.

Ha az ügy a járásbiró elé vitetett, a végrehajtás a biztositáson túl nem terjedhet, mi ha foganatosittatott, az erről szóló jegyzőkönyv pótlólag a járásbirósághoz szintén átteendő.

26. §.

A járásbiró a jegyzőkönyv vétele után az ügyben ezen törvény 29. és következő §§-ai szerint jár el.

27. §.

A községi biráskodással felruházott békebirák (3. §.) az ily ügyekben is a III. fejezet határozatai szerint járnak el.

III. FEJEZET.

E l j á r á s

a községi biráskodás alá nem tartozó kisebb jelentőségü polgári peres ügyekben.

28. §.

Felperes szóval vagy irásba foglalva terjesztheti elő panaszát.

Ugyanazon panaszba több habár jogalapra és tárgyra különböző követelés foglalható, ha ezek mindenike ugyanazon felperes vagy felperesek által ugyanazon alperes vagy alperesek ellen támasztatik, és a biróság az egybefoglalt követelésneknek mindenikére nézve illetékes.

29. §.

A biró, ha az ügyet hatósága alá tartozónak és magát illetékesnek tartja, a panasz tárgyalására lehetőleg rövid határnapot tüz ki.

Ha ellenben a biró az ügyet hatósága alá tartozónak vagy magát illetékesnek nem tartja, visszautasitó végzést hoz, s azt röviden irásba foglalva, felperesnek azonnal kézbesiti, vagy legfelebb 8 nap alatt kézbesitteti.

30. §.

A felek az ügy tárgyalására rendszerint a peres felek neveit, a kereset tárgyát vagy összegét s a tárgyalás idejét és helyét tartalmazó idézvény kézbesitése által hivatnak meg.

Az idézvény a biró által sajátkezüleg aláirandó, s birói pecséttel látandó el.

Községi biróság elé tartozó ügyekben az idézvényt a községi biró, vagy ennek rendeletére a községi, a körjegyző, vagy segéde állitja ki.

Az idézvény rövid tartalma a biróság naplójába illető rovatainak kitöltése által bevezetendő.

Ha a felek szóbeli felhivásra megjelentek, irásbeli idézés nem szükséges.

31. §.

Az idézvénynek egy-egy példánya a felek mindenikének vétbizonyitvány mellett a fennálló törvények szerint kézbesitendő.

Más biróság terület-körében teljesitendő kézbesitések megkeresés utján eszközöltetnek.

Ha felperes kivánja, az alperesi idézvényi példány a kézbesités eszközöltetése végett neki adandó át. Felperes az ellenfélnek szóló példány vagy példányok kézbesitése végett a községi kézbesitőt hivja fel, ki ezen esetben akként köteles eljárni, mintha a kézbesités közvetlenül a biróság által hagyatott volna meg.

32. §.

Ha a biráskodásra kitüzött időben felperes ellenfelével együtt a biróság előtt megjelen, amennyiben fontos okok nem akadályozzák, és a biró a megjelent felek személyazonosságáról meggyőződést szerezhet, a tárgyalás külön idézés nélkül azonnal megtartandó.

33. §.

Önjogu személyek a tárgyalásra személyesen jelenhetnek meg.

Kiskoruak, gondnokoltak és jogi személyek a törvény, illetőleg alapszabályaik szerint jogositott képviselő által, közkereseti társaságok a czégjegyzésre jogositott személyek által képviseltetnek.

Oly jogokat vagy kötelezettségeket

illető ügyekben, melyekre vonatkozólag a kiskoruak is rendelkezési jogosultsággal birnak, a személyes megjelenési jog ezekre is kiterjed.

34. §.

A feleknek jogukban áll a tárgyalásnál magukat meghatalmazott által képviseltetni:

a házastárs házastársa helyett, a nagykoru fiu szülője helyett, vagy viszont, a gazdatiszt a helyett, a kinél alkalmazva van, a kereskedő segéd vagy iparos segéd főnöke helyett, irásbeli meghatalmazás nélkül is megjelenhetnek.

35. §.

Meghatalmazott által kötelesek magukat képviseltetni:

1. a kiket a biró külön meghatalmazott általi képviseletre utasit azon okból, mert magukat érthetően kifejezni nem képesek;

2. a kiktől a biróság illetlen magaviselet, vagy az ellenfél, vagy pedig valamelyik tanu, vagy szakértő megsértése miatt a szót elvonta (37. §.)

36. §.

Az előző 34. és 35. §§-ok eseteiben a meghatalmazott által való képviseltetés folytán felmerült költségtöbblet az ellenfél terhére semmi esetben sem állapitható meg.

A meghatalmazott dijainak és költségeinek saját fele ellenében való birói megállapitását, kivévén a 35. §. eseteit, nem követelheti.

37. §.

A tárgyalás szóbeli, közvetlen és nyilvános; de csak felnőttek bocsáthatók a tárgyalási helyiségbe.

A felek előterjesztésére, vagy hivatalból kizárható a nyilvánosság, ha a biró a közerkölcsiség tekintetéből szükségesnek látja. Ez esetben is kivánhatja mindenik fél, hogy részéről két bizalmi személy jelen lehessen.

A biró őrködik a rend fenntartása felett; a rendzavarókat, ha a rendreutasitás nem használ, a kiutasitással való fenyegetés után a tárgyalási helyiségből kiutasithatja; sőt azokat, a kik

nagyobb illetlenséget követnek el, különösen a birót, a felet vagy meghatalmazottat, a tanut vagy szakértőt megsértik, 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, fizetés képtelenség esetében pedig 24 órai elzárással fenyitheti.

Az ez iránt hozott végzés azonnal kihirdetendő és végrehajtandó.

38. §.

A biró legelőbb is a feleket a ténykörülmények, a bizonyitékok és kérelmük iránt kihallgatni, s ennek megtörténte után az ügy felderitése végett hozzájuk kérdést intézni köteles a végből, hogy a döntő körülmények tisztába hozassanak, s a valódi tényállás kipuhatoltassék. — Ugyanezen czélból a felek, a biró által közvetitve, vagy ennek engedelmével közvetlenül is intézhetnek egymáshoz kérdéseket. A biró azonban az ügyre nem tartozó kérdések intézését megtagadhatja, s átalában oda hatni köteles, hogy az ügyre nem tartozó hosszadalmasságok és mellékkörülmények mellőzésével, a tárgyalás lehetőleg megszakitás nélkül fejeztessék be.

A biró köteles figyelmeztetni a feleket azon következményekre, melyek az ügy állás felderitésének vagy bizonyítékaik megjelölésének elmulasztásából származnak.

A jelen törvény által megállapitott eljárás alá tartozó ügyekben, szavatosra való hivatkozásnak helye nincsen.

39. §.

A biró a járása területén lakó vagy tartózkodó, azonban a 34. §. engedelme mellett meghatalmazott által képviselt felet, a mennyiben szükségesnek látja, személyes megjelenésre idézheti. E meghagyásnak a felek, ha csak legyőzhetlen akadályok által vissza nem tartatnak, 50 frtig terjedhető büntetés terhe alatt eleget tenni kötelesek.

40. §.

Ha a tárgyalás közben kitünik, hogy a megjelentek valamelyike önképviseletre nincs jogositva, vagy a felek valamelyike helyett olyan személy jelent meg, ki képviselői jogát nem igazolja : a biró a

tárgyalást hivatalból halassza el és a törvényszerü eljárás eszközlésére a szükségeseket hagyja meg.

Ez esetben mindazonáltal tartozik a biró a feleknek kijelenteni, hogy ismételt halasztásnak, az ellenfél beleegyezése nélkül, nem lesz többé helye.

A tárgyalás elhalasztandó akkor is, ha valamelyik fél az ügy iránt érthetően nyilatkozni képes nem lévén, a biró meghagyására rögtön meghatalmazottat nem állit; vagy ha valamelyik fél illetlen magaviselete miatt a tárgyalási helyiségből kitiltatott.

Ezen esetekben utasitandó az illető fél, hogy az ujabb tárgyalásra meghatalmazott által jelenjen meg, különben meg nem jelentnek fog tekintetni.

Ha a tárgyalás elhalasztatik, a biró tartozik a feleket az ujabb tárgyalási határnapról, a mennyire lehetséges, azonnal szóval értesiteni.

41. §.

Ha a tárgyalás közben kiderül, hogy a kereset nem tartozik a jelen törvény

szerint való eljárás alá, a biró a további eljárást az esetben is köteles megszüntetni, ha a fél az iránt kifogással nem élt.

Az eljárás megszüntetése végzés által mondandó ki, mely azonnal kihirdettetik, és ha valamelyik fél kivánja, neki irásba foglalva kézbesittetik.

Ezen esetben felperes keresetét a rendes biróságok előtt feltétlenül megindithatja; és a rendes birói hatóságok az ügyek azon ok miatt, hogy az a jelen törvény szerinti eljárás alá tartozik, el nem utasithatják.

42. §.

A felek kihallgatása után a biró köteles az egyességet megkisérleni.

Ha az egyesség sikerül: az a jegyzőkönyvbe bevezetendö, joghatálylyal azonban csak akkor bir, ha a felek által sajátkezüleg aláiratik, vagy a mennyiben a jegyzőkönyvet aláirni nem képesek, kézjegyök alkalmazása mellett nevök egy erre felhivott s magát névaláiróként megjelölő tanu által aláiratik. Ezenfelül az egyesség birói aláirással és pecséttel is ellátandó.

43. §.

Ha az egyesség nem sikerül: a peres ügy, a mennyiben bizonyitási eljárás szüksége nem forog fenn, azonnal, ellenesetben a bizonyitási eljárás befejezése után itélet által döntetik el; s abban a kötelezettség teljesitésére az itélet kihirdetését vagy kézbesitését követő naptól bezárólag számitandó és legfelebb 8 napra terjedő határidő tüzetik.

Ha több követelés foglaltatott egybe, s valamennyi iránt azonnal itéletet hozni nem lehet, a biró, az itélet hozatalra még nem alkalmas követelés elkülönitésével, jogositva van azon követelések felett hozni itéletet, melyekre nézve bővebb felderités szüksége fenn nem forog.

A biró ez egybefoglalt követelések tárgyalásának elkülönitését is elrendelheti.

44. §.

Mindenik fél tartozik azon ténybeli állitásokat, melyekre jogát vagy kifogását alapitja, bebizonyitani.

A bizonyitás módjai: a beismerés, okirat, tanu-vallomás. szakértők véleménye, birói szemle és eskü.

45. §.

Mindazon ténybeli állitás, melyet az ellenfél a per folyamában nyiltan beismer, és a melyre a hozzá e tárgyban intézett kérdés daczára tagadólag nem nyilatkozik, bebizonyitottnak veendő.

Bizonyitékul szolgál a biróságon kivüli beismerés is, ha ennek megtörténte a hivatkozó fél által bizonyittatik.

Ha a felek valamelyike a tárgyalási határnapra meg nem jelen, az ellenfélnek a ténykörülmények iránt tett nyilatkozatai, a mennyiben a biró előtt fekvő bizonyitékok által meg nem czáfoltatnak, valóknak tartandók.

46. §.

Közokiratok, ha csak ezeknek hamissága vagy szabálytalansága be nem bizonyittatik, teljes bizonyitó erővel birnak.

Magán okirat, melynek valódisága kétségbe nem vonatott, vagy bebizonyitta-

tott, a kiállitó ellen teljes bizonyitékul szolgál.

Azon magánokirat, melynek tartalmát az ellenfél tagadja, ugy szolgál bizonyitékul:

a) ha azt sajátkezüleg irta és aláirta; vagy

b) ha az idegen kézzel irt okiratot két előttemező tanu jelenlétében irta alá, vagy azok előtt az aláirást sajátjának ismerte el;

c) ha a kiállitó, ki irni nem tud vagy nem képes, két előttemező tanu jelenlétében, kiknek egyike által a kiállitó neve is aláiratott, kézjegyével látta el az okiratot.

Ha a kiállitó olvasni sem tud, vagy az okirat nyelvét nem érti: az okirat csak akkor bir teljes bizonyitó erővel, ha tartalma a kiállitónak megmagyaráztatott és ennek megtörténte a tanuk által az okiraton bizonyittatott.

Bejegyzett kereskedőknek és iparosoknak szabályszerüen vezetett könyvei, a követelés alapjául szolgáló tételek be-

jegyzésétől számitott 2 évi időtartam alatt félbizonyitó erővel birnak, ha az áruczikk kézhezjutása vagy megrendelése igazoltatik.

Az okiratok a hivatkozó fél által eredetben felmutatandók, s másolatban vagy eredetben az iratokhoz csatolandók.

47. §.

Két együtt jelen volt tanunak közvetlen tudomásán alapuló, egyező, világos és határozott vallomása teljes bizonyitékot képez.

48. §.

Tanuságtételre nem bocsáthatók:

a) a kik a bizonyitandó tény történtekor 12 évesek nem voltak, vagy kihallgatásuk alkalmával 16-ik évöket be nem töltötték;

b) a kik elmebeli vagy testi fogyatkozásuk miatt a valóságot fel nem ismerhették, vagy előadni nem képesek;

c) a kik hamis tanuságért vagy hamis esküért büntetve voltak;

d) a kik vallomásukból vagy a per kimeneteléből közvetve vagy közvetlenül kárt vagy hasznot várhatnak;

e) a kik a bizonyitó ellenfelével ellenségeskedésben vagy perben állanak;

f) a bizonyitó félnek meghatalmazottja, fel- és lemenő ágbeli rokonai, házastársa és jegyese.

Mennyiben fogadhatók el tanukul a bizonyitó fél oldalrokonai, sógorai, szolgálati személyzete és azok, a kik nyereségvágyból elkövetett büntethető cselekményben bünösöknek itéltettek, vagy hamis tanuságért, vagy hamis esküért kereset alatt állanak: a körülmények szerint a biró itéli meg.

49. §.

Azon ténykörülmények igazolására, melyekről a biró szemle vagy szakértők meghallgatása utján szerezhet meggyőződést, a birói szemle és szakértők meghallgatása akkor is elrendelhető, ha a felek ezt nem kérték.

A meghallgatandó szakértőket a biró hivatalból nevezi ki.

A tanuság-tételre való bocsátás gátló körülmények a szakértőknél is kizárási okot képeznek.

50. §.

Tanuhallgatást, birói szemlét, vagy szakértők meghallgatását a biró szóval rendeli meg, és a mennyire lehetséges, a bizonyitásokat a tárgyalás napján maga veszi fel.

Ha a bizonyitásnak a tárgyalási határnapon való felvétele nem eszközölhető, a biró erre ujabb határnapot rendel, vagy a körülményekhez képest az illetékes hason-hatáskörü biróságot keresi meg. Ezen esetekben a felek a határnapról azonnal élőszóval, vagy később irásban értesitendők; a meg nem jelenés mindazonáltal az eljárást nem akadályozza.

A tanuk és szakértők az eljáró biró által megállapitott, ugy a kihallgatás alkalmával a felek inditványai alapján, vagy a tanu feleletéből folyólag a biró által szükségesnek talált kérdésekre hallgattatnak ki, és vallomásukat esküvel s ha az eskütétel vallásuk szabályaival ellenkezik, fogadalommal megerősiteni kötelesek; kivéve azon esetet, ha mindenik

érdeklett fél jelen van, s az eskű mellőzését kivánja. Az idézésre kellő igazolás nélkül meg nem jelenő vagy az esküt (fogadalmat) letenni vonakodó tanu annyiszor, a mennyiszer 50 frtig terjedhető pénzbirságban marasztalható.

Megkeresés esetében a tanuk és szakértők vallomása lehetőleg szószerint és a birói szemle eredménye is külön jegyzőkönyvbe veendő fel.

51. §.

Eskü által való bizonyitásnak csak a következő esetekben van helye:

a) ha valamely ténykörülmény nem teljes bizonyitó erejü okmány, vagy egy kifogástalan tanu által igazoltatik: a bizonyitó félnek, a mennyiben a tényről közvetlen tudomása van, póteskü itélhető;

b) ha valamely valódiságra nézve kétségtelen követelés összege másként be nem bizonyitható: a követelő félnek becslő eskü itélhető;

c) ha valamely magánokirat valódisága tagadtatik: az aláirást tagadó fél esküt köteles tenni arra, hogy az aláirás

nem tőle származik; ha pedig ezen esküt le nem teszi, az aláirás valódisága bebizonyitottnak veendő. Midőn azonban az okiratra hivatkozó fél azt állitja, hogy személyesen jelen volt az okirat aláirásánál, az aláirást tagadó fél a tárgyalás során az esküt vissza kinálhatja, és ez esetben, ha a bizonyitó fél ezen esküt leteszi, az okirat valódisága bebizonyitottnak vétetik;

d) oly döntő ténykörülményekre nézve, melyekről mindkét peres félnek közvetlen tudomása van, más bizonyitékok hiányában a bizonyitó fél ellenfelét esküvel kinálhatja meg. A megkinált az esküt visszakinálhatja. A kinált eskü a bizonyitó ellenfelének, visszakinálás esetében pedig a visszakinált eskü a bizonyitó félnek itélendő meg.

Esküvel eldöntött perekben a megitélt eskü szövege az itéletbe szószerint felveendő, és a peres felek jogai és kötelezettségei feltételesen, ugy az eskü letételének, mint a letétel elmulasztásának esetére megállapitandók.

52. §.

A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő, melynek tartalmaznia kell:

a) az eljáró biró nevét, a tárgyalás helyét és idejét;

b) a feleknek s illetőleg képviselőiknek neveit;

c) a panasz tárgyának megjelölését;

d) lehetőleg rövidséggel és a felek előadásának mellőzésével, csupán a lényeges bizonyitékokra általában való utalás mellett a kideritett tényállást;

e) a tárgyalás közben hozott s az érdekletteknek kihirdetett vagy kézbesitett végzéseket;

f) az itéletet és annak rövid indokolását.

A jegyzőkönyv a felek előtt felolvastatik, birói aláirással és pecséttel láttatik el.

A felek is kötelesek a jegyzőkönyvet aláirni, illetőleg kézjegygyel ellátni. Ha a felek valamelyike ezt megtagadja,

ezen körülmény a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

53. §.

Az itélet s a tárgyalás folytán hozott végzések a feleknek rendszerint kihirdetendők.

Végzés a feleknek csak a jelen törvény által rendelt esetekben, a jegyzőkönyvnek a bevezetést (52. §. a), b), c), pont) és az itéletet tartalmazó kiadványa pedig csak annak kézbesittetik, ki a tárgyaláson meg nem jelenés folytán marasztaltatott és e miatt nekie az itélet kihirdethető nem volt.

Helyben lakó fél az itélet kihirdetésére ez esetben is megidézhető.

A felek szóbeli vagy irásbeli kérelmére azonban az itéletet tartalmazó kiadvány akkor is irásban kiadandó, ha az itélet kihirdettetett.

A feleknek e mellett jogukban áll saját költségökre a jegyzőkönyvnek egész terjedelemben hiteles másolatban való kiadatását kivánni.

54. §.

Az itélet jogerőre emelkedése után a megitélt eskü letételére hivatalból tüzetik határnap, illetőleg e végből az illetékes hason hatáskörü biró hivatalból kerestetik meg.

Ha az itélet kihirdetésénél mindkét fél személyesen jelen van, és az itélet ellen semmiségi panasz nem emeltetett, a megitélt eskü ujabbi határnap kitüzése nélkül azonnal kiveendő.

55. §.

A kisebb jelentőségü polgári peres ügyekben csak a jelen törvény 56-től—62-ig terjedő §§-aiban szabályozott jogorvoslatnak van helye.

56. §.

Igazolásnak helye van, ha a tárgyalási határnapra valamelyik fél, vagy az eskü-letéti határnapra azon fél, kinek részére az eskü megitéltetett, önhibáján kivül meg nem jelenhetett.

Az igazolási kérelem a helyben lakó fél által az elmulasztott határnaptól számitott 8 nap alatt szóval terjesztendő elő, vagy irásban adandó be, és a további eljárásra halasztó hatálylyal bir.

Az igazolási kérelem felett a biró a felek meghallgatása után végzés által határoz, s ha az igazolásnak helyt ad, a hozott itélet hatályon kivül tétele mellett, az érdembeli eljárást nyomban folytatja, illetőleg a megitélt eskü kivétele iránt intézkedik.

57. §.

A kisebb polgári peres ügyek azon részében, melyek a községi biráskodást meghaladják; továbbá a községi biráskodás alá tartozó azon ügyekben, melyekben a békebiró járt el, a felebbezés kizárásával, csak semmiségi panasznak van helye a következő esetekben:

a) ha a biró oly ügyben itélt, mely jelen törvény szerint az ő hatásköre alá nem tartozik;

b) ha a biró oly ügyet, mely a jelen

törvény által szabályozott eljárás alá tartozik, erről az utról elutasit;

c) ha oly biró járt el és itélt, ki személyes érdekeltségénél fogva arra jogositott nem volt (16. §.);

d) ha oly ügyben határozott, melyben illetőséggel nem birt (15. §.);

e) ha meg nem jelenés indokából lett ügyvesztes azon fél, a ki törvény szerint megidézve nem volt;

f) ha felperesi vagy alperesi minőségben önképviseletre nem jogositott fél, törvényes kepviselőjének mellőzésével lépett fel vagy idéztetett meg, és ezen hiba utólag nem pótoltatott.

58. §.

A semmiségi panasz a határozat kihirdetésekor azonnal bejelentendő, és ha a fél kivánja, annak irásbani beadhatására 3 napi határidő engedendő.

Azon fél, kinek részére az itéletnek kézbesittetnie kell (53. §.), a kézbesitéstől számitandó 3 nap alatt bármikor élhet semmiségi panaszszal, és ezt akár

szóval bejelentheti, akár irásban beadhatja.

59. §.

Semmiségi panaszok felett azon királyi törvényszék határoz, melynek kerületében az itélő biróság székhelye fekszik, mivégből az iratok a 58. §-ban foglalt rendelkezés által igényelt idő eltelte után oda haladéktalanul felterjesztendők.

60. §.

A törvényszék határozathozatal előtt az eljáró birótól felvilágositásokat kérhet, sőt megrendelheti azt is, hogy a felek az általa kijelölt körülményekre ujolag meghallgattassanak.

A törvényszék végérvényesen határoz és határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Nyilván alaptalan semmiségi panasz esetében a királyi törvényszék a panaszt emelő ellen 25 frtig terjedő pénzbirságot szabhat.

61. §.

A semmiségi panasz az itélet végrehajtását nem akadályozza. Ha az itélet

esküttől van feltételezve, és a marasztalt fél semmiségi panaszszal élt, a végrehajtás a biztosításon tul nem terjedhet.

Különös esetekben, midőn a marasztalt felet a kielégitési végrehajtás foganatba vétele által nehezen helyrehozható károsodás érhetné, ugy az eljáró biró, valamint a törvényszék is elrendelheti, hogy a törvényszék határozatának meghozataláig, a végrehajtás csak a biztositásig terjedjen.

62. §.

A törvényszéknek a semmiségi panasz következtében hozott határozata a feleknek irásban kézbesitendő, és az abban netalán megrendelt további intézkedések foganatba vétele hivatalból eszközlendő.

63. §.

A kisebb polgári peres ügyek azon részében, melyek a községi biráskodás alá nem tartoznak, egyszeri perujitásnak feltétlenül helye van.

Ezen ujitott per az itélet jogerejüvé váltától számitandó 30 nap alatt és ugyanazon biróság előtt inditandó meg, mely a főügyben eljárt és itélt.

Az ujitott ügyet a biró a jelen eljárás szabályai szerint még egyszer tárgyalja és mindazt birói megfontolás alá veszi, mit a perlekedő felek akár egész ujonnan, akár a főügy tárgyalásának folyamán kifejlettekkel kapcsolatosan felhoznak.

64. §.

A perujitás a főperben hozott itélet végrehajtását semmi esetben sem akadályozhatja. Ha azonban az ujitott perben hozott itélet amattól eltérő lenne és a végrehajtási eljárás még befejezve nincs: ennek továbbfolytatása, esetleg megszüntetése az uj itélet értelmében eszközlendő.

65. §.

A semmiségi panasz következtében megsemmísitett, vagy a perujitás foly-

tán megváltoztatott itéleteknek szükségessé válandó visszvégrehajtása, a jelen törvény IV. fejezetében szabályozott eljárás szerint történik.

IV. FEJEZET.

A végrehajtás.

66. §.

A végrehajtást a biró az itéletben rendeli el. A végrehajtás vagy az illető birák valamelyike vagy ezeknek kiküldött hivatalos közege, vagy a községi illetőleg körjegyző, vagy ezeknek segéde, vagy az elöljáróságnak valamely irástudó tagja, vagy végül városokban egy e végből rendelt hivatalos személy, mint kiküldött által foganatosittatik.

A kiküldött az itéletben nevezendő meg, a végrehajtás azonban csak a nyertes félnek a kiküldöttnél való szóbeli vagy irásbeli jelentkezésére foganatositandó.

Ha a végrehajtás az itélő biró területi hatáskörén kivül foganatositandó, e végből az illetékes hason hatáskörü biróság az iratok áttétele mellett megkerestetik.

A jelen törvényben körülirt eljárás alá tartozó ügyekben előleges biztositásnak helye nincsen, a bérbeadó azonban a bérlő ellenében a bérösszeg erejéig a törvényes zálogjoggal terhelt ingóságok összeirását, ugy az eljárás meginditása előtt, mint az eljárás folyamában követelheti.

67. §.

Pénzbeli marasztalás esetében a végrehajtás a marasztalt félnek csak ingóságaira, készpénzére vagy követelésére vezettethetik.

A végrehajtás alá veendő tárgyak összeirandók, zár alá vetteknek nyilvánitandók, és a mennyiben a felek a becsértéket kölcsönösen meg nem állapitják, a végrehajtó által megbecsülendők; ha

azonban valamelyik fél kivánja, saját költségére szakértő becsüs alkalmazandó.

Az összeirás alkalmával a végrehajtó a zártörés bünfenyitő következményeire a végrehajtást szenvedőt vagy háznépét figyelmeztetni és hogy ez megtörtént, a jegyzőkönyvbe bevezetni köteles.

A végrehajtónak jogában áll a végrehajtást szenvedőnél a zár alatt levő helyeket felnyittatni. Ugyan az ellenszegülés esetében a szükséges karhatalmat hivatalból szerzi meg.

A lefoglalt ingóságok, a mennyiben a végrehajtó kivánja, és ha ez a végrehajtásnál jelen nincsen, a mennyiben a körülmények szükségesnek mutatják, a végrehajtató által kinevezett zárgondnok kezelése alá adandó.

68. §.

Olyan tárgyak, melyek már korábban lefoglaltattak, vagy a melyek a végrehajtás alkalmával mások tulajdonának állittatnak, csak akkor foglalhatók le, ha a végrehajtást szenvedőnek másnemü ingóságai vagy követelései a marasztalási összeget nem fedezik.

Midőn olyan ingóságok és követelések foglaltatnak le, melyek már előzőleg foglalás alá vétettek : a korábbi végrehajtást foganatositó biróság vagy hatóság, s a mennyire kipuhatolható, azon személy neve s lakhelye is kitüntetendő a jegyzőkönyvben, a kinek javára a korábbi végrehajtás foganatosittatott.

Olyan ingóságok és követelések lefoglalása esetében, melyek állitólag mások tulajdonát képezik, az igénylő neve és lakhelye a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

69. §.

Ha a marasztaltnak követelései vétetnek végrehajtás alá : erről a marasztalt fél adósa azonnal értesitendő.

A kielégités ezen esetben a lefoglalt követelésnek átruházása, vagy árverés utján való eladása által eszközöltetik.

70. §.

Ha olyan tárgyak foglaltattak le, melyek már előzőleg más részére rendes bírói végrehajtás alá vétettek : a

biró, a mennyiben a korábbi foglalás előtte tudva van, vagy igazoltatik, a további eljárás folytatása végett az iratokat a korábbi foglalást eszközlő birói hatósághoz köteles áttenni.

Ha a lefoglalt ingóságokra később vezettetik rendes birói végrehajtás: a biró az árverést megrendelheti, de erről az előtte tudvalevő vagy bejelentett később foglaltatót, illetőleg azon biróságot, mely a későbbi foglalás foganatositására kiküldöttet rendelt, értesiteni köteles.

A lefoglalt ingóságokból ezen esetben csak annyi árverelhető el, hogy a birói végrehajtás utján behajtandó marasztalási összeg és járuléka kifizethető legyen.

A biró a megtartott árverés folytán a végrehajtató fél követelését kielégiti, és csak a vételár netaláni feleslegét teszi át a később foglaltató rendes birósághoz.

71. §.

Ha olyan tárgyak foglaltak le, melyek a végrehajtás alkalmával mások tulajdo-

nának állittattak, vagy melyeket a foglalás napjától számitott 8 nap alatt valaki szóbeli vagy irásbeli bejelentésben tulajdonakint igényel: akkor a tulajdonigény kérdése az igénylő, a végrehajtató és a végrehajtást szenvedő megidézése mellett, a jelen törvényben megszabott eljárás utján azon biró által döntetik el, a ki a végrehajtást foganatositotta, vagy a végrehajtás foganatositására kiküldöttet rendelt. — Az e tárgyban hozott végzés által csupán az döntetik el, hogy az igényelt tárgyak a végrehajtási zár alól felmentetnek-e vagy sem.

A foglalás napjától számitott 8 nap eltelte után bejelentett igények figyelembe nem vétetnek, és az árverés ezekre való tekintet nélkül megrendelendő.

Ha a biró az igényelt tárgyakat a végrehajtási zár alól fel nem oldja: az igénylőnek jogában áll a végrehajtás helyének illetékes járásbirósága előtt igénykeresetét a végzés kihirdetésétől számitott 8 nap alatt meginditani; de ennek halasztó hatálya csak azon esetben van, ha az igénylő a marasztalási össze-

get és járulékait, vagy ha az igényelt tárgyak becsértéke kevesebb, ezen becsértéket birói kézhez leteszi; mely az igényper eldöntéseig az illetékes járásbirósághoz tétetik át.

Ha pedig a biró az igényelt tárgyakat a végrehajtási zár alól feloldja: a végrehajtatónak áll jogában e végzés kihirdetésétől számitott 8 nap alatt e járásbiróság előtt inditandó keresettel annak kimondását kérni, hogy a lefoglalt tárgyak végrehajtási zár alól való felmentésének helye nincsen.

Ezen 8 napi határidő eltelte, illetőleg a meginditott per jogerejü eldöntése előtt, a birónak a zár alól való feloldást rendelő végzése nem hajtható végre.

72. §.

Ha a végrehajtás folyama alatt a marasztalt fél ellen csőd üt ki, a további eljárás, az addig eszközlött lépések jogi következményének épségben maradása mellett, megszüntetendő, és a követelő fél erről azon utasitással értesitendő,

hogy igényeit a csődbiróságnál érvényesitse.

73. §.

Ha a marasztalt fél ingó vagyon átadására van itéletileg kötelezve, ezt a végrehajtó a végrehajtást szenvedőtől, vagy ha az ingó vagyon egy harmadiknál van, ki az átadást teljesiteni kész, ettől átveszi és a végrehajtató félnek átadja. Az átvétel és átadás elismervény mellett történik.

74. §.

Ha a marasztalt fél valamely munka teljesitésére köteleztetett és azt teljesiteni vonakodnék: arra megfelelő pénzbirsággal szoritandó.

A biró által megállapitott pénzbirság végrehajtás utján hajtatik be.

75. §.

Ha a 73. §. esetében a végrehajtás a megitélt tárgy nem létezése, vagy felnem találása miatt eredményre nem

vezetett: a végrehajtó, a mennyiben az itéletben a marasztalás tárgyának pénzbeli értéke megállapittatott, ezen értékösszeg erejéig a végrehajtást a marasztalt fél ingóságainak, készpénzének és követelésének lefoglalása által nyomban eszközli.

Ha pedig a pénzbeli egyenérték az itéletben meg nem állapittatott: a végrehajtó a valószinü érték erejéig eszközöl foglalást.

Utóbbi esetben a foglalás megtörténte után a pénzbeli egyenértéket a perben eljáró biró a felek meghallgatása és szükség esetében szakértői becsű után állapitja meg.

A további végrehajtási lépések ezen megállapitott összeg erejéig foganatositandók.

76. §.

Az előbbeni szakasz intézkedése megfelelő alkalmazást nyer a 74. §. esetében is akkor: ha a pénzbüntetés a munka teljesitését nem eredményezte.

Ezen esetben egyébiránt a végrehajtatónak szabadságában áll, a pénzbüntetés

által való végrehajtás mellőzésével, egyenesen a megitélt munka pénzbeli egyenértékére, az előbbeni szakasznak megfelelő módon eszközölni a végrehajtást.

77. §.

A teljesitett végrehajtásról jegyzőkönyv vétetik föl, melynek felolvasására és aláirására nézve az 52. §. intézkedései alkalmazandók.

A felvett jegyzőkönyv netalán a foglalt készpénzzel, értékpapirokkal és drágaságokkal együtt a végrehajtást elrendelő, illetőleg az annak foganatositása végett megkeresett biróhoz 24 óra alatt beküldendő.

78. §.

A végrehajtási foglalástól, továbbá a 73 §. esetében az ott szabályozott végrehajtási eljárástól, végre a 74. §. esetében a pénzbirság kirovását tartalmazó végzés kézbesitésétől számitott 8 nap alatt a végrehajtást szenvedő panaszt használhat a következő sérelmek miatt:

a) ha a végrehajtás az itélet, vagy egyezség tartalmán tul terjesztetett;

b) ha oly tárgyak foglaltattak le, melyek az 1868-ik évi LIV. törv.-czikk 395—398. §§., vagy az 1876-ik évi XXXI. t.-cz. értelmében a végrehajtás alól kivéve vannak, a végrehajtási eljárás megsemmisitendő.

Másnemü sérelmek esetében, valamint a végrehajtási eljárás további folyamában a végrehajtást szenvedő panaszszal nem élhet.

79. §.

A végrehajtató a végrehajtás folyamában hozott végzések és eljárás ellenében panaszszal élhet a következő esetekben:

a) ha a végrehajtás az itéletben vagy egyezségben megállapitott teljesitési határidő eltelte daczára meg nem rendeltetik;

b) ha a végrehajtás az itélet vagy egyezség tartalmánál szükebb körre szorittatik;

c) ha a végrehajtási eljárás szabályellenesen foganatosittatik;

d) ha a lefoglalt tárgyakra az árverés meg nem rendeltetik.

Ezen panasz a végzés kézbesitésétől, illetőleg az eljárástól számitott 8 nap alatt adandó be.

Az a) és d) pontok eseteiben, ha a biró alakszerü végzés hozatala nélkül mellőzi a végrehajtás vagy árverés megrendelését, a panasz bármikor beadható.

80. §.

A panasz felett azon királyi törvényszék határoz, melynek területén az eljáró biró székhelye van.

A panasz az eljáró birónál szóval vagy irásban adandó be, s a biró által az iratok három nap alatt felterjesztendők.

A királyi törvényszék határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincsen.

A királyi törvényszékek által a panasz folytán felterjesztett ügyben hozott határozatoknak a biró eleget tenni köteles.

Nyilván alaptalan panasz esetében a királyi törvényszék a panaszt emelő ellen 25 forintig terjedő pénzbirságot szabhat.

81. §.

A foglalási eljárás jogerőre emelkedése, illetőleg az igényper beadására szolgáló határidő eltelte után, igényper beadása esetében pedig annak jogerejü eldöntése után a biró az árverés foganatositására hivatalból tűz ki határnapot, arról a feleket értesiti, és az árverést kifüggesztés által s a helyi szokás utján megállapitott módon kihirdetteti.

Az árverést a biró vagy maga teljesiti, vagy annak foganatositására kiküldöttet rendel (66. §.).

Az árverés készpénz-fizetés mellett történik, és mindaddig folytatandó, mig a marasztalási összeg és járuléka ki nem telik.

Az árverésen eladott tárgyak a vevőknek azonnal általadandók.

82. §.

Ha a végrehajtást szenvedő bérlő, s az ő tulajdonában vagy használatában a bérlemény területén található, vagy ezenkivül levő, de a bérleti üzlethez tartozó ingóságok foglaltattak le: az árverésen befolyt vételárból, a mennyiben a bérbe adó ebbeli követelését a végrehajtási eljárás befejezéseig bejelenti, mindenekelőtt a félévi bérleti vagy egy évi haszonbéri követelés, mint törvényes zálogjoggal biró elégitendő ki; és ha eziránt vita támad, az igényelt összeg az elsőségi kérdés eldöntése végett a rendes birósághoz teendő át.

Ezután a végrehajtató nyugta, és a netaláni eredeti adóslevél beváltása, illetőleg a részlet-törlesztésnek erre feljegyzése mellett kifizettetik; a netaláni maradvány pedig, a mennyiben a 70-ik §. intézkedése eltérő eljárást nem tenne szükségessé, a végrehajtást szenvedőnek kiadatik.

83. §.

Ha az árverésen befolyt összegből a nyertes fél teljes kielégitést nem nyert,

vagy ha a korábbi végrehajtás vagyonhiány miatt sikeretlen maradt, avagy csak részben nyujtott fedezetet, ugy akkor is, ha a lefoglalt ingóságokra igénykereset támasztatik : a nyertes fél jelentkezésére az eljáró biró folytatólagos végrehajtást rendel, mely a fentebbi szabályok szerint foganatosittatik.

84. §.

Ha az itélet vagy egyezség után felmerült tények következtében a végrehajtatónak joga egészben vagy részben elenyészett : a végrehajtást szenvedő fél az eljáró biró előtt a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását a végrehajtási eljárás befejezéseig bármikor kérheti.

Ezen kérelem felett a biró az ellenfél meghallgatása és a netalán szükséges bizonyitási eljárás után, végzés által határoz.

A kérvény beadása a további végrehajtási lépésekre nézve csak akkor bir halasztó hatálylyal, ha a végrehajtási jog elenyésztének alapjául szolgáló tény

közokirattal vagy teljes bizonyerejü magánokirattal van igazolva, avagy ha a végrehajtást szenvedő a marasztalási összeget és járulékait a biró kezeihez leteszi.

85. §.

A végrehajtás folyamában felmerült összes költségeket az eljáró biró állapitja meg.

Az árverés foganatositása alkalmával felmerült költségeket a kiküldött állapitja meg, habár nem biró is.

A végrehajtók napdij és fuvardij szabályzatát minden törvényhatóság területére az illető közigazgatási bizottság megállapitani s közzétenni köteles.

Ha valamely végrehajtó ugyanazon napon több végrehajtási eljárást foganatosit, a költségek aránylag megosztandók.

A végrehajtási eljárás folyamában a végrehajtatónak jogában áll magát meghatalmazott által képviseltetni, de az ezáltal felmerült költség-többblet az ellenfél ellenében nem itéltetik meg.

86. §.

Ha az ingóságokra megkisérlett végrehajtás sikeretlen maradt, ha a lefoglalt tárgyakra igény jelentetett, vagy ha a végrehajtató a marasztalt fél lakhelyének községelőljárósága által kiállitott bizonyitványnyal igazolja, hogy ennek a követelést fedező ingóságai nincsenek: jogában áll a végrehajtató félnek a marasztalt fél ingatlanaira végrehajtást kérni. Ezen esetben a törvénykezési rendtartás szabályainak megfelelő kérvény az eljáró biróhoz adandó be, ki azt 3 nap alatt további szabályszerü eljárás végett az illetékes telekkönyvi hatósághoz, ha pedig több telekkönyvi hatóság területköréhez tartozó ingatlanokra kéretik a végrehajtás, az első helyen emlitetthez áttenni, és a menynyiben a marasztalási összeg részletes kielégités által kevesbedett, ezt átiratában összeg szerint kitenni köteles.

V. FEJEZET.

Zárhatározatok.

87. §.

A kisebb jelentőségü polgári peres ügyekben biráskodással felruházott közegek, az ezen törvény által hatáskörükhöz utalt ügyekben való hivatalos eljárásánál akár cselekvés, akár mulasztás által szándékosan, vagy vétkes gondatlanságból okozott, és a jelen törvényben megengedett jogorvoslat által el nem hárítható károkért teljes vagyoni felelősséggel tartoznak, ezenfelül:

A fegyelmi eljárásra nézve a szolgabirák és békebirák birói minőségükben a birói felelőségi és fegyelmi, a kis és nagy községek elöljárói, valamint a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városok kirendelt közigazgatási tisztviselői pedig az illető községi és köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvények fegyelmi szabályainak vannak alávetve.

88. §.

Ezen törvény alapján kiszabott pénzbirságok azon község pénztárát illetik, a mely községnek illetősége alá a marasztalt tartozik.

89. §.

Jelen törvény a folyamatban lévő peres ügyekre nem alkalmazandó.

90. §.

Ezen törvény hatályba lépte napjának megállapitásával és végrehajtásával, továbbá az életbeléptetés végett szükséges intézkedések rendeleti uton való szabályozásával, végre az ügyviteli szabályok megállapitásával a bel- és igazságügyi ministerek bizatnak meg.

91. §.

A pénzügyminister és igazságügyminister felhatalmaztatnak, hogy a jelen eljárásra vonatkozó bélyegszabályozást a törvényhozás további intézkedéseig rendeleti uton állapitsák meg.

XXIII. Törvényczikk

a megyék 1878. évi közigazgatási, árva és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi deczemberhó 7-én. Kihirdettetett az országgyülés képviselőházában 1877. évi deczemberhó 11-én; a förendekházában 1877. évi deczemberhó 16-án).

1. §.

A megyék közigazgatási, árva és gyámhatósági kiadásaira 1878. évben, a mennyiben a törvényhozás időközben másként nem intézkedik, 4.823,580 forint fog az állampénztárból kiszolgáltatni.

Ezen törvény hatályának ideje alatt az emlitett törvényhatóságoknak ezen czélokra háziadónak kivetése meg nem engedtetik.

2. §.

Ezen összeg a belügyminister által az illető törvényhatóságok közt akként fog felosztatni, hogy az 1876. évi XXXIII. törvényczikk által érintetlenül maradt megyék a részükre 1872., 1873., 1874., 1875., 1876. és 1877. évekre helybenhagyott költségvetések alapján tényleg

igénybe vett összegekben; — az emlitett törvényczikk alapján ujból megalakult megyék pedig az 1877. évre helybenhagyott költségvetéseik alapján tényleg igénybe vett összegek mérvéhez képest részesittessenek, a mennyiben ezen költségek szükségét az 1878. évre is igazolják.

Az egyes törvényhatóságok részére megállapitott évi illetmény havi részletekben előzetesen szolgáltatik ki.

3. §.

Jelen törvény végrehajtásával a pénzügyi- és belügyministerek bizatnak meg.

XXIV. Törvényczikk

a megyei mérnöki állomások megszüntetése és hivatali teendőiknek az államépitészeti hivatalokra ruházásáról.

(Szentesitést nyert 1877. évi deczemberhó 7-én. Kihirdettetett az országgyülés képviselöházában 1877. évi deczemberhó 11-én; a förendekházában 1877. évi deczemberhó 16-án.)

1. §.

A megyei mérnöki állomások az általános tisztujitás alkalmával, vagy ha

ez később hajtatnék végre, az 1877-ik évi deczember 31-én megszüntettetnek és hivatali teendőik a fentebbi határidőtől számitva, az államépitészeti hivatalokra ruháztatnak.

2. §.

Jelen törvény kihirdetése után azonnal hatályba lép és a benne foglalt intézkedés keresztülvitelével és az állam költségvetésében ennek folytán előálló változtatásoknak már az 1878-ik évi költségvetésben létesitésével a belügyminister és a közmunka- és közlekedési minister bizatnak meg.

XXV. Törvényczikk

az elzálogositott gyalui korona-uradalom visszaváltása iránt, a zálogbirtokosokkal kötött egyezség tárgyában.

(Szentesitést nyert 1877 évi deczemberhó 7-én. Kihirdettetett az országgyülés képviselö házában 1877. évi deczemberhó 11-én, a förendek házában deczemberhó 16-án).

1. §.

A Kolosmegyében fekvő s az 1778-ik évi szeptember 16-án kelt inscriptionális okmány szerint gróf Bánffy Györgynek, és nővérének Bánffy Agnesnek férjezett gróf Eszterházy Jánosnénak megujitva elzálogositott gyalui korona-uradalom visszaváltása iránt, az ez időszerinti zálogbirtokosokkal 1877. augusztus-hó 12-én kötött egyezségi szerződés jóváhagyatik.

2. §.

E törvény végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

XXVI. Törvényczikk

a határőrvidék területén épitendő vasutakról.

(Szentesitést nyert 1877. évi deczemberhó 10-én. Kihirdettetett az országgyülés képviselö házában 1877. évi deczemberhó 14-én, a förendekházában deczemberhó 16-án.)

1. §.

Az alföld-fiumei vasut eszék-sziszek-károlyvárosi részének kiépitését elrendelő 1870. évi XXXVIII. t.-cz. hatályon kivül helyeztetik és a következő vasutvonalak épitése rendeltetik el:

a) Mitrovicztól Vinkovcén, Broódon, Uj-Gradiskán és Sunján át Sziszekig;

b) Sziszektől a károly-város-fiumei vasut valamelyik állomásáig;

c) Az alföld-fiumei vasut dállyai állomásától Vukovárt lehetőleg megközelitve Vinkovceig.

2. §.

A ministerium felhatalmaztatik, hogy az előbbi szakasz a) és b) pontja alatt felsorolt vasutvonalak épitését, a határ-

őrvidéki állami erdők rendkivüli bevételeinek készletben levő és vasutépitésre fordithatő részéből ennek mérveig oly módon eszközölje, hogy az üzletnek átadandó vonalrészek, meglevő vasutakkal kapcsolatban legyenek.

3. §.

Utasittatik a ministerium, hogy mindenekelőtt a határőrvidéki beruházásokra rendelt alapnak jelenleg készletben levő összegéből annak erejéig, a Vinkovcétől Broód felé vezető vasutat azonnal épittesse ki és tegye üzletképessé, továbbá a dállya-vinkovcei vonalnak, az állam kincstár terhére létesitéséről egyidejüleg gondoskodjék, a törvényhozásnak tartatván fen a vasutvonal engedélyezésének jóváhagyása.

4. §.

Az épitési feltételek mindazon vasutaknál, melyek az állami erdőknek a határőrvidéki beruházásokra szánt jövedelméből épittetnek, a Horvát-Szlavon határőrvidéki közigazgatási hatóság főnö-

kének közremüködésével, a kormány által állapittatnak meg.

5. §.

Az 1. §-ban emlitett összes vasutak egyelőre, mint egyvágányu mozdony-vasutak épitendők. Az illető földterületek megváltásánál azonban figyelembe kell venni egy második vágány esetleges berendezhetését s az indóházaknak erősebb forgalomnak is megfelelő nagyobbithatását.

6. §.

Fölhatalmaztatik egyuttal a ministerium, hogy a mennyiben a határőrvidéki állami erdők alapul vétele mellett leendő pénzmüvelet ezt lehetővé tenné, az 1. §. a) és b) pontja alatt emlitett vasutvonalak épitését és üzletét akár az épités folyama alatt, akár annak befejezése után az *államkincstárnak* terheltetése nélkül engedélyezhesse; a vasutvonalak engedélyezésének jóváhagyása a törvényhozásnak tartatván fön.

7. §.

A jelen törvény első szakaszának a) és b) pontja alatt emlitett vonalak üzlete a törvényhozás további rendelkezéseig a ministerium által kezelendő.

8. §.

A jelen törvény értelmében épitendő vasutakhoz szükséges területek megszerzése az 1868. évi LV. t.-cz.-ben megállapitott eljárás mellett, a kész vasutak telekkönyvezése pedig az 1868. évi I. t.-cz. meghatározásai szerint ugy fog eszközöltetni, mint az a magyar államvaspálya északi és déli vonalait illetőleg történt.

9. §.

A mennyiben a jelen törvény 1. §-ának a) és b) pontja alatt említett vasutvonalak üzleti bevételei az üzleti kiadásokat nem fedeznék, a hiányt az államkincstár pótolja, viszont az üzleti

kiadások fedezése után fenmaradó tiszta jövedelem hasonlag az államkincstárba folyik.

10. §.

Utasittatik a ministerium, hogy a budapest-zimonyi vasut épitésének biztositása alkalmával, biztositsa egyszersmind Zimonynak Mitroviczczal való összeköttetését is.

11. §.

Jelen törvény végrehajtásával a közmunka- és közlekedési és a pénzügyminister bizatnak meg.

XXVII. Törvényczikk

az 1867 évi XIV. és XVI. törvényczikkek, az 1869. évi II. törvényczikk, továbbá a Francziaországgal 1866. deczember 11-én kötött kereskedelmi szerződés, az Olaszországgal 1867. april 23-án kötött kereskedelmi és hajózási szerződés, a Németországgal 1868. márczius 9-én kötött vám- és kereskedelmi szerződés, és az osztrák-magyar Lloyddal 1871. november 18-án kötött postaszerződés hatályának ideiglenes meghoszszabbitásáról, valamint az osztrák nemzeti bankkal szemben, a tényleges állapotnak ideiglenes fentartásáról

(Szentesitést nyert 1877. évi deczember-hó 20-án. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi deczemberhó 24-én.)

1. §.

A közösöknek elismert államügyekre szükséges költségek hozzájárulási arányáról szóló 1867: XIV. t. cz. hatálya 1878. évi márczius 31-ig meghosszabittatik.

2. §.

A magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai

közt kötött, s az 1867: XVI. törvényczikkbe iktatott vám- es kereskedelmi szövetség 1878. évi márczius 31-ig meghosszabbittatik.

A vámkezelési költségek általánositásáról szóló 1869. évi II. törvényczikk hatálya 1878. évi márczius 31-ig meghosszabbittatik.

Egyuttal felhatalmaztatik a ministerium, hogy a Francziaországgal 1866. évi deczember 11-én kötött kereskedelmi szerződést, továbbá az Olaszországgal 1867. april 23-án létrejött kereskedelmi és hajózási szerződést, végre a Németországgal 1868. márczius 9-én kötött vám- és kereskedelmi szerződést legfeljebb 1878. junius 30-ig meghoszszabbithassa, esetleg pedig a kereskedelmi forgalomra nézve a külállamokkal szemben jelenleg létező állapotot 1878. junius 30-ig fentarthassa.

3. §.

A kormány felhatalmaztatik arra, hogy az osztrák-magyar Lloyddal kötött, és az 1872: XXVI. törvényczikkbe ikta-

tott postaszerződést 1878. évi márczius 31-ig meghosszabbitsa.

4. §.

Végül a kormány felhatalmaztatik, hogy szemben az osztrák nemzeti bankkal, a jelenleg fennálló tényleges állapotot 1878. márczius 31-ig fentarthassa.

5. §.

Jelen törvény kihirdetése után azonnal hatályba lép; végrehajtásával a ministerium bizatik meg.

XXVIII. Törvényczikk

az 1876. évi deczember-hó 5-én Nagybritániával kötött és az 1876. évi XLIX: t.-czikkbe iktatott kereskedelmi szerződés hatályának meghoszabbitásáról szóló és 1877. évi novemberhó 26-án aláirt nyilatkozat beczikkelyezéséről.

(Szentesitést nyert 1877. évi deczemberhó 23-án. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi deczemberhó 24-én.)

Az osztrák-magyar monarchia és Nagybritánia és Irhon egyesült királyság kormányai közt 1877. évi november-hó 26-án Budapesten aláirt nyilatkozat, miután az országgyülés által elfogadtatott és utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

Nyilatkozat.

Minthogy az osztrák-magyar monarchia és Nagybritánia közt 1876. évi deczember-hó 5-én kötött kereskedelmi szerződés VII. czikke értelmében, 1877. évi deczember-hó utolsó napján megszünnék, Ő Felsége az

ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli Királyának kormánya egyrészről és Ő Felsége Nagybritánia és Irhon egyesült királyság Királynőjének kormánya másrészről, azon óhajtól vezérelve, hogy ezen szerződés hatálya meghosszabbittassék, a következő határozatban egyeztek meg:

Az osztrák-magyar monarchia és Nagybritánia közt az 1876. évi deczember-hó 5-én kötött kereskedelmi szerződés tartama határozatlan időre azon kikötéssel hosszabbittatik meg, hogy mind a két szerződő félnek bármikor is jogában áll azt felmondani.

Azon esetre, ha a két szerződő fél egyike azt az óhajtását nyilvánitaná, hogy e szerződés hatálya megszünjék, e szerződés azon naptól számitva, mely napon a felmondás történt, még egy évig hatályban marad.

Ennek hiteléül az alulirottak a jelen nyilatkozatot két példányban aláirták és mindegyik példányt pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Budapesten, 1877. évi november-hó 26-án.

(L. S.) Andrássy. — (L. S.) Buchanan.

XXIX. Törvényczikk

az 1868-ik XL-ik és 1873-ik évi XXXVII-ik törvényczikkek értelmében, az 1878-ik évben kiállitandó ujoncz- és póttartaléki jutalékok megajánlása tárgyában.

(Szentesitést nyert 1877. évi deczemberhó 23-án. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi deczemberhó 24-én.)

1. §.

A hadsereg- és haditengerészet törvény által szabályozott számerejének biztositása végett a magyar korona országaira eső 40933 főnyi ujoncz jutaléknak és az ehez megkivántató 4093 főnyi póttartaléknak kiállitása az 1878-ik évre, az 1868-ik évi XL-ik törvényczikk 3-ik, 13-ik és 32-ik szakaszai értelmében megszavaztatik.

2. §.

Ezen ujoncz- és póttartaléki jutalékok az 1858-ik, 1857-ik és 1856-ik években született hadkötelesek korosztályaiból állitandók ki.

3. §.

Az ujonczállitás általában az eddig fenállott sorozó járások szerint és ez uttal kivételesen a jövő 1878-ik évi február 15-étől április 15-éig terjedő időszak alatt foganatositandó.

4. §.

A jelen törvénynek végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg.

XXX. Törvényczikk

az 1878-ik év első negyedében viselendő közterhekről és fedezendő államkiadásokról.

(Szentesitést nyert 1877. évi deczemberhó 23-án. Kihirdettetett az országgyülés mindkét házában 1877. évi deczemberhó 24-án.)

1. §.

A ministerium felhatalmaztatik, hogy a magyar korona országaiban jelenleg fennálló adókra és államjövedékekre vonatkozó összes törvényeket, azoknak időközben bekövetkezhető módositásaival, az 1878-ik év első évnegyede alatt érvényben tarthassa, s az azok alapján befolyó adókból s egyéb bevételekből az állam szükségletét a következő szakaszban meghatározott módon fedezhesse.

2. §.

A kiadási tételekre nézve az 1877. évi államköltségvetésről szóló 1876-iki XLVI. törvényczikk rendeletei szolgálnak zsinórmértékül.

3. §.

Az ezek folytán teendő költségek az 1878. évi költségvetés keretébe leszneknek beillesztendők.

4. §.

Jelen törvény hatálya az 1878. évi államköltségvetésről szóló törvény kihirdetése napján megszünik.

5. §.

Ezen törvény 1878. évi január 1-én lép életbe s végrehajtásával a pénzügyminister bizatik meg.

